

Številka: 60400-4/2015-19

Datum: 15. 10. 2015

**Mestna občina Ljubljana
Mestni svet**

**ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta
Mestne občine Ljubljana**

**PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za kulturo, Urad za mladino**

NASLOV: Predlog Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025

**POROČEVALCA: mag. Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo in
dr. Uroš Grilc, vodja Urada za mladino**

PRISTOJNO

DELOVNO TELO: Odbor za predšolsko vzgojo in izobraževanje

PREDLOG SKLEPA:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025.

**Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič**

Priloge:

- Predlog strategije z obrazložitvijo
- Pripombe iz javne razprave ob osnutku Strategije z opredelitvijo do predlogov in pripomb
- Zapisnik panelne razprave na temo osnutka strategije za mlade Mestne občine Ljubljana s prilogo z 18. junija 2015

PREDLOG

Na podlagi 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 42/10) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na ___ seji _____ sprejel

Strategijo Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025

Ljubljana - mesto mladih in za mlade

Kazalo

I. Uvod.....	3
II. Dolgoročni cilji Strategije MOL za mlade 2016-2025	5
III. Načela uresničevanja Strategije MOL za mlade 2016-2025	6
IV. Cilji in ukrepi po posameznih področjih	7
1. Deset ključnih prioritet mladih v MOL	7
2. Mreža Mladinskih centrov Ljubljana: strokovno, sistematično in kontinuirano delo z mladimi v MOL	9
3. Mladinsko delo, programi in projekti za mlade.....	15
4. Mladi in izobraževanje ter usposabljanje	18
5. Zaposlovanje mladih in razvoj podjetništva.....	20
6. Mladi in stanovanja	26
7. Mladi in zdrav način življenja	27
8. Šport mladih	32
9. Mladi v kulturi in umetnosti	35
10. Mladi in varstvo okolja ter ohranjanje narave.....	38
11. Povzetek ciljev in ukrepov	42
Viri:	46

I. Uvod

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v Mestni občini Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) junija 2014 živelo 53.951 mladih, to je tistih, ki jih skladno z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju uvrščamo v kategorijo mladostnikov in mladih odraslih oseb med 15. in dopolnjenim 29. letom starosti. 18,8 % vseh prebivalcev MOL so torej mladi. Upošteva se, da je Ljubljana univerzitetno, kulturno in gospodarsko središče države, je mladih, ki začasno prebivajo, se izobražujejo ali delajo v prestolnici, še precej več. Število dijakov v MOL je v letu 2012 znašalo 20.730, število študentov 36.439 in število študentov na akademijah 843. Povprečna starost prebivalcev MOL v letu 2014 je bila 42 let. Konec leta 2013 je v Sloveniji živelo 349.773 mladih. To pomeni, da je delež mladih med vsem prebivalstvom Slovenije znašal 17 %, kar znaša 0,5 odstotka manj kot leto poprej. Število mladih se sicer zmanjšuje, še leta 2000 so predstavljali 21,29 % populacije v Sloveniji.

MOL je v obdobju 2012-2016 nosilec certifikata *Mladim prijazna občina*, s katerim se sicer ponaša 21 občin. S pričujočo Strategijo MOL za mlade 2016 - 2025 (v nadaljnjem besedilu: Strategija) vzpostavlja celovito in trajnostno naravnano lokalno politiko v mladinskem sektorju, ki sega na vsa področja, ki vplivajo na položaj in perspektivo mladih v družbi. Ko je Evropska komisija aprila 2009 oblikovala dokument *Mladi – vlaganje vanje ter krepitev vloge in položaja*, se je evropski pogled na položaj mladih spremenil. Mladi so bili v primežu gospodarske krize prepoznani kot ena najbolj ranljivih skupin v družbi, to pa je imelo za posledico korenito spremembo evropske mladinske politike. Posledično so se pričele spreminjati tudi nacionalne in lokalne politike. Evropska komisija je v *EU Strategiji za mlade 2010-2018* opredelila dva splošna cilja: povečati enakost možnosti mladih v EU na področjih izobraževanja in trga dela ter spodbuditi mlade k aktivni participaciji v družbi. Skladno s tem je evropska komisija v strategiji določila prioritete na osmih področjih: izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje in podjetništvo, zdravje in dobro počutje, participacija, prostovoljstvo, socialna vključenost, mladi in svet ter mladi in ustvarjalnost. Državni zbor Republike Slovenije je leta 2013 sprejel *Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013-2022*, ki je temeljni strateški akt države na področju razvoja mladinskega sektorja, nanaša pa se na šest sklopov: 1. izobraževanje, 2. zaposlovanje in podjetništvo, 3. bivanjske razmere mladih, 4. zdravje in dobro počutje, 5. mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja, 6. kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji.

MOL je doslej strateške cilje, povezane z mladimi, uresničeval v okviru drugih strategij, zlasti *Strategije razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za obdobje 2009-2019*, *Strategije razvoja kulture v MOL za obdobje 2012-2015* in *Strategije razvoja socialnega varstva v MOL od 2013-2020*. Pomembna prelomnica v izvajanju mladinske politike se je v MOL zgodila leta 2009 z ustanovitvijo Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, ki skrbi za delovanje štirih četrtnih mladinskih centrov.

Potreba po celoviti in aktivnejši mladinski politiki MOL izhaja iz vizije razvoja Ljubljane, ki kot Zelena prestolnica Evrope 2016 stremi k trajnostnemu razvoju mesta in nenehnemu dvigovanju kakovosti življenja. Brez vključevanja mladih in brez tega, da mladi dobijo možnost aktivnega sooblikovanja mesta, takšnega razvoja ne moremo pričakovati. Zato želi biti Ljubljana ne le mesto mladih, ne le mladim prijazno mesto, temveč tudi mesto za mlade: mesto, v katerem imajo mladi dobre možnosti za izobraževanje, ustvarjanje, delo, zabavo in kakovostno življenje. Ljubljana želi postati mesto prihodnosti mladih in za mlade.

Pričujoča Strategija je zato izrazito razvojni dokument, ki mlade upošteva in jih vključuje v vse razvojne vidike mesta. To vključevanje mladih v oblikovanje, izvajanje in evalviranje ciljev in ukrepov, ki so zanje pomembni, je temeljno načelo mladinske politike. Urad za mladino Oddelka za kulturo Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: Urad za mladino) in Mladinski svet Ljubljana kot z zakonom opredeljeno združenje lokalnih mladinskih organizacij, ki imajo status javnega interesa v mladinskem sektorju, sta temeljni institucionalni okvir za to, da se glas mladih sliši pri oblikovanju vseh tistih politik in ukrepov MOL, ki zadevajo mlade. MOL bo participacijo mladih pri oblikovanju lokalne mladinske politike dodatno spodbujal še na način, da bo vsake štiri leta poročilo o izvajanju Strategije obravnaval Mestni svet MOL. Mestni svet se bo do poročila opredelil, v svojem mnenju k poročilu pa lahko predlaga tudi spremembe Strategije, s čimer bo Strategija ostala »živ in konkreten razvojni dokument«. Urad za mladino bo izvedel široko javno razpravo z vsemi deležniki tega področja na temo osnutka poročila, povzetek javne razprave s pripombami in predlogi pa bo del gradiva, ki ga bo obravnaval Mestni svet.

O osnutku Strategije je potekala obširna javna razprava, ki je trajala od 21. 5. do 15. 7. 2015. V okviru javne razprave j bila izvedena javna tribuna o osnutku strategije in panelna razprava, ki so jo vodili mladi sami. Pri podajanju mnenj glede osnutka besedila strategije in pri oblikovanju predloga besedila so namreč imeli pomembno besedo mladi sami. Poleg pridobitve mnenj in pripomb ter predlogov k osnutku strategije je bil cilj javne razprave oblikovanje prvega poglavja Strategije, ki nosi naslov *Deset ključnih prioritet mladih v MOL*, ki so jih določili mladi. Vse pripombe iz javne razprave in opredelitve do njih so sestavni del gradiva.

Mladinske javne politike so izrazito horizontalne in zadevajo praktično vsa področja življenja v lokalni skupnosti. Temu sledi tudi pričujoča strategija. Sledi pravilu, da na področjih, na katerih obstajajo dolgoročni strateški dokumenti MOL (kultura, sociala, izobraževanje), izpostavlja cilje, ki te razvojne usmeritve nadgrajujejo, na posameznih področjih, kjer takšnih dolgoročnejših razvojnih dokumentov še ni (zaposlovanje, zdravje, šport, stanovanjska politika), pa načrtuje nove razvojne cikle in ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev. Strategija posebno pozornost namenja neorganizirani mladini, integraciji robnih skupin (druga generacija priseljencev, Romi, verske manjšine...) in večanju kakovosti mladinskega dela.

Iz pričujočega predloga Strategije znotraj horizonta celovitosti pristopa do položaja mladih izstopata dve prednostni usmeritvi:

- *okrepitev mladinskega dela tako v smislu izgradnje mreže Mladinskih centrov Ljubljana kot krepitev programov mladinskega dela;*
- *poudarek na povečanju možnosti za zaposlovanje mladih, ki je ključna prelomnica na poti do njihove samostojnosti, obenem pa se ta razvojni vidik v celoti sklada s prednostnimi usmeritvami novega Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike 2014-2020 ter cilji Nacionalnega programa za mladino 2013-2022.*

Metodologija strategije je enotna: na vsakem področju je najprej podana analiza stanja, sledi opredelitev ciljev in ukrepov, s katerimi se ti cilji dosegajo. Opredeljeni so kazalci za spremljanje uspešnosti doseganja ciljev, nosilci, finančni viri ter čas realizacije posameznih ukrepov. Večino podatkov in vrednosti kazalcev v strategiji povzemamo po naslednjih virih: Statističnem uradu RS, *Resoluciji o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022*, *Mladina 2010* in *Mladina 2013*, Eurostatu in *Ljubljana v številkah*. Kjer so viri drugi, je to navedeno. Nekateri kazalci zadevajo nacionalno raven, naloga Urada za mladino bo, da:

- v letu 2017 vzpostavi konsistenten sistem ključnih kazalcev stanja na mladinskem področju v MOL, ki bodo učinkovita podlaga za evalviranje lokalne mladinske politike in oblikovanje ustreznih razvojnih ciljev; pri tem se v največji možni meri izkoristi nacionalno raziskavo o mladih;
- sistematično in kontinuirano spremlja stanje in potrebe mladih v MOL, zlasti ranljivih skupin mladih (osipniki, brezposelni mladi, neevidentirani mladi, hendikepirani, mladi iz socialno ogroženih družin, migranti idr.).

Urad za mladino bo skupaj z relevantnimi inštitucijami (Urad za mladino RS, Nacionalni inštitut za javno zdravje RS, Statistični urad RS ipd.), ki že zbirajo podatke o stanju mladih, na podlagi obstoječih metodologij in zajemov poskušal v letu 2017 vzpostaviti sistem podatkov, ki bodo odražali stanje mladih na različnih področjih v MOL. MOL torej ne bo razvijal svojega statističnega sistema, temveč bo maksimalno izkoristil obstoječe vire podatkov in z njihovimi prilagoditvami prišel do kazalcev, ki bodo podlaga za evalviranje uspešnosti politike MOL v mladinskem sektorju.

II. Dolgoročni cilji Strategije MOL za mlade 2016 - 2025

Dolgoročni cilji in ključni kazalci uspešnosti izvajanja Strategije v naslednjem obdobju so naslednji:

- Zmanjšanje povprečne starosti selitve mladih od staršev (v letu 2013 30,5 let, povprečje v EU 25 let), ReNPM 2013-2022;
- Zmanjšanje nezaposlenih mladih v MOL (marec 2015: v MOL 4819 nezaposlenih mladih do 29 let); Urad za delo Ljubljana;
- Zmanjšanje deleža mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja (v letu 2013 9,4 %), ReNPM 2013-2022;
- Ohranjati visoko vključenost mladih v izobraževalni sistem (mladi med 15. in 24. letom 69,4 % v letu 2013); SURS;
- Povečati število mladih v MOL, ki so rešili svoj stanovanjski problem (od leta 2016 naprej vsaj 30 stanovanj letno preko ciljnega javnega razpisa podeliti mladim v MOL);
- Povečati socialno vključenost mladih med 16. in 24. letom z manj priložnostmi (stopnja tveganja revščine med mladimi 8,4; Eurostat 2009);
- Zmanjšanje deleža mladih, ki uživajo tobak, alkohol in droge (v letu 2013 91,4 % mladih občasno uživa alkohol, 48,1 % mladih občasno kadi, 60,2 % vseh mladih je poskusilo marihuano ali hašiš), ReNPM 2013-2022;
- Kontinuirano povečevanje števila mladih in otrok, ki aktivno, ustvarjalno in varno preživljajo svoj prosti čas v okviru delovanja mladinskih centrov in programov, ki jih podpira MOL (delež sodelujočih v programih za mlade povečevati za najmanj 5 % letno);
- Zagotavljati optimalne pogoje za delovanje in vključevanje mladinskih organizacij v MOL (sofinanciranje preko javnih razpisov, vzpostavitev mladinske infrastrukture, vključitev v procese odločanja, zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje);
- Povečanje aktivne participacije mladih pri odločanju v MOL na vseh ravneh (četrtne skupnosti, Mestni svet, upoštevanje pobud mladih pri oblikovanju različnih lokalnih politik (v Mestnem svetu v sklicu 2014-2018 so 3 svetniki, ki imajo 29 ali manj let, v prejšnjem sklicu le 1 svetnica).

Dolgoročni cilji se uresničujejo skozi konkretne cilje in ukrepe na posameznih področjih.

III. Načela uresničevanja Strategije MOL za mlade 2016 - 2025

Strategija temelji na naslednjih splošnih načelih:

- **načelu participacije mladih pri oblikovanju, izvajanju in evalviranju vseh javnih politik, s čimer se spodbuja aktivno in odgovorno državljanstvo mladih;**
- **načelih trajnostnega razvoja in medgeneracijske solidarnosti ter socialnega vključevanja;**
- **načelih zagotavljanja enakih možnosti in enakega obravnavanja, odsotnosti neposredne in posredne diskriminacije zaradi katere koli osebne okoliščine;**
- **načelu povezovanja z inštitucijami, ki delujejo na področju mladinskega dela.**

Naloge Urada za mladino so poleg nalog, določenih v Odloku o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave MOL, in projektnih nalog, bistvene zlasti v delu, ki se nanaša na zagotavljanje participacije mladih pri oblikovanju različnih javnih politik. V ta namen je Urad za mladino tisti organ, ki zagotavlja znotraj MOL dostopnost ustreznih informacij o tistih javnih politikah in ukrepih, ki vplivajo na položaj mladih. Urad za mladino o teh tematikah odpira javno razpravo ter zagotavlja, da v njej aktivno sodelujejo kar najrazličnejše skupine mladih. Urad za mladino je torej prostor stalnega in strukturiranega dialoga med mladimi in različnimi lokalnimi politikami ter njihovimi nosilci. Da bi bila takšna naloga Urada za mladino učinkovito uresničevana, ta, skladno s pričujočo strategijo, skrbi še za dve stalni nalogi:

- **Urad za mladino izvede vsako leto javni posvet na temo aktualne problematike s področja mladine v MOL in preko njega preveri aktualnost ciljev in jih po potrebi prilagodi;**
- **vsake štiri (4) leta Urad za mladino Mestnemu svetu MOL predloži poročilo o izvajanju Strategije. Poročilo je predhodno predmet javne razprave in javne tribune, na katero so vabljeni mladi in vsi, ki se ukvarjajo s problematiko mladih, do njega pa se opredeli tudi Mladinski svet Ljubljana.**

MOL tako s Strategijo uvaja nove načine vključevanja mladih in vodi strukturiran dialog z vsemi deležniki, ki jih prilagaja potrebam mladih in načinom komuniciranja, ki so mladim blizu. Tako skrbi za dvigovanje zavesti med mladimi, da imajo možnost postati aktivni državljani in odgovorni sooblikovalci življenja v lokalni skupnosti. Ključni kazalci, ki bodo odražali uspešnost uresničevanja teh načel, so: število pobud mladih MOL-u, število pobud Mladinskega sveta Ljubljana MOL-u, število upoštevanih in uresničenih pobud.

IV. Cilji in ukrepi po posameznih področjih

1. Deset ključnih prioritiet, kot jih vidijo mladi v MOL

Poglavje je bilo oblikovano skozi javno razpravo o osnutku Strategije. V njem so mladi skozi strukturiran dialog sami izpostavili desetih ključnih ciljev, in sicer preko panelne razprave, samostojno ali preko mladinskih organizacij. Predloge mladih je obravnavala ad hoc imenovana komisija strokovnjakov s področja mladinskega sektorja in potrdila končno verzijo prioritiet, ki so v nespremenjeni obliki vnesene v pričujoče poglavje. Komisijo je sestavljalo 12 članov, in sicer: predstavnik Mladinskega sveta Ljubljane, predstavnik Javnega zavoda Mladi zmaji, predstavnik Urada za mladino RS, predstavnik centrov za socialno delo, predstavniki nevladnih organizacij, predstavnik Oddelka za šport Mestne uprave MOL in predstavnik Urada za mladino MOL.

Postopek oblikovanja prioritietnih področij

Na javni razpravi so mladi v moderirani diskusiji in na listih navedli prioritietna področja, skupaj 23. Sledila je transkripcija in nato kategoriziranje predlogov. Vsak predlog je imel svojo vrednost, od 1 do 10; 1 najmanj, 10 najbolj pomembno, ki so jo določili mladi sami. Vrednosti so se seštevale znotraj ustvarjenih kategorij, da se je izoblikovala hierarhija (naraščajoča vrednost) med izpostavljenimi področji. V zadnji fazi so konkretni predlogi iz transkripcije dokončno potrdili in podkrepili posamezne kategorije.

V nadaljevanju so navedena in utemeljena prioritietna področja po zaporedju, kot so ga predlagali mladi.

Prioritietna področja

1. Mladinski centri in infrastruktura za druženje mladih:

- vzpostavitev mreže mladinskih centrov na podlagi analize potreb mladih skozi participatoren proces (mladi so vključeni v projekt od načrtovanja do evalvacije), ki povezuje različne projekte (npr. Livada, Ljubljanski lonec, osrednji mladinski center);
- vzpostavitev osrednjega, večjega mladinskega centra;
- zagotavljanje infrastrukture za mladinske centre z ustrezno kadrovsko in programsko podporo;
- zagotavljanje druge infrastrukture za mlade (prostori za organizacije v mladinskem sektorju, javne površine, športna infrastruktura, podpora co-working in kulturnim prostorom (npr. Poligon, Metelkova, Rog));
- prostori v mladinskih centrih, namenjeni sprostitvi, druženju, izmenjavi mnenj, idej, povezovanju, projektnemu delu, izvajanju aktivnosti – delavnic, izobraževanj, seminarjev, debat;
- povečanje participacije mladih v aktivnostih mladinskih centrov in ciljno vključevanje mladih z manj priložnostmi, osipnikov in neorganizirane mladine ter spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa;
- delovanje mladinskih centrov po načelih: interdisciplinarnosti in povezovanja, mreženja, vključevanja dejavnosti mladinskih organizacij v dejavnosti mladinskih centrov, avtonomnosti in emancipacije mladih ter ničelne tolerance do alkohola in uporabe drugih psihoaktivnih substanc.

2. Zaposlovanje in karierna orientacija

- povečano zaposlovanje mladih, ustvarjanje pogojev, ki bodo zagotavljali dolgoročneje zaposlitve, posebno pozornost nameniti ranljivim ciljnim skupinam (osipniki, dolgotrajno brezposelni, hendikepirani mladi itd.);
- ciljno zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah in subvencija mladinskim organizacijam za zaposlovanje mladih;
- vzpostavitev sistema plačanih pripravništev in mentorstva v javnih podjetjih MOL in zagotavljanje pridobivanja prvih izkušenj na trgu dela;
- vzpostavitev centra za karierno orientacijo in ozaveščanje mladih o kariernih poteh (preventiva, programi v OŠ) ter svetovanje o alternativnih kariernih možnostih (ustanavljanje zadrug, coworking in podjetniški projekti).

3. Mladinsko organiziranje

- podpora dejavnosti mladinskih organizacij s subvencijami za zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah, bonitetami na javnih razpisih za mladinske projekte, sklad za financiranje pilotnih projektov mladih in dodatni sklad za financiranje manjših projektov ter pomočjo pri prijavljanju na javne razpise, zagotavljanjem prostorov za mladinske organizacije, podporo tradicionalnih mladinskih organizacij in večletnim kakovostnim programom;
- vzpostavitev mladinskega organiziranja po načelu avtonomnosti mladih;
- povečana participacija mladih v aktivnostih mladinskih organizacij.

4. Stanovanjska politika

- reševanje stanovanjske problematike z zagotavljanjem ugodnih stanovanj za mlade in rabo praznih občinskih prostorov;
- vzpostavitev skupnostnih bivalnih prostorov, ki jih mladi samoupravljajo in soustvarjajo ter stanovanjskih zadrug;
- vzpostavitev prehodnega doma za mlade iskalce zaposlitve.

5. Javne površine

- urejanje javnih površin na način, da bodo kar najbolj ustrezale potrebam mladih: igrišča in parki, zelene površine in javni prostori (več košev za smeti, klopi, 24/7 dostopen javni WC, pokriti prostori za preživljanje prostega časa);
- pri urejanju javnih površin se upošteva potrebe mladih in se jih vključuje v proces;
- nekaj javnih površin se nameni mladim, da jih upravljajo sami.

6. Dialog

- vzpostavitev redne komunikacije med vsemi deležniki s področja mladinskega sektorja (letni posveti, srečanja, okrogle mize itd.);
- oblikovanje novega mestnega političnega telesa Odbora za mlade, ki ga sestavljajo izključno mladi, in ki se v Mestnem svetu MOL opredeljuje do vseh vprašanj, povezanih z mladimi.

7. Izobraževanje

- spodbujanje neformalnega izobraževanja: spodbujanje programov in projektov, ki izvajajo neformalno izobraževanje (tečaji, krožki, usposabljanja), financiranje izobraževanj članom mladinskih organizacij, priznavanje neformalnega izobraževanja;
- usposabljanje mladinskih delavcev za delo z neorganizirano mladino;
- večje kadrovske štipendiranje s strani MOL.

8. Šport

- spodbujanje rekreativnega športa med mladimi;
- vzpostavitev športnega parka in osnovne infrastrukture za individualne športe (»street workout«)
- urejanje in obnavljanje zapuščenih ali starih igrišč v sodelovanju z mladimi;
- ponudba športnih aktivnosti in infrastrukture, ki je mladim dostopna;
- poziv društvom, zvezam, podjetjem in prejemnikom javnih sredstev, da omogočijo določeno število kvot (ur), kjer bi bila vadba za mlade brezplačna.

9. Kultura

- vzpostavitev neodvisnega kulturnega dogajanja: več glasbenih dogodkov na alternativnem področju, brezplačni oziroma cenovno dostopnejši, kakovostni dogodki za mlade;
- ohranitev KUD France Prešeren in financiranje Trnfesta;
- več zaposlitvenih možnosti za mlade v kulturi.

10. Varovanje okolja

- spodbujanje stika z naravo;
- ozaveščanje o pomembnosti narave ter našega vpliva nanjo;
- očistiti Ljubljano in narediti kopališče.

2. Mreža Mladinskih centrov Ljubljana: strokovno, sistematično in kontinuirano delo z mladimi v MOL

Stanje

Strokovno vodeni in dostopni programi za kakovostno preživljanje prostega časa mladih, osnovnošolcev in družin pomembno in prepoznavno oblikujejo bivanjsko izkušnjo mesta, s tem pa dvigujejo kakovost življenja v njem. **Javni zavod Mladi zmaji** z mrežo Četrtnih mladinskih centrov otrokom, mladim in njihovim družinam omogoča kakovostno, aktivno in varno preživljanje prostega časa. Javni zavod upravlja s štirimi četrtnimi mladinskimi centri:

- Četrtni mladinski center Bežigrad (Vojkova cesta 73);
- Četrtni mladinski center Črnuče (Dunajska cesta 367);
- Četrtni mladinski center Šiška (Tugomerjeva ulica 2);
- Četrtni mladinski center Zalog (Zaloška cesta 220).

Za izvedbo programov svetovalnega dela z mladimi, izvedbo pristočasnih aktivnosti in omogočanje individualne učne pomoči v vsakem centru skrbita po dva redno zaposlena koordinatorja. Javni zavod pri uresničevanju svojega programa sodeluje tudi z nevladnimi organizacijami in drugimi javnimi zavodi, ki jih k sodelovanju povabi preko vsakoletnega javnega razpisa. Javni zavod Mladi zmaji v četrtnih skupnostih Posavje in Golovec redno izvaja programe za mlade, v nekaterih drugih četrtnih skupnostih pa občasno.

Na različnih lokacijah v Ljubljani že vrsto let delujeta četrtnim mladinskim centrom podobna dnevna centra za otroke, mlade in družine v okviru **centrov za socialno delo (CSD)**:

- *Skupnostni programi za mlade* CSD Ljubljana Moste-Polje. V okviru Skupnostnega programa za mlade delujejo štiri programi. Svetovalnica Fužine (Preglov trg 15) izvaja svetovalno delo za mlade, posameznike, pare in družine. Program Cona Fužine omogoča pristočasne aktivnosti in individualno pomoč (učna pomoč, informiranje, svetovanje), deluje na lokaciji Preglov trg 12. Enako deluje Program učno vzgojne pomoči Cent'r Most na lokaciji Ob Ljubljani 36 a. Program Korak pa je namenjen starejšim mladostnikom s težavami v odraščanju in deluje prav tako na Preglovem trgu 15;
- *Mladinsko središče Vič*, v okviru CSD Ljubljana Vič Rudnik izvaja socialno preventivni program Dnevni center za otroke in mlade. Otrokom in mladim omogočajo pristočasne aktivnosti, učno pomoč, informiranje in svetovanje. Prostore imajo na Trgu MDB 14. Glede osnovnošolcev, ki potrebujejo socialno varstvene programe in učno pomoč, pokriva široko območje Viča, ne dosega pa mladih nad 15 let.

Nevladne organizacije dopolnjujejo delovanje mreže četrtnih mladinskih centrov ter centrov za socialno delo ter izvajajo organizirane programe za otroke in mlade na posameznem področju MOL so:

1. *Zavod Bob*, ki izvaja raznovrstne programe za mlade, starejše od 15 let: projektno učenje za mlade, projekte z mladimi, mladinsko ulično delo, razvijajo socialno podjetništvo z mladimi ipd. V okviru mladinskega uličnega dela se aktivnosti izvajajo v starem delu mesta, na ploščadi pred Maximarketom oziroma na Trgu republike in na področju Trnovskega pristana. Socialno podjetništvo (Mladi hišni prijatelji) razvijajo na področju Savskega naselja, v sodelovanju z različnimi nevladnimi organizacijami. Prostore imajo na Robbovi ulici 15;
2. *Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije* izvaja programe informiranja in svetovanja za mlade, omogoča svetovanje tudi preko telefona, izvaja preventivne programe za mlade (delavnice, prostovoljno delo) in izobraževalne programe za mlade ter učitelje, starše itd. Delujejo v več krajih po Sloveniji, v Ljubljani pa imajo prostore na Kunaverjevi ulici 2;
3. *Mladinsko informacijski center* obiskujejo pretežno študentje, srednješolci in zaposlena mladina, pa tudi starejši ter otroci skupaj s starši. Ponujajo glasbene, jezikovne in plesne tečaje, kreativne delavnice, delavnice za otroke, počitniško varstvo, priprave na zakon, svetovanje itd. Prostore imajo na Ulici Janeza Pavla II. 13;

4. *Mladinski center Skala (Zavod Salesianum, OE Skala)* je namenjen otrokom in mladostnikom do 15. leta starosti. Mladim omogočajo učno pomoč, kreativne in interesne delavnice. Prostore imajo na Preglovem trgu 15. Poleg mladinskega centra razvijajo tudi mladinsko ulično vzgojo s programom *Minibus veselja*. V okviru mladinske ulične vzgoje izvajajo različne prostočasne aktivnosti, učno pomoč in informiranje mladih. Upravljajo kreativni mladinski center Fuskabo na lokaciji Ob Ljubljani 36, ki izvaja program na območju Most med Vodmatom in Kajuhovo ter na šolskih igriščih;
5. *Mladinski center Lajf* mladim omogoča predvsem učno pomoč. Del njihovih aktivnosti se navezuje na kreativno preživljanje prostega časa. Prostore imajo na Celovski cesti 70;
6. *Mladinski center Menza pri koritu* je kulturni in socialni prostor, kjer lahko mladi kakovostno preživljajo prosti čas. Je prizorišče, v katerem se lahko sproščeno družijo, spremljajo kulturne prireditve ali se neformalno izobražujejo. Prav tako lahko mladi v mladinskem centru pomagajo s prostovoljnimi deli. Prostori se nahajajo v avtonomni coni Metelkova mesto, v zadnjem obdobju pa ta dejavnost za mlade na tej lokaciji zamira;
7. *Salezijanski mladinski center Rakovnik (SMC Rakovnik)* je odprt vsem mladim na teritoriju Župnije Ljubljana Rakovnik in njene bližnje ter širše okolice, ki so pripravljene sprejeti program in pravila SMC. Mladim omogoča aktivno in varno participacijo ter kakovostno preživljanje prostega časa. Nastopa kot ustanova med cerkvenim in civilnim področjem. Prostore ima na Rakovniški ulici 6 in deluje na področju Četrtna skupnosti Rudnik in širše barjanske skupnosti.

Analiza stanja kaže, da v MOL trenutno deluje 11 prostorov, v katerih mladinske organizacije svojo dejavnost izvajajo kontinuirano in na stalnih lokacijah, po drugi strani pa prepoznavamo kar 19 velikih in gosto poseljenih urbanih območij, na katerih mladinski centri ne obstajajo (glej ukrep 4), pa zanje obstaja realna potreba. Na teh območjih prebiva veliko mladih družin ter mladih, ki izhajajo iz različnih socialnih ozadij, kvalitetno preživljanje prostega časa in prakticiranje mladinskega dela pa bo mladim ponudilo več možnosti pridobivanja neformalnih znanj in vseživljenjskih kompetenc ter zmanjševalo elemente rizičnega vedenja mladih v okolju. Potrebno je tudi poudariti, da je funkcionalni doseg posameznega centra okoli 1 km radija, saj izkušnje potrjujejo, da iz bolj oddaljenih območij mladi centrov praktično ne obiskujejo.

1. Cilj: Kontinuirano povečevati število mladih in otrok, ki v okviru mladinskih centrov aktivno, ustvarjalno in varno preživljajo prosti čas (delež otrok in mladih, ki se vključujejo v programe za mlade v MOL, povečevati za najmanj 5 % letno).

Preko Javnega zavoda Mladi zmagajo kot preko programov in projektov nepridobitnih organizacij, ki jih sofinancira MOL, smo v letu 2014 dosegli okoli 25.000 mladih. Cilj bo dosežen z dvema ključnima ukrepoma: 1. z okrepitevijo mladinske dejavnosti, mladinskega uličnega dela ter socialno varstvenih in preventivnih programov nepridobitnih organizacij, ki delujejo na območju MOL; 2. Z vzpostavitvijo mreže povezanih, strokovno usposobljenih in programsko raznolikih mladinskih centrov, ki delujejo v okviru vseh sedemnajstih četrtinskih skupnosti, tam torej, kjer mladi vsakodnevno iščejo nasvete, pomoč, druženje ali zgolj sogovornika. Vizija mesta je organiziranje mreže Mladinskih centrov Ljubljane s prostori, ki bodo odprti in brezplačno dostopni mladim, varni in kompetentno vodeni ter jih bodo mladi v programskem smislu aktivno sooblikovali glede na svoje potrebe in specifične posameznega urbanega okolja. Prav zato je povezovanje vsakega posameznega mladinskega centra z lokalnim okoljem in iskanje načinov medgeneracijskega sodelovanja z njim vitalnega pomena za izvajanje njegovih funkcij. Trenutna razvitost mreže javnih in nevladnih mladinskih centrov, ki trenutno delujejo v glavnem mestu, daje podlago za uresničitev tega cilja.

Ukrep 1: Vzpostavitev mreže mladinskih centrov v MOL, in sicer do leta 2020 vzpostaviti najmanj 20 mladinskih centrov, ki bodo sistematično opravljali vse podporne naloge, povezane z mladimi.

Mladinski center je prostor, ki mladim nudi kakovostno preživljanje prostega časa in tako po vsebini kot obliki ustreza njihovim potrebam, željam in pričakovanjem. Mladinski center omogoča mladim: a) pogoje za socializacijo, b) krepitev njihovih vseživljenjskih kompetenc, pridobljenih z neformalnim izobraževanjem, c) informiranost, d) jih spodbuja k aktivni participaciji in k prostovoljskim aktivnostim, e) povezuje mlade s socialnim okoljem in f) jim omogoča mobilnost ter mednarodno aktivnost.

Vizija MOL je oblikovanje mreže Mladinskih centrov Ljubljana, ki združuje četrtne mladinske centre v upravljanju javnega zavoda Mladi zmaji, dnevne centre za mlade v upravljanju Centrov za socialno delo, in mladinske centre, ki so organizirani v okviru nevladnih organizacij. Mreža mladinskih centrov Ljubljana bo tvorila visoko strokovno mrežo organizacij, ki sistematično in kontinuirano izvaja programe za mlade. Mreža Mladinskih centrov Ljubljana bo temeljna struktura, ki bo nudila mladim na celotnem območju MOL in njihovim družinam podporo in pomoč pri izpolnjevanju potreb tako glede kakovostnega preživljanja prostega časa in njihovega ustvarjalnega razvoja, kot glede pomoči z vidika socialno varstvenih (vključevanje ranljivih skupin mladih) in pedagoških programov. Ob tem, ko se mladim namenja prostore za njihove dejavnosti na različnih področjih (šport, kultura ipd.), se skozi mladinsko delo spodbuja njihovo samoorganiziranost in samoiniciativnost, s tem pa se jim pomaga na njihovi poti do samostojnosti.

Ukrep 2: Preveritev izpolnjevanja pogojev za pridobitev statusa člana mreže Mladinskih centrov Ljubljana in podelitev statusa mladinskim centrom:

1. **prostorske kapacitete v velikosti najmanj 70 m²;**
2. **odprtost najmanj 20 ur tedensko skozi vse leto oziroma najmanj 1000 ur letno, odprtost pa se prilagaja potrebam mladih iz določenega lokalnega okolja;**
3. **zagotavljanje najmanj 50 udeleženih osnovnošolcev in mladih tedensko;**
4. **angažiranje najmanj enega strokovno usposobljenega mladinskega delavca in zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture za delo z mladimi;**
5. **najmanj 90 % programa je brezplačnega;**
6. **izvajanje dejavnosti skladno z metodologijami mladinskega dela, socialnega varstva in/ali socialne pedagogike;**
7. **delovanje v skladu z načeli zagotavljanja enakih možnosti in enakega obravnavanja ne glede na spol, etnično poreklo, spolno usmerjenost, hendikep ali drugo osebno okoliščino;**
8. **opredeljena ciljna skupina osnovnošolcev in mladih od 10 do 29 let, predvidene aktivnosti za vse starostne skupine v tem razponu;**
9. **izvajanje najmanj 5 aktivnosti letno v sodelovanju s četrtnimi skupnostmi;**
10. **izvajanje najmanj 20 % skupnih aktivnosti, izmenjava dobrih praks in izmenjava vsaj 10 % projektov znotraj mreže;**
11. **sodelovanje v informacijski bazi mreže z vsemi informacijami o projektih in aktivnostih;**
12. **obvezna udeležba pri vsakoletnem usposabljanju mladinskih delavcev v mreži.**

Status člana mreže Mladinskih centrov Ljubljana podeljuje MOL na podlagi javnega razpisa in po pozitivnem mnenju pristojnega Urada za mladino MOL ter pristojne strokovne komisije kot zunanega posvetovalnega telesa. V javnem razpisu bodo podrobno opredeljeni kriteriji za izbor. Statusi se podeljujejo za obdobje petih let, ob predpostavki izpolnjevanja zahtevanih kriterijev za celotno obdobje. MOL bo z mrežo Mladinskih centrov Ljubljana dobila ustrezno dostopen, kakovosten in do določene mere standardiziran javni program za najširšo populacijo mladih na celotnem območju. Mreža bo v osnovi opravljala ključne funkcije aktivne mladinske politike: nudila podporo mladim in posebej skrbela za ranljive skupine mladih ter jim omogočala ustvarjalni razvoj in kakovostno preživljanje prostega časa. Člane mreže bo MOL sofinanciral z večletno pogodbo, s čimer bo zagotovljeno stabilno delovanje mreže in kontinuirana dostopnost programov mladim.

Ukrep 3: Oblikovanje standarda dejavnosti mreže Mladinskih centrov Ljubljana in načina spremljanja kakovosti programov za mlade, ob upoštevanju trojne strukture mreže:

- 1. četrtni mladinski centri, s katerimi upravlja Javni zavod Mladi zmaji,**
- 2. dnevni centri za mlade, s katerimi upravljajo centri za socialno delo,**
- 3. mladinski centri, s katerimi upravljajo nevladne organizacije, ki imajo status javnega interesa v mladinskem sektorju.**

Mreža skladno s kriteriji za pridobitev statusa mladinskega centra izvaja program, ki se sklada s potrebami mladih iz lokalnega okolja, statusna oblika nosilcev programov posameznega centra (občinski javni zavod, državni javni zavod, nevladna organizacija) pa ni ovira za vključitev v mrežo. Na ta način bo mreža lažje uresničljiva in po raznovrstnosti programov in metod dela z mladimi kar najbolj kakovostna. Ključni cilj oblikovanja mreže bo kakovost izvajanja programov in izpolnjevanje kriterijev, ki zagotavljajo primerljivo kakovost in strukturo programov za mlade. Mreža obenem izvaja del programa, ki bo skupen za vse člane mreže in bo na prepoznaven način nagovarjal vse mlade v Mestni občini Ljubljana. Mreža bo tako upoštevala specifične potrebne mladih v posamezni četrtni skupnosti ali naselju, obenem pa delovala kot prepoznavno enotna struktura.

Ukrep 4: Prednostno oblikovanje novih mladinskih centrov na območjih, ki so danes glede potrebe po kontinuiranem in sistematičnem delu z mladimi v Mestni občini Ljubljana pripoznane kot sive lise:

- Šiška: v okolici Brilejeve ulice,
- Štepanjsko naselje,
- Rakova Jelša,
- Nove Jarše: v okolici Kvedrove ceste, Ulice Hermana Potočnika ali Clevelandske ulice,
- Ljubljana-Center,
- Vič: v blokovskem naselju poleg trgovskega kompleksa Interspar in novem stanovanjskem naselju nasproti Tehnološkega parka,
- Šiška: v Celovški dvorih in okolici Litostrojske ceste,
- Bežigrad: Savsko naselje, Glavarjeva ali Tolstojeva ulica,
- Brdo: v okolici Gasilskega doma, nekdanjih poštnih prostorov ali na Vrhovcih,
- Koseze: v okolici Adamičeve ulice, Tržnice Koseze ali OŠ Valentina Vodnika,
- Šentvid: v okolici Gimnazije Šentvid in vojašnice,
- Center: v okolici Trnovega, Prul ali Poljanskega nasipa,
- Polje: stara OŠ,
- Spodnje Črnuče,
- Tomačevo,

- Moste: v okolici Tržnice ali Vodmata ter Rožičeve ulice (stari bloki in novo naselje ob Šmartinski cesti),
- Vevče,
- Janče.

Ugotovljene sive lise kažejo na veliko potrebo po vzpostavitvi učinkovite mreže mladinskih centrov in obenem na potrebo, da se mladim v navedenih okoliših omogoči več možnosti za kvalitetno preživljanje prostega časa. Dejstvo je, da na območjih, kjer takšni centri delujejo, opazamo bistveno manjšo stopnjo rizičnega vedenja mladih, večjo stopnjo aktivne participacije mladih v lokalni skupnosti in medgeneracijskega sodelovanja ter posledično višjo kakovost življenja vseh občanov, ne samo mladih. Narava dela mladinskih centrov je namreč v pomembnem delu usmerjena tudi v spodbujanja dialoga med generacijami. Izkušnja prav tako govori, da morajo biti mladinski centri fizično blizu mladih, da je njihov doseg okoliš do največ enega kilometra. MOL bo poskušal zagotoviti primerne prostore za izvajanje dejavnosti Mreže mladinskih centrov Ljubljana, posledično pa zagotoviti pogoje za njeno kar najbolj optimalno delovanje. Upoštevali se bodo kriteriji pristojnega ministrstva glede delovanja dnevnihi centrov in tako omogočili, da bo mreža Mladinskih centrov Ljubljana lahko za izvajanje svojih programov pridobivala tudi sredstva državnega proračuna in evropska sredstva.

Mreža Mladinskih centrov Ljubljana ne bo odprta le za organizacije, ki bodo različne po statusu (lokalni javni zavod, državni javni zavod, nevladna organizacija), temveč bo heteroena tudi glede na fokus dejavnosti: ob izpolnjevanju razpisnih pogojev in kriterijev bo tako tudi vsebinska različnost centrov prispevala h kvaliteti delovanja celotne mreže in k zadovoljevanju kar najbolj različnih potreb mladih.

Glede na aktualne dejavnost mladih na Jančah ter tudi od nedavnega urejene prostorske pogoje obstaja močan potencial za oblikovanje specifičnega mladinskega centra na Jančah. Takšen center bi lahko opravljal tudi širše naloge, povezane z spodbujanjem mladinskega dela med podeželsko mladino na celotnem območju MOL.

Za izvajanje kakovostnega programa v mreži bo potrebno za posamezni mladinski center letno zagotoviti najmanj 90.000 EUR, kolikor bo z njim upravljal Javni zavod Mladi Zmaji in v njem v polni meri in vsakodnevno izvajal program, najmanj 50.000 EUR pa za tistega, s katerim bo upravljala nevladna organizacija. Od tega bo najpomembnejše zagotoviti sredstva za stroške dela usposobljenih mladinskih delavcev in sredstva za izvajanje programov. MOL bo pogoje za dejavnost Mladinskih centrov Ljubljana zagotavljal primarno v prostorih, ki so njena last in ki so primerni za to dejavnost, zato njihove vrednosti ne navajamo v oceni finančnih posledic.

Ukrep 5: Do leta 2018 v središču mesta vzpostaviti večji mladinski center znotraj mreže Mladinskih centrov Ljubljana.

Posebno pozornost se bo pri oblikovanju mreže Mladinskih centrov Ljubljana posvetilo možnosti, da znotraj mreže vzpostavimo večji in glede na programsko strukturo kompleksnejši center, ki bi poleg zagotavljanja programov za mlade v središču Ljubljane nastopal tudi kot stičišče vseh, ki se profesionalno ukvarjajo z izboljšanjem položaja mladih in ki delujejo v mladinskem sektorju. Tak center bo tudi koordiniral tiste dele programa znotraj mreže centrov, ki bodo skupni vsem članom in ki bodo tvorili prepoznavnost mreže. Takšen center je preveden v Palači Cukrarna in bo dejavnost mladinskih centrov vsebinsko povezoval z dejavnostjo knjige in literature.

Kazalci:

- Povečanje števila četrtnih mladinskih centrov v upravljanju Javnega zavoda Mladi zmaji (4 v letu 2014);
- Povečanje števila mladinskih delavcev;
- Večanje kakovosti mladinskega dela;
- Širitev mreže Mladinskih centrov Ljubljana (11 v letu 2014);
- Število projektov, ki jih Mladinski centri Ljubljana izvajajo v sodelovanju s četrtnimi skupnostmi;
- Število skupnih projektov Mladinskih centrov Ljubljana;
- Povečanje dosega mladih z delom Mladinskih centrov Ljubljana (v letu 2014 okoli 25.000).

Časovni okvir: Ukrep bomo pričeli izvajati v letu 2016.

Viri financiranja: MOL, MDDSZEM RS, URSM MIZŠ RS, EU.

Nosilci: Urad za mladino, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Služba za lokalno samoupravo, Oddelek za ravnanje z nepremičninami, Javni zavod Mladi zmaji, centri za socialno delo, nevladne organizacije.

3. Mladinsko delo, programi in projekti za mlade

Stanje

Raznolike potrebe mladih glede kakovostnega preživljanja prostega časa, širjenje možnosti neformalnega učenja in zagotavljanje pogojev za njihov avtonomen, ustvarjalen in celovit razvoj je v urbanem okolju izrednega pomena. Lokalna skupnost mora biti pri tem še posebej pozorna na mlade, ki prihajajo iz socialno manj spodbudnega okolja in imajo manj priložnosti v družbi. V letu 2014 je Urad za mladino podprl sto tovrstnih projektov približno osemdesetih nepridobitnih organizacij, v te projekte pa je bilo vključenih okoli 25.000 mladih v MOL. Gre za tiste aktivnosti, ki temeljijo na mladinskem delu in se izvajajo z metodami neformalnega učenja, nanašajo pa se na mladinske aktivnosti v lokalnem okolju, mednarodno dejavnost mladih, mreženje mladinskih nepridobitnih organizacij in sekundarne preventivne programe za mlade. V naslednjem obdobju bo MOL okreplil podporo in ustvaril pogoje za še stabilnejše delovanje nepridobitnih organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju v Ljubljani.

Podeželje MOL predstavlja kar dve tretjini celotnega območja MOL. Kljub manjši poseljenosti pa je ravno populacija mladih na podeželju še toliko bolj ranljiva, saj je na njihova pleča dana odgovornost za ohranjanje ruralnega območja. Večinoma se ti mladi po zaključku šolanja zaposlujejo v mestu. Pomembno je, da se tudi mladim na podeželju že v rani mladosti daje enakovredne možnosti za razvoj, kot jih imajo njihovi mestni vrstniki. Zaradi oddaljenosti od obstoječih delujočih mladinskih centrov so prepuščeni večinoma sami sebi. Podeželska mladina prav tako potrebuje vključevanje v vsebine, ki jih nudijo mestni mladinski centri, saj se mladostniki na podeželju srečujejo z enakimi problemi, kot njihovi mestni vrstniki. Prebivalci podeželja, specifično je območje vzhodnega dela MOL (območje pod Jančami), kjer so razdalje bistveno večje, se združujejo v različna društva, kjer pa ne zasledimo društev mladih. V letu 2014 je na območju Janč začela delovati tudi Vaška učna točka, ki je namenjena različnim uporabnikom (društva, posamezniki ...), med drugim tudi mladim, upravlja pa jo Služba za lokalno samoupravo Mestne

uprave MOL. Takšni večnamenski in medgeneracijski prostori so na tovrstnih območjih prava infrastruktura tudi za večji obseg programov, ki odgovarjajo na potrebe mladih.

Strategija razvoja socialnega varstva v MOL od 2013 do 2020 proaktivno opredeljuje socialno politiko MOL-a tudi v segmentu mladih, najsi gre za mlade z manj možnostmi v družbi, za deprivilegirane skupine mladih, za etnične manjšine, za mlade s težavami v odraščanju in za mlade, ki jih ogrožajo revščina ter različne oblike odvisnosti.

2. Cilj: Povečati število in obseg programov in projektov nevladnih organizacij v mladinskem sektorju ter z njimi do leta 2020 na letni ravni doseči najmanj 50.000 udeležencev. Povečati število zaposlenih mladih v mladinskih organizacijah in s tem krepiti mladinski sektor.

Cilj se navezuje na krepitev vloge nevladnih organizacij v mladinskem sektorju. Za aktivno mladinsko politiko je vloga nevladnih organizacij izjemno velika, saj se te aktivno odzivajo na vseskozi spreminjajoče se potrebe mladih. Z doseganjem cilja se povečuje kakovost bivanja mladih v MOL, saj se jim zagotavlja več in bolj raznolike možnosti za njihov avtonomen razvoj. Zato je stabilno delovanje nevladnih organizacij na tem področju eden ključnih zagotovil za kakovostno in proaktivno izvajanje mladinskega dela v MOL. Nosilec te naloge je Urad za mladino, cilj pa je skladen tudi s *Strategijo razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za obdobje 2009-2019* in ciljem kakovostnega preživljanja prostega časa. Dejstvo je, da v primerjavi z evropskim povprečjem zaposlitveni potenciali nevladnega sektorja (nevladnih nepridobitnih organizacij) v Sloveniji še zdaleč niso izkoriščeni, saj je v državah EU v nevladnem sektorju v povprečju zaposlenih 8,1% vseh zaposlenih, medtem ko je v Republiki Sloveniji ta delež le 0,74%. V MOL je mladinski sektor finančno in kadrovsko podhranjen in ne more izkoristiti svojega zaposlitvenega potenciala. Posledično se zaradi tega ne more kvalitetno razvijati, še manj pa lahko razvija storitev za skupnost. Namen projekta je izkoristiti potencial zaposlovanja v mladinskih (torej tistih, ki so tudi vodene s strani mladih, ne samo npr. znotraj mladinskih centrov) z nepovratnimi finančnimi spodbudami za zaposlitev mlade osebe. Ob tem je potrebno krepiti tudi vrednoto »prostovoljstva«, zato bo v naslednjem obdobju preko ustreznih programov potrebno povišati število mladih prostovoljcev v MOL in jim zagotoviti podporo mentorjev, usposobljenih mladinskih delavcev, pri krepitvi zmožnosti komuniciranja, motiviranja in opolnomočenja mladih prostovoljcev.

3. Cilj: Okrepiti segment uličnega mladinskega dela in povečati obseg programov, ki jih izvajajo usposobljeni ulični mladinski delavci ter dvigovati kakovost uličnega mladinskega dela.

Mlade je danes zelo težko doseči, ulično mladinsko delo je v urbanih okoljih način, da se jih nagovori neposredno, najsi bo to na ulici, med bloki ali na drugih zbirališčih mladih. Z uličnim mladinskim delom se doseže tudi nekatere problematične in v družbi stigmatizirane kategorije mladih, ki svojih težav ne rešujejo vedno na družbeno sprejemljiv način. Ulično delo je tako v veliki meri interventno delo, ne vzpostavlja dolgoročnega svetovalnega odnosa, temveč je usmerjeno na kratkoročno svetovanje in svetovanje v kriznih situacijah. Pomen uličnega mladinskega dela je izrednega pomena z vidika spodbujanja mladih k varnemu in kakovostnemu preživljanju prostega časa, k varni zabavi in k zavedanju glede odgovornosti do drugih in okolja. Spontana množična druženja mladih v posameznih mestnih predelih so sodoben pojav socializacije in zabave mladih, s katerim se MOL aktivno sooča od leta 2012 dalje. Ta druženja se odvijajo na različnih prizoriščih v mestu, največ na trnovski plaži, v okolici Maximarketa, na Kongresnem trgu in na avtonomni coni Metelkova mesto. MOL pristopa k temu pojavu na način, da z aktivnim mladinskim delom mlade spodbuja k odgovornosti do drugih, do okolja in k varni zabavi. Oblikovala se je mreža Mlada ulica,

ki združuje sedem organizacij s področja, ki zelo uspešno krepi zavest o odgovorni souporabi javnih površin in po zaslugi katere se je bistveno zmanjšal delež vrstniškega nasilja, kršenja Zakona o varstvu javnega reda in miru ter se okrepil dialog med mladimi, lokalno skupnostjo in mestnimi odločevalci.

4. Cilj: Okrepiti projekte za mlade tudi v podeželskem okolju MOL, do leta 2020 uresničiti najmanj en projekt za mlade na vsaj osmih lokacijah na podeželju.

Potreba po kontinuiranih aktivnostih, namenjenih podeželski mladini, se kaže najmanj na naslednjih lokacijah: Sostro, Janče, Mali Lipoglav, Prežganje, Podgrad, Spodnja Besnica, Ižanska cesta, Gameljne, Medno, Tacen in Stanežiče. Na osnovi potreb tamkajšnjih mladih bo MOL preko Oddelka za varstvo okolja spodbudil projekte, ki bodo osredotočeni na druženje podeželske mladine, njihovo seznanjanje z vsemi vsebinami, povezanimi z možnostmi nadaljnjega izobraževanja, kreativnih potencialov in usposabljanja. S krepitvijo povezanosti z lokalno skupnostjo se večajo tudi možnosti, da mladi po končanem šolanju ostanejo v lokalnem okolju, ohranjanja se poseljenost podeželja, kar pa posredno pomeni tudi manjši pritisk na mesto. V sodelovanju Urada za mladino in Odseka za razvoj podeželja bo v letu 2016 podana podlaga za oblikovanje prednostnih kriterijev v javnih razpisih, ki bodo zagotovili pogoje za podporo kakovostnim programom mladih na podeželju. Cilji na tem področju so: vključevanje mladih v dejavnosti kraja in v njegov razvoj, razvoj podjetniških idej med mladimi z namenom razvoja podeželja ter prepoznavanje prednosti podeželskih prostorov ter njegovega pomena za kakovost življenja v MOL.

Ukrep 1: Povečati sredstva za sofinanciranje projektov in programov nepridobitnih organizacij v mladinskem sektorju v MOL ter strukturirati razliko med podporo večletnim kakovostnim in kontinuirano izvajanimi programi in projekti. Obenem vpeljati mehanizem za podporo manjšim projektom tako organizacij kot posameznikov, ki se skladajo vsaj z enim ciljem Strategije.

Zlasti nevladne organizacije so tiste, ki jim je potrebno v naslednjem obdobju zagotoviti še stabilnejše pogoje za njihovo delovanje in izvajanje programov ter projektov za mlade. Poleg povečevanja sredstev za izvajanje programov za mlade bo MOL v skladu z danimi možnostmi nevladnim organizacijam na tem področju pomagal tudi z zagotovitvijo brezplačnih pogojev za njihovo delovanje v prostorih, ki so v lasti MOL. Pomen profiliranja javnih razpisov za mladinski sektor v MOL je vzporedni nujni ukrep, ki bo programom, ki se izvajajo kontinuirano in izkazano dosegajo dobre učinke, zagotovil večletno financiranje, medtem ko bodo posamični projekti, ki pomembno prispevajo k paleti podpornih dejavnosti za mlade, sofinancirani preko vsakoletnih javnih razpisov. Po vzoru programa »Mladi v akciji« oblikovati mehanizem, ki bo na kar najbolj enostaven način omogočal pridobitev minimalnih sredstev do 300 EUR mladim za zagon projektov, ki so skladni s katerim koli ciljem strategije, na ta način pa spodbuditi mlade k ustvarjalnosti in uresničevanju lastnih idej, ki bodo koristne za širšo skupnost.

Ukrep 2: V letu 2016 oblikovati ločen javni razpis ali ločeno področje razpisa, ki se nanaša na podporo uličnemu mladinskemu delu.

S ciljnim pristopom bo mogoče jasneje izpostaviti prioriteto mladinskega uličnega dela, določeneje opredeliti operativne cilje MOL na tem področju in ažurno reagirati na potrebe okolja.

Ukrep 3: Kontinuirano izvajati dejavnosti glede zmanjševanja vandalizma v Ljubljani, s poudarkom na osveščanju učencev zadnje triade osnovnih šol in srednješolcev ter z uličnim mladinskim delom na območjih, ki so najbolj izpostavljena uničevanju javne lastnine.

V letu 2015 je MOL izvedel kampanjo »Človek« ter številne druge aktivnosti glede zmanjševanja vandalizma, med drugim tudi z izvedbo projekta uličnega mladinskega dela na petih lokacijah okoli osnovnih šol, kjer beležimo največ škode na javni lastnini. Vandalizem sicer ni pojav, ki bi bil povezan zgolj z mladimi, je pa to pojav, o katerem je potrebno mlade še posebej osveščati. Ker od 1086 primerov vandalizma na občinski lastnini od leta 2007 -2014 v MOL kar 66 % le-tega (714 primerov) beležimo na osnovnih šolah, se ukrep osredotoča na populacijo osnovnošolcev in srednješolcev ter na angažiranje mladinskih delavcev na tistih točkah v mestu, ki so najbolj izpostavljene vandalskim dejanjem. V sodelovanju z Oddelkom za predšolsko vzgojo in izobraževanje ter drugimi pristojnimi službami MOL se vodi celovita kampanja proti vandalizmu. Ključni namen tega ukrepa je vzpostavitev dolgoročnih mehanizmov mladinskega dela v MOL, ki se bodo soočali z občutljivo problematiko vandalizma.

Ukrep 4: Spodbujati promocijo podpornih programov in projektov za mlade.

Poleg podpore mreženju mladinskih organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju, bomo s premišljenimi promocijskimi akcijami in intervencijami v posamezne ciljne skupine mladih v naslednjem obdobju intenzivneje širiti informacije o podpornih mehanizmih, ki so mladim na voljo. Ugotavljamo namreč, da mladi z njimi niso dovolj seznanjeni.

Kazalci:

- Število s strani Urada za mladino sofinanciranih programov in projektov za mlade (100 v letu 2014);
- Število mladih v MOL, ki so udeleženi v teh programih in projektih: 25.000 v letu 2014;
- Število projektov uličnega mladinskega dela;
- Število projektov za mlade na podeželju;
- Število usposobljenih mladinskih uličnih delavcev, ki izvajajo projekte;
- Število in struktura promocijskih aktivnosti glede podpornih programov in projektov za mlade.

Časovni okvir: Ukrep bomo pričeli izvajati v letu 2016.

Viri financiranja: MOL.

Nosilci: Urad za mladino, Oddelek za zdravje in socialno varstvo; Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Urad za preprečevanje zasvojenosti, Oddelek za varstvo okolja.

4. Mladi in izobraževanje ter usposabljanje

Stanje

V MOL deluje 48 osnovnih šol, 32 srednjih šol, 22 fakultet ter 3 akademije. Število dijakov je v letu 2012 znašalo 20.730, število študentov 36.439 in število študentov na akademijah 843. V 36 dijaških in študentskih domovih je bilo na voljo 10.629 postelj. *Strategija razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za obdobje 2009-2019* vključuje niz ukrepov, usmerjenih v povečanje kakovosti vzgoje in izobraževanja otrok, mladine in odraslih. Strategija je usmerjena v zagotavljanje enakih možnosti za doseganje izobrazbe, ne glede na »spol, socialno in kulturno poreklo, veroizpoved, narodno pripadnost ali telesno in duševno dispozicijo«. Upošteva varnost in zdravje otrok in mladostnikov kot pomembni vrednoti, zato šolo razume kot prostor, ki »mora s svojimi dejavnostmi oblikovati in

spodbujati zdrav način življenja in odgovoren odnos do lastnega zdravja, naravnega okolja, pa tudi do lastnih dejanj in do dejanj drugih oseb, ob tem pa tudi odgovornost drugih oseb za zagotavljanje varnosti in integritete otrok«. Posebej je pozorna na otroke in mladostnike iz socialno manj spodbudnih okolij, prav tako pa narekuje aktivno politiko MOL tudi glede večje kakovosti preživljanja prostega časa otrok in mladih. Ustrezno umešča tudi pomen izobraževanja odraslih in možnosti, da posameznik tudi po zaključku obveznega in formalnega izobraževanja uresničuje svojo temeljno pravico do izobraževanja v obliki vseživljenjskega učenja ali katere od neformalnih oblik izobraževanja. Sicer je po Evrobarometri raziskavi iz leta 2013 Ljubljana uvrščena najvišje med vsemi evropskimi prestolnicami po zadovoljstvu občanov s šolami in izobraževalnimi institucijami (87 % zadovoljnih).

Cilji MOL na področju izobraževanja so osredotočeni na enakovredno dostopnost do kar najbolj kakovostne izobrazbe ne glede na socialni status posameznika ter na sistematično zagotavljanje možnosti za vseživljenjsko učenje. Zato je potrebno poglavje o izobraževanju in usposabljanju mladih brati vzporedno s poglavjem o zaposlovanju mladih. Podatki Statističnega urada RS za Slovenijo sicer govorijo, da je v letu 2013 »14,6 % mladih imelo visokošolsko izobrazbo, 54,9 % srednjo poklicno ali srednjo splošno izobrazbo, 29 % pa osnovnošolsko izobrazbo; preostali mladi (skupaj 1,5 %) so imeli nižjo poklicno izobrazbo, nepopolno osnovnošolsko izobrazbo ali pa so bili brez izobrazbe«.

5. Cilj: V okviru pristojnosti MOL in ob aktivni lokalni politiki ohranjati visoko vključenost mladih v izobraževalni sistem, ki se nanaša na nacionalno raven (mladi med 15. in 24. letom 69,4 % v letu 2013, SURS).

Stanje glede vključenosti mladih v izobraževalni sistem je zelo solidno, potrebno ga je najmanj ohranjati in zagotavljati kakovostno javno šolstvo kot temelj pridobivanja znanja in izobrazbe, obenem pa omogočati razvoj zasebne pobude, ki širi možnosti svobodne izbire glede različnih pedagoških načel. Pristojnosti lokalne skupnosti so glede uresničevanja tega cilja omejene, a z ukrepi, ki vključujejo tako mladinsko delo, spodbujanje usposabljanja preko omogočanja prakse v mestni upravi, javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanovitelj je MOL, ter z zmanjševanjem osipnikov itd., lahko tudi lokalna skupnost doseže dobre uspehe.

6. Cilj: Zmanjšanje deleža mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja (9,4 %, ReNPM 2013-2022).

Zelo ranljiva skupina mladih potrebuje ciljno naravnane ukrepe, ki jim bodo omogočili osebni razvoj in jim ponudili več priložnosti v družbi. Na uresničevanje tega cilja se navezujejo številni cilji pričujoče strategije v poglavjih o zaposlovanju mladih in mladinskem delu, podatki pa sicer zadevajo nacionalno raven.

Ukrep 1: Omogočanje izvajanja prakse za srednješolce in študente v mestni upravi, javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanovitelj je MOL, ter pri slednjih oblikovati pregleden in učinkovit sistem izobraževanja mentorjev.

Z ukrepom se povečajo delovne kompetence mladih za njihovo morebitno delo v javnem sektorju ali v tistih podjetjih, v katerih je MOL ustanovitelj. Ukrep zahteva dobro sodelovanje in dogovarjanje s srednjimi šolami in fakultetami ter usposobljene mentorje, prednostno pa bo vključeval štipendiste MOL. V sodelovanju z Javnim zavodom Cene Štupar - Centrom za izobraževanje odraslih bomo v letu 2016 se oblikovali program usposabljanja mentorjev. Cilj je, da letno vsaj 100 dijakov in študentov opravi takšno prakso, ukrep se bomo pričeli izvajati v letu 2016.

Ukrep 2: Spodbujati prožne oblike učenja, ki bodo povečale inovativnost, kreativnost in podjetnost mladih, obenem pa izboljšati ključne kompetence mladih (bralna, matematična, naravoslovna, finančna, medijska pismenost), kjer Slovenija po PISA 2012 ne dosega ciljnih vrednosti EU.

Razvoj kakovosti izobraževalnega sistema presega pristojnosti lokalne skupnosti, a vendar je pomembno, da ustanoviteljica javnih zavodov na področju izobraževanja odločno izrazi namero glede potrebnih aktivnosti v tej smeri. Ukrep je skladen s prednostnimi usmeritvami Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 -2020, in sicer tako glede spodbujanja ključnih kompetenc različnih funkcionalnih pismenosti kot glede uvajanja prožnih oblik učenja, ki temeljijo na povezovanju delodajalcev z visokošolskimi zavodi. Javni zavodi MOL bodo izoblikovali projekte, s katerimi bodo kandidirali za evropska sredstva in z razvojnimi projekti v naslednjem obdobju dvigovali kakovost izobraževalnega sistema v MOL ter mladim ponujali več možnosti za njihov razvoj. Dvig kompetenc mladih pri različnih oblikah pismenosti bo mladim tudi omogočal lažje integriranje v informacijsko družbo.

Kazalci:

- Vključenost mladih v izobraževalni sistem (mladi med 15. in 24. leti 69,4 % v letu 2013), SURS;
- Delež mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja (v letu 2010 9,4 %), ReNPM 2013-2022;
- Mladi v Sloveniji, ki imajo visokošolsko izobrazbo (14,6 % v letu 2013), SURS - Mednarodni dan mladih 2014;
- Mladi v Sloveniji, ki imajo srednjo poklicno ali srednjo splošno izobrazbo (54,9 % v letu 2013), ReNPM 2013-2022;
- Število dijakov in študentov, ki so v mestni upravi, javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanovitelj je MOL, opravili prakso (najmanj 100 letno od leta 2016);
- Mladi v Sloveniji, ki imajo osnovnošolsko izobrazbo (29 % v letu 2013), ReNPM 2013-2022.

Časovni okvir: Ukrep bomo pričeli izvajati v letu 2016.

Viri financiranja: MOL, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, EU sredstva.

Nosilci: Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Urad za Mladino, Odsek za upravljanje s kadri, javni zavodi.

5. Zaposlovanje mladih in razvoj podjetništva

Stanje

Mladi so najbolj ranljiva skupina na trgu delovne sile, a obenem na tem področju tisti, ki dejansko ključno in največ prispevajo k napredku, dvigu produktivnosti in večanju dodane vrednosti, saj jih odlikujejo višja izobraženost in velika motiviranost za delo ter ustvarjalni naboj. A vstop mladih na trg dela je izredno problematičen, v času gospodarske krize in ob restriktivnem zaposlovanju v javnem sektorju pa še dodatno zaostren. Ker je zaposlitev temeljni pogoj osamosvojitve mladih, je

aktivna politika lokalnih skupnosti zlasti v času gospodarske krize pomembna pri dolgoročnejšem izboljšanju položaja mladih.

Na svetovni ravni je stopnja brezposelnosti mladih v povprečju trikrat višja od stopnje brezposelnosti odraslih. V MOL je bilo v aprilu 2014 201.947 delovno aktivnih prebivalcev, od tega 190.871 zaposlenih in 10.582 samozaposlenih. Stopnja registrirane brezposelnosti je znašala 13,6 %. V MOL je bilo konec maja 2014 16.695 registriranih brezposelnih, od tega 7582 žensk. Brezposelnih mladih, starih med 15 in 29 let, je bilo 3689. Največ jih je imelo peto stopnjo izobrazbe (4925). V marcu 2015 je bilo v MOL 4819 nezaposlenih mladih do 29 let (Urad za delo Ljubljana).

Podatki Zavoda za zaposlovanje RS v letu 2013 govorijo o tem, da je bilo nezaposlenih mladih med 15. in 24. letom 1060 (v Sloveniji 11.220), nezaposlenih mladih med 25. in 29. letom pa 2962 (v Sloveniji 19.109). Podatki za Slovenijo govorijo o tem, da je bilo v letu 2013 v Sloveniji v povprečju 163.000 mladih delovno neaktivnih, povprečna stopnja delovne aktivnosti med mladimi pa je znašala 43,5 %, kar je 1,3 % manj kot leto poprej. Stopnja brezposelnosti med mladimi je v letu 2013 znašala 19,1 % ali 1,7 % več kot leto poprej, s čimer se Slovenija uvršča nad povprečje držav članic EU (18,5 %), dasiravno je bila v prejšnjih letih pod povprečjem. Tako je bilo maja 2013 brezposelnih 27.645 mladih, podatki iz maja 2014 pa govorijo že o 30.329 brezposelnih mladih. Podatki in trenutni trendi so več kot zaskrbljujoči.

Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 navaja naslednje podatke o stanju na trgu dela za mlade: »Stopnja brezposelnosti mladih (15-24 let) je bila v letu 2013 21,6 % (EU 23,5 %); višja je bila v KRVS 26,5 % (vzhodna regija; op.p.) (KRZS 16,4 %; zahodna regija op.p.). Posebej problematična je brezposelnost v starostni skupini 25-29 let, ki presega povprečje EU in je od leta 2008 narasla za kar 10,9 %. V Sloveniji je bila v letu 2013 stopnja brezposelnosti mladih v tej starostni skupini 17,4 %, v EU 14,5 %, od tega KRZS kar 17,6 %, KRVS pa 17,3 %. Še bolj zaskrbljujoče pa je naraščanje brezposelnih oseb s terciarno izobrazbo 6,2 % (EU 6,5 %). Največji razkorak med ženskami in moškimi je pri osebah, starih od 25 do 29 let z univerzitetno izobrazbo, saj je med registrirano brezposelnimi osebami kar 76,4 % žensk.« Skladno s trendom prejšnjih let večina delovno aktivnih mladih v letu 2013 svoje delo opravlja v zasebnem sektorju (78,2 %), v porastu je delež samozaposlenih mladih, ki znaša 7,9 %, a se je potrebno zavedati, da tudi ta status s seboj prinaša pasti, saj velik del samozaposlenih v zadnjem času nima dovolj dela oziroma od svojega dela težko živi. Največ mladih je sicer zaposlenih v predelovalni dejavnosti. Pri prodoru na trg delovne sile so mladi v deprivilegiranem položaju iz treh razlogov: po zaključenem šolanju še nimajo in ne morejo imeti dovolj delovnih izkušenj, zato so manj konkurenčni pri potegovanju za delovna mesta, primorani so sprejemati izobrazbi neprimerna, večinoma podcenjena delovna mesta, obenem pa je izjemno visok delež mladih, zaposlenih v eni izmed negotovih oblik zaposlitve (določen čas, krajši delovni čas, za čas pripravništva ipd.). A hkrati je zaposlovanje mladih zavržilo visoke stopnje izobrazbe, motivacije za delo in ustvarjalne svežine ključno gibalno v razvoj usmerjene družbe. Vendar mladi nosijo nesorazmerno visoko breme brezposelnosti, vsekakor pa smo se v zadnjem obdobju soočili tudi z dvomljivimi učinki aktivne politike zaposlovanja mladih, ki iz naslova »večje fleksibilnosti trga dela« ter ob črpanju državnih sredstev delodajalcev ni spodbujala k trajnejšim oblikam zaposlitve mladih, prekerno zaposlovanje pa ustvarja tudi izrazito podcenjujoč in izkoriščevalski odnos delodajalcev do mladih. Prav tako različne oblike angažiranja mladih, kot je brezplačno pripravništvo in nesorazmerno število samozaposlenih mladih niso trendi, ki bi jim zagotavljale trajnejše oblike zaposlitev. Dodatno so v najslabšem položaju mladi v javnem sektorju, in sicer tisti, ki so se zaposlili po plačni reformi leta 2008, saj so od tedaj zaustavljena vsa napredovanja. Na področju zaposlovanja hendikepiranih

Mestna občina Ljubljana dosega in celo presega kvoto zaposlovanja v skladu z določili Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI). Z namenom izenačevanja možnosti hendikepiranih mladih, po analogiji z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, bodo vsi ukrepi Strategije na področju zaposlovanja mladih vključevali hendikepirane mlade vsaj do določenega deleža, kot ga predvideva kvotni sistem zaposlovanja.

Mestna uprava MOL prostovoljnega pripravništva ni izvajala in ga tudi ne bo, saj vztraja na stališču, da mora biti za pošteno delo dano pošteno plačilo. V Mestni upravi MOL je bilo konec leta 2014 med 583 zaposlenimi le 38 mlajših od 29 let, med njimi je 23 žensk in 15 moških. Odstotek mladih je tudi tu zaskrbljujoče nizek.

7. Cilj: Stopnjo brezposelnosti mladih v MOL zniževati pod povprečje EU in pod slovensko povprečje.

Strategija MOL na področju zaposlovanja mladih bo usmerjena izrazito v tiste oblike spodbujanja razvoja trga dela za mlade, ki bodo zagotavljale trajnejše učinke. Ob tem bo smiselno in ob upoštevanju pristojnosti dopolnjevala nacionalne cilje in aktivnosti iz *Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013-2022*, tako z vidika ciljnih ukrepov na trgu dela, ki izboljšujejo položaj mladih (Jamstvo za mlade in spodbude delodajalcem pri zaposlovanju mladih, Ukrepe za mlade v okviru Ekonomsko socialnega sklada, ki jih izvaja Zavod RS za zaposlovanje oziroma Urad za delo Ljubljana, in ukrepe, usmerjene v boljše povezovanje izobraževalnega sistema s potrebami trga dela). Uspešno izkoriščanje evropskih sredstev v obdobju 2014-2020 bo tako z vidika izvajanja Jamstva za mlade kot z vidika Aktivne politike zaposlovanja (javna dela, subvencioniranje zaposlitev brezposelnih oseb, usposabljanje na delovnem mestu) ključno za uresničevanje ciljev MOL na tem področju. Zlasti program Jamstva za mlade bo MOL v prihodnje močnejše promoviral, saj je mogoče skozenj doseči boljše rezultate od dosedanjih.

8. Cilj: Dvigniti delež trajno zaposlenih mladih, ki izhajajo iz kategorije osipnikov in tistih mladih, ki so težje zaposljivi, se pravi tistih, ki so nezaposleni in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja, za najmanj 30 % do leta 2020.

9,4. % odstotkov osipnikov na nacionalni ravni je izhodišče, ki ga želi MOL v naslednjem obdobju zmanjšati. Cilj MOL na področju zaposlovanja mladih je trajnostno vključevanje mladih na trg dela. Posebno pozornost bo posvečena tistim mladim, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo in so izpostavljeni socialni izključenosti ter mladim iz marginaliziranih skupin. Zato bo MOL v naslednjem obdobju aktivno in večplastno pristopal k zagotavljanju boljših možnosti za zaposlovanje mladih.

Ukrep 1: Mestna uprava MOL, javni zavodi in podjetja, katerih ustanovitelj je MOL, izvajajo kadrovsko politiko, ki bo upoštevala položaj mladih, ki šele vstopajo na trg dela, in sicer na naslednje načine:

- **ustrezen delež delovnih mest na javnih razpisih bo prednostno namenjen prvim iskalcem zaposlitve;**
- **prednostno se bo študentom MOL omogočilo, da v Mestni upravi MOL ali v javnih zavodih ter podjetjih, katerih ustanovitelj je MOL, opravijo pripravništvo na področjih, kjer je pripravništvo obvezno in je pogoj za pristop k strokovnemu izpitu oziroma za dokončanje izobrazbe (najmanj 5 letno);**

- **izvajanje pripravništva bo deležno korektnega plačila, brezplačnega pripravništva v mestni upravi in v javnih zavodih doslej ni bilo in ga tudi ne bo v prihodnje;**
- **v kar največji meri bomo izkoriščali inštrument javnih del ter drugih ukrepov Aktivne politike zaposlovanja ter Jamstva za mlade.**

Čeprav v celotni zaposlitveni sliki mladih v manjšem deležu, bo s temi ukrepi MOL posredoval jasno sporočilo, da se zaveda pomena zaposlovanja mladih in da se tudi zaveda, kako so mladi danes na trgu dela ranljivi. Močnejša povezava štipendijske politike MOL in zaposlitvenih možnosti v okviru javnega sektorja v MOL je eden od ukrepov, ki bodo dolgoročno prinesli tudi starostno ustrežnejšo strukturo javnih uslužbencev. Pozornost na prve zaposlitve in pomen le teh v kadrovskih strategijah v javnem sektorju v MOL je prav tako dolgoročna naložba v to, da bodo mladi dojemali Ljubljano kot priložnost za svoj profesionalni razvoj in bomo na ta način zmanjšali odtekanje mladega izobraženega kadra v tujino. V študijskem letu 2014/15 dokončuje študij na dodiplomski ravni 23 študentov in 20 študentov podiplomskega študijskega programa, ki so del štipendijskega programa MOL:

- 23 študentov na dodiplomski ravni (7 študentov medicine, farmacevt, kineziolog, arhitekt, 2 študenta biokemije, biolog, igralec novinar, 2 študenta filozofije in primerjalne književnosti in literarne teorije, študent pedagogike in umetnostne zgodovine, ekonomist ter 3 študentje dizajna - tekstilije in oblačila, vizualne in grafične komunikacije)
- 20 študentov na podiplomski ravni (2 čelista, 2 pianista, slikar, scenski oblikovalec, oblikovalci tekstilij in oblačil, študenta grafične in interaktivne komunikacije ter notranje opreme, magister okoljskega gradbeništva, biolog, umetnostni zgodovinar, 2 ekonomista, organizator, etnolog in kulturni antropolog, geodet, agronom, igralec in doktor kognitivnih znanosti).

Ukrep 2: MOL bo skupaj s Tehnološkim parkom Ljubljana (TP Lj), Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) in Javnim zavodom Cene Štupar – Center za izobraževanje odraslih (JZ Cene Štupar) nudil sistemsko podporo razvoju inovativnih podjetniških pobud mladih na naslednji način:

1. Leta 2015 sta Tehnološki park Ljubljana in RRA LUR vzpostavila spletno platformo Start:up Ljubljana (<http://www.startupljubljana.si>), ki predstavlja vstopno točko predstavitve vseh programov organizacij (javnih, zasebnih, nevladnih) in dejavnosti, ki so usmerjene v aktivacijo podjetniških talentov in startup podjetij v Osrednjeslovenski regiji. Start:up Ljubljana bo informacijska baza inštitucij in dogodkov ter bo tudi nosilec nekaterih skupnih projektov, ki bodo krepili podobo Ljubljane kot ustvarjalnega in podjetništvu naklonjenega mesta. Start:up Ljubljana bo izvajal:
 - organizacijo startup vikenda in startup vikenda za študente, najmanj 150 udeležencev enkrat letno (TP Lj);
 - spodbujanje podjetništva s prenosom najnovejših podjetniških znanj in trendov v poslovanju z izvedbo tradicionalnih Dnevov podjetništva na TP Lj (najmanj 1.500 udeležencev letno);
 - vzpostavitev Start:up Geek House šole (5 modulov) za preverjanje poslovnih idej po vtikih in agilnih metodologijah – TP Lj; (najmanj dve generaciji letno po 15 podjetniških ekip);
 - zagotovitev rednega svetovanja in mentoriranja vključenih podjetniških ekip v coworking prostorih (Geek House TP Lj, RRA LUR, JZ Cene Štupar), najmanj 100 udeležencev letno;
 - zagotovitev brezplačne uporabe coworking prostorov, za čas preverjanja podjetniške ideje (Geek House TP Lj, JZ Cene Štupar).

2. Razširili in okrepili bomo programe, ki že potekajo in dajejo dobre rezultate:
- vzpostavitev Inkubatorja družbeno odgovornih idej - podporno podjetniško okolja za mlade v letu 2016, najmanj 240 udeležencev letno (Javni zavod Cene Štupar - Center za izobraževanje odraslih);
 - nadaljnji razvoj start up-centrov: podpora razvoju kreativnega podjetništva in interdisciplinarnega povezovanja z zagotavljanjem podpornih programov v okviru Regionalnega centra kreativne ekonomije, ustanovljenega v okviru RRA LUR (okoli 800 udeležencev letno);
 - spodbujanje inovativnosti in podjetniške kulture pri študentih in ustvarjanje spodbud za boljši prenos znanja v gospodarstvo (vključenih najmanj 50 študentov letno);
 - nadaljnji razvoj programa »Podjetno v svet podjetništva« (najmanj 30 mladih letno se udeleži programa) – RRA LUR;
 - širitev regijske štipendijske sheme Ljubljanske urbane regije - kadrovske štipendije za delodajalce (najmanj 50 letno) – RRA LUR;
 - vzpostavitev rednih tedenskih srečanj ljubljanske startup skupnosti in tedenska strokovna/motivacijska srečanja za potencialne podjetnike (Start:up Ljubljana STARS);
 - vzpostavitev letne predstavitve podjetniških idej startup skupnosti v Ljubljani – Start:up Ljubljana SI (vsi partnerji – Start:up Ljubljana), najmanj 200 udeležencev letno.

Dejavnosti Tehnološkega parka Ljubljana, Razvojne agencije Ljubljanske urbane regije in Javnega zavoda Cene Štupar – Center za izobraževanje odraslih, ki so namenjene zaposlovanju mladih in dvigu njihovih kompetenc, se v naslednjem obdobju krepijo. Navedeni ukrepi, ki sicer ne zadevajo izključno mladih, ampak tudi starejše, pa so večinsko vendarle najbolj zanimivi prav za mlade ustvarjalce in podjetnike, ki jim je bližja nova podjetniška kultura in novi pristopi v podjetništvu. Ti ukrepi povečujejo konkurenčnost mladih pri vstopanju na trg dela, krepijo možnosti razvoja inovativnih idej v konkretno podjetniško pobudo in vstop na globalni trg, spodbujajo delodajalce k zaposlovanju mladih kadrov. Boljši pogoji za rast in razvoj podjetij gredo z roko v roki z večjimi možnostmi mladih na trgu dela. Cilj je, da preko navedenih ukrepov konstantno krepim mladim prijazno okolje glede njihovih zaposlitvenih možnosti v Ljubljani. Tehnološki park Ljubljana je glede svojih ciljev do leta 2020 še bolj natančen: do leta 2020 ustvariti 500 novih podjetij, 1000 podjetniških ekip vključiti v svoje programe ter ustvariti najmanj 1500 novih delovnih mest.

Ukrep 3: Javni zavodi, katerih ustanovitelj je MOL, v Evropski finančni perspektivi 2014-2020 z razvojnimi projekti izkoriščajo možnosti za zaposlovanje mladih in iz tega naslova omogočijo zaposlitev vsaj 80 mladim letno. Prednostna področja Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, ki se povsem skladajo s cilji lokalne politike, so naslednja:

- **spodbujanja socialnega podjetništva,**
- **projekti vseživljenjskega učenja,**
- **povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij - podpora razvoju novih kreativnih idej.**

S področjem socialnega vključevanja je povezana tudi podpora socialnemu podjetništvu, kjer obstajajo številne razvojne možnosti, tako za razvoj novih storitev in produktov, kakor tudi za zaposlovanje. Po podatkih, ki jih navaja Operativni program, Slovenija tu še močno zaostaja za povprečjem EU, saj je bil v obdobju 2009-2010 delež zaposlenih v socialni ekonomiji, glede na vse

zaposlene po podatkih Eurostat le 0,73 (EU 6,53 %). Zato je potrebno podpreti razvoj širšega spektra različnih oblik socialnih podjetij in neprofitnih zadrug, ki prinašajo pomembno kvaliteto tudi v kakovost bivanja v lokalnem okolju, saj gre za družbeno odgovorno delovanje. Projekti vseživljenjskega učenja so naslednji pomembni sklopi pridobivanja ustreznih profesionalnih in strokovnih ali spretnostnih kompetenc na različnih področjih, ki mladim olajšajo vstop na trg dela.

Ukrep 4: V letu 2016 oblikovati program usposabljanja za mlade osipnike, skozi katerega ti pridobijo ustrezne kompetence in možnost mentorstva v katerem izmed podjetij, katerega ustanovitelj je MOL. Oblikuje se konzorcij podjetij različnih profilov, ki bodo prednostno zaposlovala osipnike, ki bodo uspešno zaključili usposabljanje.

Pod pokroviteljstvom župana MOL bomo izoblikovali konzorcij delodajalcev, ki bodo mentorji in morebitni kasnejši zaposlovalci mladih osipnikov in dolgotrajno brezposelnih mladih do 29 let. Mladi gredo skozi največ enomesečno intenzivno usposabljanje, skozi katerega dvignejo svoje zaposlitvene kompetence in določijo svoje interesno področje dela, v usposabljanje pa so vključeni tudi delodajalci, ki na ta način pridejo do motiviranih zaposlenih. Slednji dobijo možnost trajnejše oblike zaposlitve.

Ukrep 5: MOL v letu 2016 imenuje koordinatorja za zaposlovanje mladih, ki skrbi za pregled nad razpisi za zaposlovanje mladih iz naslova evropskih sredstev, informira zainteresirane inštitucije v MOL glede možnosti razpisov in koordinira izvajanje večjih projektov na področju zaposlovanja mladih v MOL.

Koordinator za zaposlovanje mladih bo tista informacijska in podporna točka znotraj Mestne uprave MOL, javnih zavodov in podjetij MOL ter nevladnih organizacij, ki bo odpirala možnosti kar najbolj učinkovitega izkoriščanja evropskih sredstev Evropske finančne perspektive 2014-2020. Iz operativnega program namreč izhaja, da bo samo v osmi prednostni osi za zaposlovanje mladih namenjenih v tem obdobju 293 milijonov evrov. Celovitim pregledom nad razvojnimi projekti na področju zaposlovanja mladih in spremljanjem njihovih učinkov bo MOL lahko tudi bolj načrtoval ukrepe na tem področju, pripravila dobre in ambiciozne programe ter bila uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev.

Kazalci:

- Število nezaposlenih mladih (marec 2015 v MOL 4819 nezaposlenih mladih do 29 let); Urad za delo Ljubljana);
- Število mladih, ki se odseli v tujino (v letu 2013 3342);
- Delež nezaposlenih mladih v Sloveniji (v letu 2013 19,1 %, povprečje EU 18,5); SURS – Mednarodni dan mladih 2014;
- Število javnih del (98 v letu 2013), vir MOL;
- Število vključenih mladih do 29 let v projekte vseživljenjskega učenja;
- Delež zaposlenih mladih do 29 let v Mestni upravi MOL (38 od 583 vseh zaposlenih v letu 2014), vir MOL;
- Število podeljenih štipendij iz regijsko štipendijske sheme (38 v šolskem letu 2013/2014);
- Število udeležencev v programu podjetno v svet podjetništva (30 v letu 2014); vir RRA LUR;
- Število prvič novih zaposlenih mladih do 29 let v Mestni upravi MOL in javnih zavodih ter gospodarskih družbah, katerih ustanovitelj je MOL;

- Število študentov MOL, ki v Mestni upravi MOL ali v javnih zavodih, katerih ustanovitelj je MOL, izvajajo pripravništvo;
- Število mladih, katerih sredstva za plače se sofinancirajo iz naslova EU sredstev.

Časovni okvir: Trajna naloga.

Viri financiranja: MOL, Republika Slovenija, EU.

Nosilci: Mestna uprava MOL, javni zavodi in gospodarske javne službe, katerih ustanovitelj je MOL, Tehnološki park Ljubljana, RRA LUR.

6. Mladi in stanovanja

Stanje

Rešitev stanovanjske problematike je na poti osamosvajanja mladih ena izmed ključnih dimenzij. Ureditev stanovanjskih pogojev je ena od najbolj temeljnih človekovih potreb, ki ima svoje mesto tudi v *Splošni deklaraciji človekovih pravic*, kjer je primerno stanovanje, poleg pravice do hrane, obleke, zdravniške oskrbe in socialnih storitev, opredeljeno kot temeljna človekova pravica. Glede na pristojnosti lokalnih skupnosti je vloga lokalne stanovanjske politike lahko ena ključnih dimenzij doseganja ciljev na področju mladih. Podobno je zapisano tudi v Evropski socialni listini v 31. členu, ki zavezuje javne oblasti k oblikovanju politik za večanje dostopnosti stanovanj, in 78. členu Ustave Republike Slovenije. Mladi so glede dostopnosti do stanovanj v primerjavi z ostalimi družbenimi skupinami še posebej ranljivi, saj šele vstopajo na trg dela in so finančno šibkejši. Stanje glede zaposlovanja mladih ima torej neposredni odmev tudi pri reševanju njihove stanovanjske problematike. Vse to pa ima velik vpliv na demografsko stanje družbe: kasnejše osamosvajanje od staršev in posledično kasnejša odločanja za partnerstvo in za otroke, pa tudi umanjkanje kompetenc, ki jih lahko pridobijo le skozi samostojno življenje. Prav v povezavi z mladimi kot temeljem družbenega razvoja se tako oblikujejo nekateri odločilni pozitivni ali negativni trendi razvoja družbe. Mladi pa bistveno vplivajo na demografsko sliko mesta, zato je lokalna politika usmerjena v celovite ukrepe, kako bi jim omogočili najboljše pogoje za delo in življenje, ki jih bodo stimulirali k bivanju v MOL. Poleg ciljnega razpisa in ustrežnejših kriterijev za mlade iskalce stanovanj se bo v naslednjem obdobju preučilo tudi možnosti za oblikovanje alternativnih oblik reševanja stanovanjske problematike mladih, npr. stanovanjske zadrage.

9. Cilj: Z novim mehanizmom v Stanovanjskem programu MOL od leta 2016 naprej najmanj 5 % več mladim letno rešiti stanovanjski problem.

Ukrep 1: V letu 2016 Javni stanovanjski sklad MOL objavi ciljni javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj za mlade, in sicer okvirno 30 stanovanjskih enot. Takšen razpis postane stalnica vsakokratnega Stanovanjskega programa MOL.

Analiza stanja na področju stanovanjske politike je pokazala, da so med prednostnimi kriteriji za podelitev neprofitnih stanovanj tudi kriteriji, ki mladim prinašajo več točk. Vendar pa so ti kriteriji v manjšini, zato rezultati razpisov potrjujejo, da tudi niso odločilni. Ker je v javnem interesu, da mladi čim prej rešijo svoj stanovanjski problem in si tako zagotovijo osnovo za življenje, delo in ustvarjanje družine v MOL, bo slednja k temu odslej pristopala ciljno in mlade obravnavala

prednostno, saj bo s tem demografska slika MOL na srednji rok boljša. Javni stanovanjski sklad MOL in Urad za mladino skupaj oblikujeta podlago za ustrezne kriterije ciljnega razpisa.

Ukrep 2: Med prednostnimi kriteriji za podeljevanje nepridobitnih stanovanj se opredelijo kriteriji, ki se osredotočajo na mlade in na mlade družine

Javni stanovanjski sklad MOL in Urad za mladino posodobita obstoječe prednostne kriterije, ki se nanašajo na mlade in so del javnih razpisov javnega stanovanjskega sklada.

Ukrep 3: Pri načrtovanju izgradnje novih sosesk upoštevati pomen javnih prostorov in javnih površin za mlade.

Kakovost življenja v mestu je kategorija, na katero vpliva izjemno veliko dejavnikov. Kakovostno in varno preživljanje prostega časa mladih je vložek ne le v njihov poln in zdrav razvoj, ampak vključuje tudi razvijanje njihove družbene odgovornosti in pomembno zmanjšuje rizična vedenja mladih. Načrtovanje ustreznih prostorov za mlade odvisno od specifičnosti lokalnega okolja, v njem delujočih dejavnikov in predvidene strukture populacije. Pomembno je, da se ta premislek opravi v kontekstu potreb po različnih javnih prostorih (knjižnica, dnevni center za starejše, družinski center, vrtec, mladinski center itd.) v času načrtovanja in da se vanje umesti tiste javne prostore, ki bodo kar najbolj zapolnjevali potrebe stanovalcev in služili kot kakovostno socializacijsko središče.

Kazalci:

- Število prosilcev na ciljnem razpisu;
- Število podeljenih stanovanj mladim (najmanj 30 v letu 2016).

Časovni okvir: Ukrep bomo pričeli izvajati v letu 2016.

Viri financiranja: Javni stanovanjski sklad MOL.

Nosilci: Javni stanovanjski sklad MOL, Urad za mladino.

7. Mladi in zdrav način življenja

Stanje

Zdravje po izsledkih različnih raziskav med vrednotami zaseda prvo mesto po zaznani pomembnosti v življenju posameznika. Namen odgovorne in v prihodnost zazrte lokalne politike na tem področju je tako spodbujanje vedenjskih vzorcev, ki omogočajo zdrav način življenja in ohranjanje zdravja že v otroštvu in mladosti.

Po uradni definiciji Svetovne zdravstvene organizacije predstavlja zdravje stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje in ne zgolj odsotnost bolezni. V raziskavi Youth in Europe so se mladi med 15. in 24. letom starosti iz 27 držav EU v več kot 91 % izrekli, da je njihovo zdravje dobro ali zelo dobro, pri čemer so mladi iz Slovenije to potrdili v 87,8 odstotnem deležu (Youth in Europe, 2009, str. 51). Na oceno o zdravju med drugim vpliva tudi pogostost doživljanja stresa. Raziskava Mladina 2010, v katero so bili vključeni mladi med 15. in 29. letom starosti, je pokazala precejšen delež doživljanja stresa med mladimi, pri čemer je pomembna razlika med spoloma: vsaj enkrat na teden stres doživlja 47,9 % žensk in 34,9 % moških, vključenih v raziskavo. Do razlik pri doživljanju

stresa prihaja tudi glede na velikost naselja bivanja: vsaj enkrat tedensko stres v večjih mestih doživlja 48,8 %, v manjših mestih 40 %, na podeželju pa 37,3 % mladih (Lavrič, M. in drugi, 2011, str. 317). Po omenjeni raziskavi je »zadovoljstvo mladih z življenjem in zdravjem [...] glede na druge starostne skupine večje. Primerjalno z evropskimi državami so slovenski mladi sorazmerno zadovoljni z življenjem sploh. Pri oceni zadovoljstva z zdravjem so razlike med evropskimi državami manjše, štiri petine slovenskih mladih pa je s svojim zdravjem zadovoljnih ali zelo zadovoljnih« (prav tam, str. 321).

Pomembno tveganje za zdravje mladih predstavljata uživanje psihoaktivnih snovi (alkohol, tobak in druge droge) ter prekomerna raba oziroma zloraba sodobnih elektronskih tehnologij in spleta, saj poleg škodljivega vpliva na njihovo zdravje prinašata tudi tveganje za razvoj zasvojenosti.

Rezultati študij za ugotavljanje obsega uživanja psihoaktivnih substanc med mladimi so različno spodbudni. Iz Evropske raziskave o alkoholu in preostalih drogah med šolsko mladino (v nadaljnjem besedilu: ESPAD), ki je bila v sodelujočih evropskih državah na isti način prvič izvedena leta 1994 in se v populaciji 15- in 16-letnih dijakov ponavlja vsake 4 leta, sledi, da je leta 2011 87 % 15- in 16-letnikov iz Slovenije v zadnjih 12 mesecih občasno uživalo alkohol, med tem ko je bilo teh mladih na evropski ravni 79 %. V zadnjih 30 dneh je alkohol uživalo 65 % 15- in 16-letnikov iz Slovenije in 57 % iz EU. Kajenje tobaka v zadnjih 30 dneh je potrdilo 32 % 15- in 16-letnikov iz Slovenije, povprečno iz vseh sodelujočih držav v ESPAD pa 28 % (Hibell, B. in drugi, 2012, str. 67 - 71). V ESPAD 2011 je Slovenija nad povprečjem vseh držav pri petih od osmih obravnavanih ključnih spremenljivkah in zelo blizu povprečja pri preostalih treh. Najbolj opazna značilnost slovenskih rezultatov je sorazmerno velik delež 15- in 16-letnikov, ki uporablja inhalante (20 % v primerjavi s povprečjem vseh sodelujočih držav v ESPAD v višini 9 %), poleg tega so slovenski dijaki nekoliko nad povprečjem še v treh z alkoholom povezanih spremenljivkah, pri kajenju cigaret v zadnjih 30 dneh pred anketo ter pri uporabi konoplje kadarkoli v življenju (ESPAD Slovenia, Key results 2011; povzeto iz <http://www.espad.org/slovenia>).

O (vsaj) občasnem uživanju alkohola, tobaka in drugih drog so mladi med 15. in 29. letom starosti poročali tudi v raziskavi Mladina 2010. Da vsaj občasno kadijo tobak je potrdilo 44,5 % mladih in da vsaj občasno uživajo alkohol 89,5 % mladih, marihuano ali hašiš je vsaj poskusilo 50,1 % mladih. Pri tem je delež mladih v večjih mestih še višji: 48,1 % jih vsaj občasno kadi tobak in 91,4 % vsaj občasno uživa alkohol, 60,2 % jih je že vsaj poskusilo marihuano ali hašiš. Ena od ključnih ugotovitev omenjene raziskave je, da uporaba tobaka in tobačnih izdelkov med mladimi blago upada, več mladih pa ima izkušnje z uživanjem alkohola in prepovedanih drog. Pogostejše je uživanje tobaka in alkohola med moškimi, v »študentski« starostni skupini in v urbanem okolju; izkušnje s prepovedanimi drogami pa so značilnejše za moške in v urbanem okolju. (Lavrič in drugi, 2011, str. 328)

Zanimivi so še izsledki raziskave Mladina 2013, Življenje v času deziluzij, tveganja in prekarnosti, v kateri je sodelovalo 907 mladih med 16. in 27. letom starosti. Kažejo namreč na padec deleža mladih, ki redno oziroma vsakodnevno uživa alkohol (iz 4 % leta 2010 na 2 % leta 2013) in na povečanje deleža mladih, ki alkohol uživa redko ali nikoli (leta 2013 se je tako opredelilo 50 %, leta 2010 pa 47 % mladih, vključenih v raziskavo). Delež rednih kadilcev tobaka med mladimi je po izsledkih te raziskave v letu 2013 v primerjavi z letom 2010 precej nespremenjen, medtem ko se je povečal delež nekadilcev iz 54 % na 60 %. (CEPYUS in FES, 2014, str. 14 - 15)

Ko govorimo o zdravju je nujno spregovoriti tudi o prehrani in prehranskih navadah ter o gibanju. O neuravnoteženem in previsokem prehranskem vnosu govorimo v primeru uživanja energijsko goste

mastne, sladke in slane hrane, kar v kombinaciji s pretežno sedečim načinom življenja predstavlja dejavnik tveganja za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni in stanj kasneje v življenju. Obratno pa, zdrave prehranske navade, v kombinaciji z rednim gibanjem, predstavljajo enega najmočnejših varovalnih dejavnikov zdravja, na katerega lahko vplivamo že od najzgodnejših let življenja.

Mednarodna raziskava Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (Health Behavior in School-Aged Children, v nadaljnjem besedilu: HBSC), ki je bila v Sloveniji izvedena v letih 2002, 2006, 2010 in 2014 med 11-, 13- in 15-letniki, je v svoji zadnji ponovitvi leta 2010 pokazala, da sadje in zelenjavo vsak dan v skladu s priporočili uživa nekaj manj kot petina mladostnikov, nikoli pa 5 % mladostnikov. Sadje in zelenjavo pogosteje uživajo dekleta in mlajši mladostniki, pomembno pa je pojav povezan tudi s socialnim statusom mladostnika (pogosteje sadje in zelenjavo uživajo tisti, ki so blagostanje svojih družin ocenili nadpovprečno, tisti, ki izhajajo iz družin z boljšim socialnim statusom, ter mladostniki z boljšim šolskim uspehom oziroma mladostniki, ki obiskujejo zahtevnejše srednješolske programe). Sladkane pijače in sladkarije sta v letu 2010 redno uživali dve tretjini mladostnikov, pri čemer se njihovo uživanje s starostjo povečuje (redno jih uživa nekaj manj kot tri četrtine 15-letnikov ter slabi dve tretjini 13-letnikov in 11-letnikov). Čeprav zajtrk ostaja obrok, ki ga mladi najpogosteje opuščajo, iz HBSC 2010 in 2014 izhaja, da narašča število mladostnikov, ki redno zajtrkujejo: v letu 2010 je vse dni v tednu redno zajtrkovalo skoraj 40 % mladostnikov, v letu 2014 45,1 %, kar je nekoliko več kot v letih 2006 in 2002 (Gabrijelčič Blenkuš, 2013).

V MOL k promociji zdravja otrok in mladostnikov pristopamo s sofinanciranjem na javnih razpisih izbranih programov in projektov, ki z načrtovanimi metodami in pristopi pričakovano najučinkoviteje naslavlja to področje. To so splošno preventivni programi, programi športa in rekreacije za mlade, programi za podporo mladim v stiski ter programi za ljudi s težavami z različnimi oblikami zasvojenosti (alkohol, tobak, droge, sodobne elektronske tehnologije, splet itd.). Sofinanciranje tovrstnih programov MOL izvaja preko Urada za preprečevanje zasvojenosti pri Oddelku za predšolsko vzgojo in izobraževanje Mestne uprave MOL (letno sofinancira okoli 65 programov, namenjenih univerzalni, selektivni in indicirani preventivi na področju različnih vrst zasvojenosti), preko Oddelka za šport Mestne uprave MOL (letno sofinancira športni program približno 150 društvom za skupno okoli 60 športnih panog in poleg tega letno odobri tudi okoli 12.000 šolskih ur uporabe športnih objektov osnovnih šol in objektov JZ Šport Ljubljana; podrobneje o športu mladih v tej strategiji sledi v naslednjem poglavju) ter preko Oddelka za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave MOL (letno sofinancira okoli 100 programov socialnega varstva in varovanja zdravja, v katere se vključujejo tudi otroci in mladi).

V okviru pristojnosti MOL kot lokalne skupnosti ter ob upoštevanju možnega prispevka lokalne skupnosti k zdravemu načinu življenja mladih v MOL, si v nadaljevanju zastavljamo en cilj in štiri ukrepe.

10. Cilj: Med mladimi v MOL krepiti zavest o pomenu zdravega načina življenja ter zavest o odgovorni skrbi za svoje zdravje.

Cilj se nanaša na promocijo in podporo različnim dejavnikom za krepitev zdravja in zdravega načina življenja mladih v MOL. V okviru svojih pristojnosti bo MOL nadaljeval z izvajanjem podpore programom in projektom za mlade v MOL, katerih namen je zmanjševanje in preprečevanje dejavnikov tveganja za zdravje mladih. Predvsem bo podpora namenjena programom in projektom, ki vsebinsko ustrezajo oziroma prispevajo k uresničevanju ukrepov v nadaljevanju tega poglavja.

Ukrepi 1: MOL za promocijo zdravja mladih sofinancira programe na področjih mladinskega sektorja, izobraževanja, preprečevanja zasvojenosti ter socialnega varstva in varovanja zdravja.

Sofinanciranje programov in projektov v okviru tega ukrepa bo (kot do sedaj) potekalo redno letno. Za največjo možno mero odzivnosti MOL bodo pristojni za razpis na posameznih področjih predmet oziroma posamezno področje javnega razpisa ter njegove morebitne prioritetne vsebine oblikovali skladno s potrebami ciljne skupine, ob sodelovanju s ključnimi izvajalci programov in projektov na terenu ter ob vključevanju mladih v različne faze programov/projektov.

Ukrep 2: Pod nazivom Ljubljana - Zelena prestolnica Evrope 2016 MOL promovira pitje vode iz pipe.

S tem ukrepom se MOL neposredno odziva na podatek o visokem deležu mladih iz Slovenije, ki uživajo sladke pijače (podatek navajamo v uvodu tega poglavja) ter, kot osrednjo nit naziva Ljubljana - Zelena prestolnica Evrope 2016 promovira dragoceno zdravo urbano okolje v Ljubljani. Mladi iz MOL so vključeni tudi v projekt Voda, ki sta ga v letu 2015 izvedla JZ Muzej in galerije mesta Ljubljana in JP Vodovod – kanalizacija d.o.o. in s katerim bo napovedana Ljubljana - Zelena prestolnica Evrope 2016.

Ukrep 3: MOL promovira trajnostno naravnane oblike mobilnosti mladih (uporaba javnih prevoznih sredstev, kolo, hoja) in nadgradi aplikacijo Varna pot v šolo z opredelitvijo priporočenih kolesarskih poti v šolo.

Tudi ta ukrep se uvršča pod naziv Ljubljana, Zelena prestolnica Evrope 2016, saj je tesno povezan s krepitvijo zavedanja o pomenu zdravega okolja in hkrati s promocijo zdravja in zdravega načina življenja mladih, k čemur pristopamo s to strategijo. Promocija gibanja v urbanih središčih prispeva k oblikovanju zdravih gibalnih navad, ki so pomembne tudi z vidika trajnostne okoljske naravnosti. Z nadgraditvijo obstoječe aplikacije Varna pot v šolo do leta 2016 oziroma z oznakami priporočenih kolesarskih poti v šolo, bo zagotovljena dodatna podlaga za možnost varne in zdravju koristne mobilnosti mladih z območja MOL.

Ukrep 4: V naslednjem obdobju MOL prednostno podpre programe in projekte, usmerjene k problematiki prekomernega pitja oziroma zlorabe alkohola med mladimi.

Pri načrtovanju konkretnih pristopov na tem področju je nujno upoštevati visoko družbeno sprejemljivost uživanja alkohola v Sloveniji, ki se jasno odlikava tudi v mnenju in vedenju mladih. Po izsledkih raziskave Mladina 2013 74 % mladih v Sloveniji meni, da je pitje alkohola sprejemljivo (CEPYUS in FES, 2014, str. 14). Učinki nacionalne alkoholne politike (predvsem imamo v mislih omejitve prodaje in dostopa do alkohola) ne prinašajo vidnih rezultatov, zato je k pojavu potrebno pristopiti konkretno, na terenu. Tudi izsledki Raziskave o značilnostih uporabe alkohola med učenci ljubljanskih osnovnih šol in iskanje odgovorov za preprečevanje in zmanjševanje tveganj, ki jo je v 2009 po naročilu MOL izvedla Fakulteta za socialno delo, pravijo, da je nujno intenzivirati stik z mladimi in ostalo skupnostjo skozi skupnostne akcije in terensko delo, vzpostaviti zaupen in enakopraven odnos ter mladim z refleksijo vsakdanjih situacij omogočiti izkušnje, da bodo v ključnih trenutkih sprejemali dobre odločitve. Te bodo mogoče le takrat, ko bodo mladi prepoznali in razumeli situacije in možne posledice ter ko bodo imeli dostop do virov, da bodo tveganja lahko regulirali (Grebenc, V. in drugi, 2009, str. 109-110). V MOL bomo ukrep, usmerjen k problematiki prekomernega pitja oziroma zlorabe alkohola med mladimi izvajali s podporo mladinskemu, uličnemu delu na javnih površinah, kjer se mladi množično zbirajo, ter z mladinskim delom na

drugih prizoriščih nočnega življenja s podporo dejavnostim na šolah, z izvedbo kampanj osveščanja mladih ter organizatorjev prireditev za mlade ter z drugimi oblikami tako preventivnega dela, zlasti univerzalne preventive, kot tudi z zmanjševanjem škode na področju alkohola ob sodelovanju in vključevanju mladih v reševanje te pereče problematike. Potrebo po večji promociji programov, prostorov in organizacij za mlade so izrazili tudi udeleženci strokovnega posveta »Popivanje mladih na odprtih javnih prostorih v Ljubljani«, organiziranega v okviru programa Izberi sam.

Kazalci:

- Delež mladih med 15. in 24. letom, ki svoje zdravstveno stanje ocenjujejo kot dobro ali zelo dobro: 87,6 % v letu 2009; Mladina 2010;
- Število mladih, ki občasno uživajo alkohol; je 91,4 % mladih v letu 2013, ReNPM 2013-2022;
- Prvič pil alkoholne pijače v starosti 13 let ali manj; 39,5 % 15-letnikov v letu 2014, HBSC;
- Prvič opit v starosti 13 let ali manj; 8,6 % 15-letnikov v letu 2014, HBSC;
- Število mladih, ki občasno kadi; 48,1 % v letu 2013, ReNPM 2013-2022;
- Število mladih, ki je poskusilo marihuano ali hašiš; 60,2 % v letu 2013, ReNPM 2013-2022;
- Delež mladih s prekomerno prehranjenostjo ($25 < ITM < 30$); 19,1 % v letu 2013, Mladina 2013;
- Delež mladih s prenizko telesno težo ($25 < ITM < 30$); 5 % v letu 2013, Mladina 2013;
- Delež mladostnikov, ki nikoli ne zajtrkujejo med tednom; 31,3 %, ReNPM 2013-2022;
- Delež mladostnikov (11-15 let), ki med šolskim tednom vsak dan zajtrkuje; 45,1 % v letu 2014, HBSC;
- Delež mladostnikov (11-15 let), ki vsak dan uživajo sadje in zelenjavo: 25 % zelenjavo, sadje 40 % v letu 2010, zelenjave 26,9 %, sadja 39,4 % v letu 2014, HBSC;
- Zmanjšanje deleža mladostnikov (11-15 let), ki vsak dan pijejo sladke pijače: 37 % v letu 2010, v letu 2014 24,3%, HBSC;
- Delež športno aktivnih mladih; 92,9 %, ReNPM 2013-2022;
- Delež otrok in mladih, vključenih v socialno preventivne mladinske programe in projekte v MOL;
- Število (mladinskih) organizacij, ki izvajajo programe in projekte na področju zdravja in socialne preventive v MOL.

Časovni okvir: Ukrepi se deloma že izvajajo, nekatere pa bomo začeli izvajati v letu 2016.

Viri (so)financiranja: MOL.

Nosilci: Urad za mladino (ukrepi 1, 2, 3 in 4), Oddelek za zdravje in socialno varstvo (ukrepa 1 in 4), Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, Urad za preprečevanje zasvojenosti (ukrepa 1 in 4), Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet – Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (ukrep 3), JZ Muzej in galerije mesta Ljubljana (ukrep 2), JP Vodovod – kanalizacija d.o.o. (ukrep 2).

8. Šport mladih

Stanje

Športna aktivnost je eden ključnih gradnikov telesnega in duševnega razvoja mladih. V času splošnega pomanjkanja gibalne aktivnosti je šport izvrsten način spodbujanja zdravega načina življenja. Posameznika, ki je v mladosti redno udeležen v športnih aktivnostih, ta vzorec običajno spremlja skozi vse življenje. Obenem pa je razvoj tako vrhunškega kot rekreativnega športa v veliki meri odvisen prav od dostopnosti športa otrokom in mladim in od izvajanja kakovostnih športnih programov. Lokalna skupnost ima pri tem zelo pomembno vlogo, položaj mladih v športni lokalni politiki pa bo podrobneje opredelila tudi prihodnja Strategija na področju športa v MOL.

MOL se ponaša z raznoliko in bogato športno ponudbo za vse starostne skupine. Športno infrastrukturo v Ljubljani sestavljajo športni objekti, s katerimi upravlja javni zavod Šport Ljubljana, športne površine, s katerimi upravljajo različna športna društva, telovadnice in igrišča v upravljanju šol ter komercialna ponudba drugih izvajalcev. Dodatno ponudbo predstavljajo odprte športne površine, med njimi tudi tako imenovani otoki športa v osmih četrtnih skupnostih, ki so bili v zadnjem času opremljeni z zunanjimi fitnes napravami. MOL ima v upravljanju skupaj 885.412 m² športnih površin, od tega 821.912 m² odkritih športnih površin in 63.500 m² pokritih, v MOL pa je leta 2012 delovalo 499 športnih društev. MOL si torej prizadeva, da bi bila vsa športna infrastruktura dostopna kar najširšemu krogu občanov, naloga Javnega zavoda Šport Ljubljana pa je razvijati urbano športno infrastrukturo, ki bo prebivalcem MOL pomagala razvijati športni slog življenja. Slednji je izredno pomemben tudi z vidika telesnega in duševnega razvoja otrok in mladine.

Šolska športna tekmovanja za mladino. Tekmovanja za prvaka Ljubljane v igrah z žogo organiziramo v obliki ligaških tekmovanj s končnico, turnirjev in enodnevnih tekmovanj. Srednješolskih športnih tekmovanj se v MOL na letni ravni udeležuje približno 6.000 dijakinj in dijakov. Igre z žogo še vedno predstavljajo po obsegu največji del programa, saj neprekinjeno potekajo od septembra do februarja, v njem pa sodeluje 164 ekip. Vsako leto se v povprečju odigra preko 400 tekem. V dvanajstih individualnih panogah po množičnosti vsekakor prednjačita atletski tekmovanja, nekoliko pa zaostaja udeležba na krosu, športni orientaciji, namiznem tenisu, streljanju in plavanju. Po dolgih letih je ponovno na sporedu tekmovanje v alpskem smučanju in poskusno uvedeno tekmovanje v akvatlonu in v športni orientaciji.

Medfakultetna tekmovanja potekajo v obliki ligaških in enodnevnih tekmovanj. Udeležuje se jih preko 3000 študentk in študentov. V vodstvu njihove krovne športne organizacije Športne zveze Univerze v Ljubljani načrtujejo širitev ponudbe. V MOL se izvajajo ligaška tekmovanja med fakultetami v športnih panogah futsal, košarka, odbojka in tenis ter enodnevna tekmovanja v namiznem tenisu, badmintonu, odbojki na mivki, plavanju in atletiki.

Na programu *vadbe športne vzgoje otrok in mladine*, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport, je približno 100 kategoriziranih tekmovalcev s perspektivnim razredom, 370 z državnim razredom in 328 tekmovalcev z mladinskim razredom. Gre za programe športnikov, ki nastopajo v uradnih tekmovalnih sistemih. V programe mestnih panožnih športnih šol je vključenih 5.374 otrok in mladih, od katerih je 436 športnikov kategoriziranih (158 mladinski, 196 državni, 52 perspektivni in 19 mednarodni razred). Program mestnih panožnih športnih šol predstavlja drugi del programa športne vzgoje otrok in mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport. V letu 2014 smo v tem programu sofinancirali strošek dela za 96 trenerjev iz 48 društev v 17 prednostnih panogah in panogi šport invalidov, torej skupaj v 18 panogah.

Ljubljanski maraton je postal regijsko prepoznavna blagovna znamka za vse, ki se aktivno ukvarjajo s tekom. Ena od možnih nadaljnjih promocij tekaškega življenjskega sloga je tudi osredotočenje na povečanje števila mladih iz MOL, ki se udeležujejo Ljubljanskega maratona. Druga odmevna športna blagovna znamka je Maraton Franja, ki ima tudi velik potencial za še višjo udeležbo mladih.

Urbani športi. Pomemben dejavnik zdrave aktivnosti mladih v urbanih središčih je tudi ustrezna razvitost tako imenovanih urbanih in outdoor športov, ki vključujejo: rolanje, longboard, rolanje, bmx in dirt kolesarjenje, break dance, športno plezanje, slack line, parkour in freerun, streetball, futsal ipd. Stopnja razvoja urbanih športov je pomemben pokazatelj sodobnosti in kakovosti življenja v mestih ter oblikovanja skupnosti mladih, ki aktivno in ustvarjalno preživljajo prosti čas.

Ljubljansko podeželje ponuja številne pohodne poti, točneje 122 km urejenih označenih poti, planinskih poti in dve gozdni učni poti. Prepoznavnost in izrabljenost teh poti je majhna, z izjemo lokalnega prebivalstva jih uporablja malo meščanov, še manj obiskovalcev iz regije. Z vključevanjem teh poti v rekreacijske aktivnosti, naj si gre za različne oblike orientacijskega pohoda ali med mladimi vse bolj popularnega »trail runninga«, imajo te poti velik potencial za krepitev športnih aktivnosti mladih v naravi.

Podpora športnim društvom. MOL preko Oddelka za šport sofinancira športni program približno 100 društvom iz 50-ih individualnih športnih panog in 50 društvom iz 10-ih kolektivnih športnih panog. Poleg sredstev za sofinanciranje je MOL za izvedbo programa letno dodelil tudi 12.000 šolskih ur uporabe športnih objektov osnovnih šol in objektov Javnega zavoda Šport Ljubljana.

Po raziskavi Mladina 2013 se sicer delež športno aktivnih mladih povečuje - 92,9 % mladih je športno dejavnih, od tega 62,7 % vsaj enkrat tedensko.

11. Cilj: Povečevati število mladih v MOL, ki se vsaj dvakrat tedensko redno ukvarjajo s športom za najmanj 2 % na letni ravni.

Redna telesna vadba dvakrat tedensko je tista mejna točka, ki zagotavlja športni razvoj posameznika. Glede na dober delež tedensko vsaj enkrat aktivnih mladih v Sloveniji (62,7 % v letu 2010, ReNPM 2013-2022), je tak cilj v MOL dosegljiv, saj je Ljubljana dobro razvito mesto športa s številnimi raznolikimi in dosegljivimi programi športa.

Ukrep 1: Mlade kot prioriteto ciljno skupino močnejše obravnavati v okviru Letnega programa športa MOL.

Javni interes MOL je, da so javna športna infrastruktura in programi športa kar najbolj dostopni vsem občanom in občankam. Šport ne sme postati točka socialne izključenosti, zato se znotraj raznolike ponudbe športov skrbi za dostopnost športov vsem. Še posebej je to pomembno za mlade, ki si preko ukvarjanja s športom izoblikujejo svojo osebnost in zdrav način življenja. Možnosti in razvoj športov na prostem, vključno s sprehajalnimi in tekaškimi potmi ter fitnesi na prostem prinašajo v mesto novo in višjo kakovost življenja.

Ukrep 2: Spodbujati razvoj urbanih športov na temu primernih javnih površinah in zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za njihovo izvajanje; do leta 2016 preučiti možnost za postavitev sodobnega in največjega skate parka v regiji.

Urbani športi so danes pokazatelj občutljivosti lokalnih politik na potrebe po športih. Mesta, v katerih so urbani športi dobro razviti, se ponašajo z večjo socialno vključenostjo in višjo kakovost življenja, zlasti mladih. Ker se dogajajo blizu mladih, na ulici in v gosto poseljenih mestnih

središčih, imajo ti športi veliko mobilizacijsko moč in pritegnejo širok krog otrok in mladih. Z aktivnim in kakovostnim preživljanjem prostega časa mladih se pomembno zmanjšujejo dejavniki tveganja za deviatna ravnanja. S podporo razvoju ustrezne javne infrastrukture, potrebne za urbane športe (skate parki, plezalne stene ipd.), in zagotovitvijo primerne rabe odprtih javnih površin, kjer se te športne aktivnosti dogajajo kontinuirano in v večjem obsegu (Trg republike, Ploščad Metelkova ipd.), bo urbana podoba mesta izrazitejša, kakovost življenja mladih pa večja. Izgradnja novega in sodobnega skate parka, ki bi vključeval tudi grafiti park, bo z vidika nagovarjanja mladih z ukvarjanjem s športom (rolkanje, rolanje, bmx, dirt) ter aktivnim preživljanjem prostega časa prinesel v življenje urbanega glavnega mesta novo dinamiko. Projekt povezuje šport in kulturno dejavnost mladih, poleg tega pa pozitivno usmerja energijo in je s številnimi aktivnimi možnostmi kakovostnega preživljanja prostega časa mladih tudi tampon pred različnimi destruktivnimi oblikami vedenja (vandalizem, nedovoljeno pisanje po stenah itd.).

Ukrep 3: Povečati število mladih, ki se prvič udeležijo Ljubljanskega maratona in Maratona Franja, za vsaj 3% letno.

Razvoj teka in oblikovanje tekaške kulture in tekaških skupnosti v zadnjih letih odpira velike možnosti mladim, da se zdravo in sistematično ter pod strokovnim vodstvom lotevajo tekaških treningov. Ljubljanskega maratona se je v letu 2014 udeležilo 5942 mlajših od 29 let. Podobno velja za kolesarski Maraton Franja, ki je z množičnostjo prav tako izjemno prispeval k popularizaciji kolesarstva. V letu 2014 se ga je udeležilo 553 mlajših od 29 let, od tega 265 velike Franje in 288 male Franje. Ta porast zanimanja za tek in kolesarstvo je potrebno s podpornimi mehanizmi negovati in razvijati ter mlade spodbujati k temu, da si zastavijo ambiciozne cilje tudi v svojem športnem življenju.

Ukrep 4: Oblikovanje podpornega mehanizma v javnem razpisu, ki spodbuja samoorganiziranje mladih zlasti v demografsko občutljivejših urbanih naseljih, ki se želijo aktivno ukvarjati s športom.

Večja aktivnost med mladimi v lokalni skupnosti zmanjšuje zdravstvene težave mladih, ki so v sodobnem svetu povezane z mankom gibanja, zmanjšuje negativne pojave med mladimi (prestopništvo, pijančevanje, zasvojenosti, huliganstvo), prispeva k razvoju zdravega sloga življenja na poti odrasčanja in je na ta način pomemben kriterij kakovosti življenja v mestu. Poleg obstoječe podpore društvom, ki izvajajo projekte s področja športa, ki vključujejo ranljive skupine mladih, velja razviti tudi mehanizme, ki mlade spodbujajo k samoorganiziranju na športnem področju: podpora se namenja tistim, ki znajo nagovoriti ustrezno število mladih k aktivnemu in kontinuiranemu ukvarjanju s športom.

Ukrep 5: Doseči dogovor z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport RS glede možnosti, da se tudi športni objekti srednjih šol lahko vključijo v letni program športa v MOL in so prednostno namenjeni mladim.

Dogovor s pristojnim ministrstvom bi omogočil, da se javni interes z vidika razvoja športa in vključevanja mladih uveljavi v precej večjem obsegu, saj v MOL deluje 32 srednjih šol, ki imajo skorajda vse tudi kakovostno športno infrastrukturo, primerno za izvajanje posameznih športnih aktivnosti izven časa obratovanja šol. Več dostopne infrastrukture bi povečalo možnosti mladih za udeleževanje v športu, sploh z vidika, če bi ta infrastruktura postala osrednja platforma športnega udeleževanja mladih.

Kazalci:

- Delež mladih v MOL, ki se vsaj dvakrat tedensko redno ukvarjajo s športom;
- Število dijakov, vključenih v srednješolske športne programe (6000 v letu 2014);
- Število študentov, vključenih v medfakultetna tekmovanja (3000 v letu 2014);
- Število otrok in mladih, vključenih v mestne panožne športne šole (5347 v letu 2014);
- Število mladih na Ljubljanskem maratonu (5942 v letu 2014);
- Število mladih na Maratonu Franja (v letu 2014 553);
- Število ur uporabe športnih objektov, ki so v lasti MOL (12.000 v letu 2014);
- Delež športno aktivnih mladih (92,9 % v letu 2013), ReNPM 2013-2022;
- Delež tedensko vsaj enkrat športno aktivnih mladih (62,7 % v letu 2013), ReNPM 2013-2022;
- Telesno dejavni mladostniki (11-15 let) vsaj 60 minut vsak dan; 18,5 % v letu 2014, HBSC;
- Telesno dejavni mladostniki (11-15 let) vsaj 2-3 krat tedensko; 73,2 % v letu 2014, HBSC;
- Delež projektov, ki vključujejo mlade pri uporabi in revitalizaciji športnih objektov v lokalnem okolju.

Časovni okvir: Trajna naloga.

Viri financiranja: MOL.

Nosilci: Urad za mladino, Oddelek za šport, Šport Ljubljana.

9. Mladi v kulturi in umetnosti

Stanje

Kultura in umetnost sta tisto področje, kjer lahko mladi razvijajo svoj raznolike ustvarjalne zmožnosti in bistveno prispevajo h kakovosti življenja. Kultura je pomemben dejavnik socialne kohezivnosti, obenem pa tudi področje, kjer lahko ustvarjalni mladi najdejo priložnosti za svoje profesionalno udejstvovanje. Še posebej je danes to intenzivno v segmentu kreativnih industrij, tj. pravi arhitekture in oblikovanja, kjer se pojavljajo tudi alternativne oblike organiziranja in poslovnih modelov. Kljub temu je ravno populacija mladih tista, ki jo je s kulturo izmed vseh najtežje doseči, saj opazamo, da je srednješolsko obdobje tisto, kjer izrazito upade interes za branje in obiskovanje kulturnih ustanov. Dijaki in študentje predstavljajo tako v Mestni knjižnici Ljubljana le 25,6 % vsega članstva, prav tako pa upad mladih v strukturi obiskovalcev opazajo v gledališčih. Mestna knjižnica Ljubljana se je leta 2010 v dokumentu *Da bodo še naprej obiskovali knjižnico: Oddelek za mladostnike v MKL*, posvetila kompleksnejšim pristopom pridobivanja mladih uporabnikov knjižnice, zlasti fantov, prednostno skozi igranje in videoigre. Dva javna zavoda imata za svoje poslanstvo izključno delo z otroki in mladimi, in sicer Lutkovno gledališče Ljubljana in Pionirski dom – Center za kulturo mladih. Ciljni pristopi za mlade so zelo pomembni, *Kul abonma*, ki nagovarja srednješolce in študente s posebno ponudbo na področju gledališča, sodobnega plesa in filma je odličen primer pravilnega pristopa skozi povezovanje več producentov, ki delujejo na omenjenih področjih tako v javnem kot nevladnem sektorju. Pomemben dejavnik pri kulturnem opismenjevanju mladih je Center urbane kulture Kino Šiška, ki z različnimi programi nagovarja mlade: Špil liga povezuje dijaške glasbene skupine, Šiškafejst in Šiška freestyle sta festivala urbane

kulture mladih, izvedena v sodelovanju z Javnim zavodom Mladi zmaji, mlajše občinstvo pa najde program tudi v Indekšu. Močno izstopa tudi Mestno gledališče ljubljansko, ki se pridobivanja mladega občinstva loteva sistematično in angažirano, rezultat pa je izjemno visok delež mladih abonentov, česar v drugih gledališčih ni. Tudi Mednarodni grafični likovni center in Muzej in galerije mesta Ljubljane sta v zadnjem času razvila številne projekte, namenjene srednješolcem. Med projekti nevladnih organizacij pa velja kot primer dobre prakse izpostaviti Šilo, šolsko imprologo, ki srednješolce spodbuja h gledališkemu ustvarjanju.

Vizija MOL na področju mladih in kulture je uresničevanje usmeritev in ciljev *Strategije razvoja kulture v MOL 2012-2015*, saj slednja v razvoj umetnosti in kulture ustrezno umešča tudi izboljšanje položaja mladih, pri čemer se na področju kulture osredotočamo na mlade do 20 let, saj so to tista ciljna publika, ki jo je najtežje nagovoriti. Pri mladih po 15. letu zanimanje za kulturo začne upadati, obenem pa so mladi med 15. in 20. letom vendarle tako opredeljena skupina, da jo je mogoče nagovarjati z enakimi vsebinami. Strategijo se bo v naslednjem obdobju nadgradilo s tremi prednostnimi vidiki kulturnega udejstvovanja mladih:

- večjim poudarkom na tistih vsebinah, ki z vidika dostopnosti dosegajo boljše rezultate in nagovarjajo širši krog mladih (knjižnica, glasba, film);
- sistematičnim pristopom k *oblikovanju občinstva* (audience development), ki posebej upošteva ciljno skupino mladih med 15. in 20. letom;
- projekti, ki omogočajo mladim umetnikom zaposlitve ali stalnejše oblike angažiranja, med njimi tudi projekte s področja oblikovanja in kreativnih industrij, ki omogočajo razvitje ustvarjalnega potenciala mladih in obenem predstavljajo možnost za njihovo karierno pot.

13. Cilj: Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje, in od leta 2016 naprej na letni ravni ustvariti najmanj 50 zaposlitev za mlade v kulturi.

Cilj zadeva tako odpiranje prostora mladim umetnikom v različnih kulturnih inštitucijah v MOL, zlasti v dvanajstih javnih zavodih s področja kulture, katerih ustanovitelj je MOL, kot tudi spodbujanje mladih k večjemu obiskovanju kulturnih prireditev, branju knjig, večanju njihove bralne in medijske pismenosti ipd.

Ukrep 1: Javni zavodi MOL s področja kulture oblikujejo razvojni projekt, ki se osredotoča na večanje dostopnosti kulturnih dobrin za mlade in povečuje delež mladih, ki najdejo zaposlitev na področju kulture.

Sredstva Evropske finančne perspektive 2014-2020 se v več ciljih izrecno osredotočajo na izboljšanje položaja mladih in večanje njihovih kompetenc ter zaposlitvenih možnosti. Področje kulture ima v MOL glede uresničevanja tega cilja izjemen potencial, obenem pa javni sektor v kulturi na ta način dobiva potrebno notranjo kadrovsko dinamiko, ki je zaradi omejevanja zaposlovanja in starostne strukture zaposlenih na umetniških delovnih mestih. Iz naslova zaposlitev mladih za čas trajanja projektov in iz naslova opredelitve določenega števila delovnih mest, ki so vezana na zaposlovanje mladih ustvarjalcev, lahko zavodi dobijo pomemben razvojni zagon in okrepijo svoje programe. Drugi del ukrepa se nanaša na oblikovanje pristopov, ki bodo na vseh področjih kulture in umetnosti v MOL spodbujali razvoj občinstva, različnih ciljnih skupin, med katerimi imajo posebno mesto mladi med 15. in 20 letom. Zlasti naloga javnih zavodov s področja

kulture in upravljalcev javne kulturne infrastrukture ter Javnega sklada za kulturno dejavnost RS je pri tem še posebej ključna. Ukrep predvideva, da takšen projekt izpelje nekaj akterjev mestne kulture skupaj in tako zagotovi večjo uspešnost projekta ter morebiti njegove trajnejše učinke.

Ukrep 2: Do leta 2017 povečati število abonentov *Kul abonmaja* za vsaj 30 %.

Potencial *Kul Abonmaja* je bistveno večji od trenutnega števila abonentov (198 v letu 2014). Sodelovanje 11 kulturnih inštitucij, od mestnih do državnih javnih zavodov ter nevladnih organizacij, je izvrsten primer dobre prakse in zavedanja teh inštitucij, kako pomembno je nagovoriti mlade med 15. in 20. letom in jih vzgojiti v kritičnega in razgledanega obiskovalca kakovostnih kulturnih dogodkov. V letu 2014 so si za ceno 23 EUR lahko mladi abonenti ogledali 12 dogodkov s področja gledališča, glasbe, kina in razstavne dejavnosti, v letu 2015 za enako ceno 13. Vse to govori o tem, da je potrebno ta projekt močnejše promovirati in ga tudi oblikovati po željah in potrebah mladih. Eden od ključnih razvojnih preskokov projekta bo intenzivno vključevanje mladih že v nastajanje programa, tj. v vse faze izvedbe projekta in ne le v fazo njegove promocije.

Ukrep 3: Povečati delež mladih vseh starostnih skupin k obiskovanju Mestne knjižnice Ljubljana in večanje deleža bralcev med mladimi, zlasti v segmentu 15-20 let, tako z rednim obiskovanjem s strani vseh osnovnih šol in vrtcev kot z izvedbo ciljnega promocijskega projekta *Mladi obiskujemo Mestno knjižnico Ljubljana!*, ki ga knjižnica zasnuje skupaj z mladimi.

Navajanje na obiskovanje splošnih knjižnic je izredno pomembno za oblikovanje trajnih bralnih navad, zato je ključno, da otroci že v času predšolske vzgoje, zlasti pa skozi devetletko poleg šolskih knjižnic obiskujejo tudi splošne knjižnice, saj bodo tako ostali njihovi uporabniki tudi po zaključku šolanja. Pomembno je to navado širiti tudi na raven družinskega branja in družinskega obiskovanja knjižnic. Do leta 2017 bo Mestna knjižnica Ljubljana oblikovala sklop storitev, ki bodo namenjene ciljni skupini mladih (večinoma srednješolcem) z namenom povečati aktivno vključenost mladih v knjižnico. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo Mestna knjižnica Ljubljana vključevala ideje, sposobnosti in znanja mladih pri oblikovanju vsebin, vodenju in izvajanju vsebin. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo Mestna knjižnica Ljubljana sodelovala in oblikovala partnerstva z različnimi izvajalci s področja mladinskega sektorja.

Ukrep 4: Mladi v knjižnici dostopajo do znanja in informacij.

Mestna knjižnica Ljubljana je med ciljno skupino mladih vzpostavljena kot fizični in virtualni prostor za dostop do neformalnega in priložnostnega učenja. Delavnice, tečaji, e-učilnica, spletne vsebine kot oblike posredovanja znanja in informacij vključujejo različne oblike opismenjevanja mladih: informacijska, digitalna, finančna, zdravstvena, avdio in vizualna, medijska pismenost. Vsebine so oblikovane na različnih stopnjah zahtevnosti glede na raznoliko strukturo ciljne skupine mladih med 15. in 20. letom starosti. Ciljni projekt bo Mestna knjižnica Ljubljana pričela izvajati do konca leta 2016.

Ukrep 5: Javni zavodi s področja kulture v MOL in upravljalci javne kulturne infrastrukture od leta 2016 naprej najmanj en cilj v svojem letnem programu usmerijo izrecno v populacijo mladih 15-20 let, pri čemer se povezujejo z inštitucijami, ki delujejo na področju mladinskega sektorja, in v načrtovanje teh aktivnosti vključijo mlade.

Javni zavodi s področja kulture imajo enega izmed najpomembnejših ciljev v Strategiji razvoja kulture 2012-2015 večanje dostopnosti kulture in pridobivanje novega občinstva. V tem smislu so

mladi obiskovalci in potencialni mladi ustvarjalci njihov strateški in dolgoročni cilj. Javni zavodi bodo v naslednjem obdobju svoje cilje glede mladih umestili v svoje srednjeročne razvojne dokumente.

Kazalci

- Delež dijakov in študentov, vpisanih v Mestno knjižnico Ljubljana (25,6 % v letu 2011, uporabniki med 13. in 19. letom starosti pa dosega 13,5 % celotnega letnega obiska);
- Število javnih zavodov MOL s področja kulture, ki v svojem programu nagovarjajo tudi ciljno skupino mladih;
- Delež mladih, ki poslušajo glasbo (84 v letu 2013, Mladina 2013);
- Delež mladih, ki uporabljajo splet (82 % v letu 2013, Mladina 2013);
- Delež mladih, ki redno bere (20 % v letu 2013; Mladina 2013);
- Delež mladih, ki ne zaupa medijem (30,6 % v letu 2013, Mladina 2013);
- Število na novo zaposlenih mladih do vključno 29 let v javnih zavodih MOL;
- Število abonentov v KUL abonmaju (198 v letu 2014);
- Število javnih zavodov s področja kulture, katerih ustanovitelj je MOL in ki imajo cilje glede mladih zapisane v svojih srednjeročnih strategijah (3 v letu 2014).

Časovni okvir: Trajna naloga.

Viri financiranja: MOL, Republika Slovenija, EU - sredstva Evropskega socialnega sklada.

Nosilci: Urad za mladino, Oddelek za kulturo, javni zavodi s področja kulture, katerih ustanovitelj je MOL, Javni zavod Mladi zmaji.

10. Mladi in varstvo okolja ter ohranjanje narave

Stanje

Varstvo okolja ne pomeni le varstva pred onesnaženjem, temveč obsega tudi urejanje za vse ljudi primerne okolja, varovanje naravnega okolja in odpravljanje nepotrebnih ter zdravju škodljivih virov. Čeprav se vrednote in odnos do okolja začne privzgajati otrokom že v zgodnjem otroštvu (formalno tudi v vrtcih in šolah), pa je okoljska vzgoja mogoča in potrebna tudi med srednješolsko mladino in kasneje.

Raziskava okoljske ozaveščenosti mladih v MOL iz leta 2012 je pokazala, da so tako dijaki kot študenti mnenja, da najbolje poznajo ločeno zbiranje odpadkov (približno 86 % anketirancev je izbralo odgovora »dobro poznam« in »zelo dobro poznam«) in nekoliko slabše varčevanje s pitno vodo (približno 67 % anketirancev). Ločeno zbiranje odpadkov in varčevanje s pitno vodo sta pomembni pogosti aktivnosti dijakov in študentov – deleža pogoste aktivnosti (»vsak dan« in »večkrat na teden«) v povprečju znašata 82 % pri odpadkih in 86 % pri vodi. K večjemu informiranju mladih na temo odpadkov so prispevale tudi nedavne okoljske akcije, med katerimi je najbolj odmevna Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki je potekala v letih 2010 ter 2012 in je bila dobro podprta s strani medijev, šol in lokalnih skupnosti. Na drugi strani se varčevanje z vodo v

medijih izpostavlja predvsem v poletnem času, v povezavi s sušo oz. prepovedjo uporabe zaradi izrednim okoljskih dogodkov.

Kar 54 % anketiranih dijakov in 48 % anketiranih študentov je kot najpomembnejšo obliko trajnostne mobilnosti za Ljubljano namesto avtomobila izbralo javni potniški promet (JPP). JPP kot tradicionalni način urbane mobilnosti in sinonim učinkovitega prevoza po mestu, ima torej še vedno veliko veljavo med mladimi, pri čemer mu tesno sledi kolesarjenje. Slednje se kot novejši in še bolj trajnosten način urbane mobilnosti v Ljubljani vse bolj uveljavlja vse od vpeljave sistema Bicike(Lj), kolesarjenje pa je bolj priljubljeno pri študentih (12 % več) kot pri dijakih. To ni presenetljivo, saj je zaradi majhnih stroškov in praktičnosti kolo za študente optimalna izbira, za dijake pa bolj sredstvo rekreacije. V primeru pešačenja na krajše razdalje prednjačijo dijaki, kar je verjetno povezano z dejstvom, da jih veliko v šolo zaradi bližine hodi peš oziroma kombinirajo pešačenje z uporabo JPP.

Glavna vira informacij o okolju za osnovnošolce sta šola in starši, pri dijakih so starši in šola že manj pomemben vir informacij, pri študentih pa prevladujejo mediji. O ločenem zbiranju odpadkov in varčevanju s pitno vodo dijaki večinoma dobijo informacije v šoli, od staršev in preko televizije (skupni delež vseh treh virov pri odpadkih znaša približno 67 %, pri vodi pa 71 %). Pri trajnostni mobilnosti pa nasprotno prevladujejo mediji in internet (delež vseh skupaj znaša približno 64 %). Tu so dijaki večjo vrednost pripisali tudi prijateljem in možnosti »drugo«. Internet ima sicer pri vseh treh vsebinah opazen delež (povprečno 13 %), vendar pa se je ta v primerjavi z osnovnošolci (kjer je povprečni delež 8 %) le malo povečal, kar pomeni, da tudi dijaki interneta še ne uporabljajo toliko za informiranje, ampak bolj za druge priložne aktivnosti (igrice, druženje v virtualnih socialnih omrežjih itd.). Pri študentih so kot vir okoljskih informacij pri vseh treh vsebinah najvišje uvrščeni internet, televizija in tiskani mediji, katerih skupni delež za vse tri znaša v povprečju okoli 65 %.

Raziskava je pokazala, da so mladi naklonjeni tudi okoljskemu aktivizmu. Najbolj dojemljivi za spodbude in informacije glede varovanja okolja so osnovnošolci, zagon v srednji šoli nekoliko pade in nato znova pridobi v študentskih letih. Pomembno vlogo pri tem opravljajo nevladne organizacije.

Mestni svet MOL je julija 2014 sprejel *Program varstva okolja za MOL 2014-2020*, ki mladih sicer ne izpostavlja kot posebno ciljno skupino, nudi pa zanje priložnosti na področju pridelave hrane in samooskrbe, izobraževanja in štipendiranja ter ustvarjanja zelenih delovnih mest in eko inovacij. V pričujoči Strategiji ta prizadevanja nadgrajujemo z dodatnimi ukrepi. Prednostna vidika na področju mladih in varstva okolja ter ohranjanja narave sta izobraževanje mladih o varstvu okolja in ohranjanju narave in spreminjanje tistih navad mladih, ki povzročajo negativni vpliv na okolje in naravo. Poglavlje o varstvu okolja je potrebno brati vzporedno s poglavji o izobraževanju in usposabljanju mladih ter zdravim načinom življenja mladih. Vizija MOL je, da mlade čim bolj pritegne k varstvu okolja in ter jih spodbuja k vzpostavitvi stika z lokalnim okoljem in naravo, za kar

13. Cilj: Mladim približati varstvo okolja in naravo.

Ukrep 1: Ugotoviti navade mladih glede varstva okolja in ohranjanja narave ter v letu 2016 oblikovati vsaj dva projekta, ki bosta dosegla najmanj četrtno populacije mladih v MOL.

MOL trenutno ne razpolaga s podatki o mnenju in navadah mladih glede varstva okolja in ohranjanja narave. Pozitiven odnos do varstva okolja in narave se sicer otrokom privzgaja že v vrtcu in osnovni šoli s sodelovanjem v različnih projektih (npr. ekovrtec in ekošola), vendar najstniška leta mladostnikom predstavljajo svojevrsten izziv, ki se lahko odražajo tudi v prevzemu navad, ki povzročajo negativen vpliv na okolje in naravo. Delo z mladostniki tako zahteva drugačen pristop kot z otroci ali odraslimi, prav tako pa je potrebno vzpostaviti drugačne komunikacijske kanale, da

mlade sploh lahko nagovorimo. V načrtovanje in izvedbo projektov, ki bodo krepili vrednoti varovanja okolja in ohranjanja narave med mladimi, bomo vključili mlade in organizacije, ki delujejo v mladinskem sektorju.

Ukrep 2: V okviru javnega razpisa za sofinanciranje projektov nepridobitnih organizacij s področja varstva okolja v letu 2016 ciljno spodbuditi vsaj en projekt za mlade v starosti 15-20 let v povezavi z zavarovanimi območji v MOL.

MOL od leta 2009 objavlja javni razpis za sofinanciranje projektov in aktivnosti nepridobitnih organizacij s področja varstva okolja. V navedenem javnem razpisu mladi v starosti 15-20 let še nikoli niso bili izpostavljeni kot posebna ciljna skupina, vendar so bili pogosto neposredno ali pa vsaj posredno vključeni v izvajanje programov oz. aktivnosti. V letu 2016 bo Ljubljana Zelena prestolnica Evrope, kar nas zavezuje k še višjim okoljskim standardom. Mladi so zagotovo ena od skupin, ki nam pri tem lahko pomaga, zato bomo z letom 2016 v okviru javnega razpisa za sofinanciranje projektov in/ali aktivnosti nevladnih organizacij in neprofitnih organizacij s področja varstva okolja poseben sklop projektov namenili prav tej ciljni skupini, saj se v tem starostnem obdobju izoblikujejo trajne navade posameznikov glede odnosa do okolja in narave.

Ukrep 3: Dan odprtih vrat javnih podjetij MOL za dijake in študente.

V MOL deluje 32 srednjih šol, 22 fakultet ter 3 akademije, ki izvajajo različne programe. Predvsem naravoslovne in tehnične programe bi bilo koristno popestriti z ogledom dobrih praks v okolju. Javna podjetja MOL lahko mladim prikažejo primere dobrih praks na področju energetike, ravnanja z odpadki, ravnanja s pitno vodo in trajnostne mobilnosti. Z njihovim obiskom mladi vzpostavijo odnos do lokalnega okolja, pridobijo dodatna znanja na področju varstva okolja in spodbudo za spremembo svojih okolju neprijaznih navad.

14. Cilj: Zmanjšanje vpliva mladih na okolje s spodbujanjem spremembe navad.

Ukrep 1: Povečati delež ločeno zbranih odpadkov v srednjih šolah.

V letu 2012 se je na 32. srednjih šolah v MOL šolalo 20.730 dijakov. JP Snaga je že poskusilo z motivacijo k povečanju ločeno zbranih odpadkov na srednjih šolah, ki pa ni imelo pričakovanih rezultatov. Z namenom dosega ukrepa bomo do leta 2024 v sodelovanju z JP Snaga vse srednje šole v MOL opremili s koši za ločeno zbiranje odpadkov in hkrati na srednjih šolah redno izvajali izobraževalne aktivnosti. Projekt bomo prvič izvedli v letu 2016 v okviru projekta Ljubljana-Zelena prestolnica Evrope 2016.

Ukrep 2: Povečati delež ločeno zbranih odpadkov na velikih študentskih prireditvah.

Letno se v Ljubljani šola preko 35.000 študentov, ki v prostem času obiščejo številne zabavne prireditve, ki potekajo na prostem. Najbolj popularne so Študentska arena, Majske igre, Škisova tržnica idr. Te množično obiskane prireditve ustvarijo ogromno količino odpadkov, ki se zaenkrat še ne zbirajo ločeno, hkrati pa predstavljajo priložnost, da se mladim prikaže pravilno ravnanje z odpadki. Leto 2016, ko bo Ljubljana Zelena prestolnica Evrope, bomo izkoristili tudi za promocijo ločenega zbiranja odpadkov na tovrstnih prireditvah in začeli s testnim ločevanjem na eni od večjih študentskih prireditvah. Glede na rezultate testnega ločevanja bomo v sistem vključili tudi ostale večje študentske prireditve. Projekt bomo prvič izvedli v letu 2016, v okviru projekta Ljubljana – Zelena prestolnica Evrope 2016.

Kazalci

- Število sofinanciranih projektov, namenjenih mladim;
- Število mladih, vključenih v projekte, osredotočene na varovanje okolja;
- Količina ločeno zbranih odpadkov v srednjih šolah;
- Količina ločeno zbranih odpadkov na velikih študentskih prireditvah.

Časovni okvir: Trajna naloga.

Viri financiranja: MOL, EU.

Nosilci: Oddelek za varstvo okolja, Javno podjetje Snaga, Javno podjetje Energetika Ljubljana d.o.o., Javno podjetje Vodovod Kanalizacija d.o.o. in Javno podjetje Ljubljanski potniški promet.

11. Povzetek ciljev in ukrepov in predvidene dodatne finančne posledice za celotno obdobje do leta 2020:

Cilj 1	Kontinuirano povečevati število mladih in otrok, ki aktivno, ustvarjalno in varno preživljajo prosti čas (delež otrok in mladih, ki se vključujejo v programe za mlade v MOL, povečevati za najmanj 5 % letno).
Ukrep 1	Vzpostavitev mreže mladinskih centrov v MOL, in sicer do leta 2020 vzpostaviti najmanj 20 mladinskih centrov, ki bodo sistematično opravljali vse podporne naloge, povezane z mladimi.
Ukrep 2	Preveritev izpolnjevanja kriterijev za pridobitev statusa člana mreže Mladinskih centrov Ljubljana in podelitev statusa mladinskim centrom.
Ukrep 3	Oblikovanje standarda dejavnosti mreže Mladinskih centrov Ljubljana in načina spremljanja kakovosti programov za mlade, ob upoštevanju trojne strukture mreže.
Ukrep 4	Prednostno oblikovanje novih mladinskih centrov na območjih, ki so danes glede potrebe po kontinuiranem in sistematičnem delu z mladimi v Mestni občini Ljubljana pripoznane kot sive lise.
Ukrep 5	Do leta 2018 v središču mesta vzpostaviti večji mladinski center znotraj mreže Mladinskih centrov Ljubljana
Cilj 2	Povečati število in obseg programov in projektov nevladnih organizacij v mladinskem sektorju ter z njimi do leta 2020 doseči najmanj 50.000 mladih v MOL na letni ravni.
Cilj 3	Okrepiti segment uličnega mladinskega dela in povečati obseg programov, ki jih izvajajo usposobljeni ulični mladinski delavci.
Cilj 4	Okrepiti projekte za mlade tudi v podeželskem okolju MOL, do leta 2020 uresničiti najmanj en projekt za mlade na vsaj osmih lokacijah na podeželju.
Ukrep 1	Povečati sredstva za sofinanciranje projektov in programov nepridobitnih organizacij v mladinskem sektorju v MOL ter strukturirati razliko med podporo večletnim kakovostnim in kontinuirano izvajanimi programi in projekti.
Ukrep 2	V letu 2016 oblikovati ločen javni razpis ali ločeno področje razpisa, ki se nanaša na podporo uličnemu mladinskemu delu.
Ukrep 3	Kontinuirano izvajati dejavnosti glede zmanjševanja vandalizma v Ljubljani, s poudarkom na osveščanju učencev zadnje triade osnovnih šol in srednješolcev ter z uličnim mladinskim delom na območjih, ki so najbolj izpostavljena uničevanju javne lastnine.
Ukrep 4	Spodbujati promocijo podpornih programov in projektov za mlade.
Cilj 5	V okviru pristojnosti MOL in ob aktivni lokalni politiki ohranjati visoko vključenost mladih v izobraževalni sistem (mladi med 15. in 24. letom 69,4% v letu 2013, SURS).
Cilj 6	Zmanjšanje deleža mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja (9,4 %, ReNPM 2013-2022).
Ukrep 1	Omogočanje izvajanja prakse za srednješolce in študente v mestni upravi, javnih zavodih in podjetjih, katerih ustanovitelj je MOL, ter pri slednjih

	oblikovati pregleden in učinkovit sistem izobraževanja mentorjev.
Ukrep 2	Spodbujati prožne oblike učenja, ki bodo povečale inovativnost, kreativnost in podjetnost mladih, obenem pa izboljšati ključne kompetence mladih (bralna, matematična, naravoslovna, finančna, medijska pismenost), kjer Slovenija po PISA 2012 ne dosega ciljnih vrednosti EU.
Cilj 7	Stopnjo brezposelnosti mladih v MOL zniževati pod povprečje EU in pod slovensko povprečje.
Cilj 8	Dvigniti delež trajno zaposlenih mladih, ki izhajajo iz kategorije osipnikov, se pravi tistih, ki so nezaposleni in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja, za najmanj 30% do leta 2020.
Ukrep 1	Mestna uprava MOL, javni zavodi in podjetja, katerih ustanovitelj je MOL, izvajajo kadrovsko politiko, ki bo upoštevala položaj mladih, ki šele vstopajo na trg dela.
Ukrep 2	MOL bo skupaj s Tehnološkim parkom Ljubljana (TP Lj), Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) in Javnim zavodom Cene Štupar – Center za izobraževanje odraslih (JZ Cene Štupar) nudil sistemsko podporo razvoju inovativnih podjetniških pobud mladih.
Ukrep 3	Javni zavodi, katerih ustanovitelj je MOL, v Evropski finančni perspektivi 2014-2020 z razvojnimi projekti izkoriščajo možnosti za zaposlovanje mladih in iz tega naslova omogočijo zaposlitev vsaj 80 mladim letno. Prednostna področja Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, ki se povsem skladajo s cilji lokalne politike, so naslednja: spodbujanja socialnega podjetništva, projekti vseživljenjskega učenja, povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij - podpora razvoju novih kreativnih idej.
Ukrep 4	V letu 2016 oblikovati program usposabljanja za mlade osipnike, skozi katerega ti pridobijo ustrezne kompetence in možnost mentorstva v katerem izmed podjetij, katerega ustanovitelj je MOL. Oblikuje se konzorcij podjetij različnih profilov, ki bodo prednostno zaposlovala osipnike, ki bodo uspešno zaključili usposabljanje.
Ukrep 5	MOL v letu 2015 imenuje koordinatorja za zaposlovanje mladih, ki skrbi za pregled nad razpisi za zaposlovanje mladih iz naslova evropskih sredstev, informira zainteresirane inštitucije v MOL glede možnosti razpisov in koordinira izvajanje večjih projektov na področju zaposlovanja mladih v MOL.
Cilj 9	Z novim mehanizmom v Stanovanjskem programu MOL za leto 2016 najmanj 5 % več mladim letno rešiti stanovanjski problem.
Ukrep 1	V letu 2016 Javni stanovanjski sklad MOL objavi ciljni javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj za mlade, in sicer okvirno 30 stanovanjskih enot. Takšen razpis postane stalnica vsakokratnega Stanovanjskega programa MOL.
Ukrep 2	Med prednostnimi kriteriji za podeljevanje nepridobitnih stanovanj se opredelijo kriteriji, ki se osredotočajo na mlade in na mlade družine.
Ukrep 3	Pri načrtovanju izgradnje novih sosesk upoštevati pomen javnih prostorov in javnih površin za mlade.
Cilj 10	Med mladimi v MOL krepiti zavest o pomenu zdravega načina življenja ter zavest o odgovorni skrbi za svoje zdravje.

Ukrep 1	MOL za promocijo zdravja mladih sofinancira programe na področjih mladinskega sektorja, izobraževanja, preprečevanja zasvojenosti ter socialnega varstva in varovanja zdravja.
Ukrep 2	V okviru projekta »Ljubljana-zelena prestolnica Evrope 2016« MOL promovira pitje vode iz pipe, saj je Ljubljana praktično edina evropska prestolnica, kjer lahko pijemo zdravo vodo iz vodovodnega sistema. Pod nazivom Ljubljana, Zelena prestolnica Evrope 2016 MOL promovira pitje vode iz pipe.
Ukrep 3	Promocija trajnostno naravnane mobilnosti mladih - uporaba javnih prevoznih sredstev, kolesa, Biciklja, hoja in nadgradnja aplikacije Varna pot v šolo z opredelitvijo priporočenih kolesarskih poti v šolo. MOL promovira trajnostno naravnane oblike mobilnosti mladih (uporaba javnih prevoznih sredstev, kolo, hoja) in nadgradi aplikacijo Varna pot v šolo z opredelitvijo priporočenih kolesarskih poti v šolo.
Ukrep 4	Prednostno se v naslednjem obdobju podpre projekte, ki so usmerjeni k zmanjšanju pitja alkohola med mladimi. V zvezi s tem se oblikuje koordinacija vseh v MOL, ki delujejo na tem področju in se začrta celostni pristop k tej problematiki. V naslednjem obdobju MOL prednostno podpre programe in projekte, usmerjene k problematiki prekomernega pitja oziroma zlorabe alkohola med mladimi.
Cilj 11	Povečevati število mladih v MOL, ki se vsaj dvakrat tedensko redno ukvarjajo s športom za najmanj 2 % na letni ravni.
Ukrep 1	Mlade kot prioriteto ciljno skupino močnejše obravnavati v okviru Letnega programa športa MOL.
Ukrep 2	Spodbujati razvoj urbanih športov na temu primernih javnih površinah in zagotovitev ustreznih prostorskih pogojev za njihovo izvajanje; do leta 2016 preučiti možnost za postavitve sodobnega in največjega skate parka v regiji.
Ukrep 3	Povečati število mladih, ki se prvič udeležijo Ljubljanskega maratona in Maratona Franja, za vsaj 3% letno.
Ukrep 4	Oblikovanje podpornega mehanizma v javnem razpisu, ki spodbuja samoorganiziranje mladih zlasti v demografsko občutljivejših urbanih naseljih, ki se želijo aktivno ukvarjati s športom.
Ukrep 5	Doseči dogovor z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport RS glede možnosti, da se tudi športni objekti srednjih šol lahko vključijo v Letni program športa v MOL in so prednostno namenjeni mladim.
Cilj 12	Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje, in od leta 2016 naprej na letni ravni ustvariti najmanj 50 zaposlitev za mlade v kulturi.
Ukrep 1	Javni zavodi MOL s področja kulture oblikujejo razvojni projekt, ki se osredotoča na večanje dostopnosti kulturnih dobrin za mlade in povečuje delež mladih, ki najdejo zaposlitev na področju kulture.
Ukrep 2	Do leta 2017 povečati število abonentov <i>Kul abonmaja</i> za vsaj 30 %.
Ukrep 3	Povečati delež mladih vseh starostnih skupin k obiskovanju Mestne knjižnice Ljubljana in večanje deleža bralcev med mladimi, zlasti v segmentu 15-20 let, tako z rednim obiskovanjem s strani vseh osnovnih šol in vrtcev kot z izvedbo ciljnega promocijskega projekta <i>Mladi obiskujemo Mestno knjižnico</i>

	<i>Ljubljana!</i> , ki ga knjižnica zasnuje skupaj z mladimi.
Ukrep 4	Mladi v knjižnici dostopajo do znanja in informacij.
Ukrep 5	Javni zavodi s področja kulture v MOL in upravljalci javne kulturne infrastrukture od leta 2016 naprej najmanj en cilj v svojem letnem programu usmerijo izrecno v populacijo mladih 15-20 let, pri čemer se povezujejo z inštitucijami, ki delujejo na področju mladinskega sektorja, in v načrtovanje teh aktivnosti vključijo mlade.
Cilj 13	Mladim približati varstvo okolja in naravo.
Ukrep 1	Ugotoviti navade mladih glede varstva okolja in ohranjanje narave ter oblikovanje projektov, ki bodo krepili ti dve vrednoti med mladimi. V letu 2016 oblikovati vsaj dva projekta, ki bosta dosegla najmanj četrtno populacije mladih v MOL.
Ukrep 2	V okviru javnega razpisa za sofinanciranje projektov nepridobitnih organizacij s področja varstva okolja v letu 2016 ciljno spodbuditi vsaj en projekt za mlade v starosti 15-20 let v povezavi z zavarovanimi območji v MOL.
Ukrep 3	Dan odprtih vrat javnih podjetij MOL za dijake in študente.
Cilj 14	Zmanjšanje vpliva mladih na okolje s spodbujanjem spremembe navad.
Ukrep 1	Povečati delež ločeno zbranih odpadkov v srednjih šolah.
Ukrep 2	Povečati delež ločeno zbranih odpadkov na velikih študentskih prireditvah.

Viri:

- Da bodo še naprej obiskovali knjižnico: Oddelek za mladostnike v MKL, Mestna knjižnica Ljubljana, 2010.
- European Youth in 2014. Analytical synthesis, Flash Eurobarometer of the European Parliament; Bruselj, 2014.
- EU youth report, Publications Office of the European Union, 2012.
- Konferenca o mladinskem uličnem delu. Zbir prispevkov, Mreža Mlada ulica v sodelovanju z Mladinskim svetom Ljubljana, 2014.
- Matrika ukrepov državnih organov na področju mladinske politike, Urad za mladino RS, MIZŠ, 2011.
- Mednarodni dan mladih 2013, Statistični urad RS, 2013.
- Mednarodni dan mladih 2014, Statistični urad RS, 2014.
- Mladina 2013, Center za raziskovanje postjugoslovanskih družb, Maribor 2014.
- Mladi v Sloveniji, Statistični urad RS, 2009.
- Ljubljana – zdravo mesto. Vodnik po programih socialnega varstva in varovanja zdravja, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, 2012.
- Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji, MIZŠ - Urad RS za mladino, Aristej 2011.
- Povzetki raziskovalnih poročil o mladih in mladinskih organizacijah v Ljubljani, Urad za mladino MOL, 2006.
- Socialna Ljubljana, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, 2014
- Strategija razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za obdobje 2009-2019, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje, 2008.
- Strategija razvoja kulture v MOL 2012-2015, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo, 2012.
- Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022, Uradni list RS 90/13.
- Strategija razvoja socialnega varstva v Mestni občini Ljubljana za obdobje od 2013 do 2020, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za zdravje in socialno varstvo, 2014.
- Okoljska ozaveščenost mladih v Mestni občini Ljubljana, Milena Karanović, diplomsko delo, Ljubljana, 2013.
- Gabrijelčič Blenkuš, M. Prekomerna prehranjenost in debelost pri otrocih in mladostnikih v Sloveniji (gradivo za odbor DZ RS za zdravstvo). Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2013; pridobljeno 28. 4. 2015, s <http://img.ivz.si/janez/2315-6904.pdf>.
- ESPAD Slovenia, Key results 2011; pridobljeno 30. 4. 2015, s <http://www.espad.org/slovenia>.

- Youth in Europe: Statistical portrait. European Commission, Eurostat: Publications Office of the European Union, 2009; pridobljeno 30. 4. 2015, s spletne strani <http://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/1668203/YouthinEurope.pdf/40f42295-65e4-407b-8673-95e97026da4a>.
- Hibell, B. in drugi. The 2011 ESPAD Report: Substance Use Among Students in 36 European Countries. The Swedish Council for Information on Alcohol and other Drugs (CAN), The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), Council of Europe, Co-operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group), 2012; pridobljeno 30. 4. 2015.
- http://www.espad.org/uploads/espad_reports/2011/the_2011_espad_report_full_2012_10_29.pdf.
- Grebenc, V., Šabić, A., Kvaternik, I., Kodele, T. Raziskava o značilnostih uporabe alkohola med učenci ljubljanskih osnovnih šol in iskanje odgovorov za preprečevanje in zmanjševanje tveganj (poročilo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, 2009.
- NIJZ, Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji HBSC 2014, dostopno na: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/z-zdravjem-povezano-vedenje-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-hbsc-2014>, pridobljeno 5. 10. 2015.
- NIJZ, Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju HBSC 2010, dostopno na: <http://www.nijz.si/sl/publikacije/z-zdravjem-povezano-vedenje-v-solskem-obdobju-hbsc-2010>, pridobljeno 5. 10. 2015.

Številka:
Ljubljana,

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Pripombe in predlogi iz javne razprave ob osnutku Strategije z opredelitvijo do predlogov in pripomb

Zap. št.	Pošiljatelj	Povzetek pripomb (dobesedno povzeto, brez lekture)	Opredelitev MOL
1	Žiga Tršek, ziga.trsek@gmail.com	Moj predlog glede strateškega razvoja je predvsem čim več zelenih površin in površin za rekreacijo in šport. Ljubljana ne potrebuje Mercatorja, Lidla, Hoferja in podobnih trgovin na vsakih 100m, vendar potrebujemo naprave na prostem (vadba na prostem, kot je npr. v Mostecu, Črnučah, pri študentskem naselju v Rožni dolini ipd), seveda pa tudi ostale načine športnih rekreacij (skate park, košarkaško, nogometno igrišče), kar niti ni tako pomembno, le da je čim več zelenja in narave, ter aktivnosti, kjer se lahko Ljubljanci družimo, zabavamo in hkrati naredimo še kaj dobrega za naše zdravje oziroma telo.	Predlog MOL stalno uresničuje. Vsako leto se obnovi ali na novo vzpostavi vsaj 5 otokov športa v naravi (zunanje igrišče, trim naprave). Aktivnost bomo v najmanj enakem obsegu izvajali še naprej. Ta poudarek na odprtih javnih površinah in športnih površinah je zajet že v osnutku Strategije.
2	Klemen Dolanc, klemen.dolanc@gmail.com	Lahko bi prenovili igrišče na košarko, v Zeleni jami je že zelo zastarano in na igrišču so tudi že velike razpoke, saj jo fantje iz Zelene jame zelo radi igramo in je zaradi razpok na igrišču prišlo do velikih poškodb. ... naredili bi pa lahko tudi kakšno zunanje igrišče, ki bi bilo pokrito, kaj takega še nisem videl, zato bi lahko bil to zelo zanimivi projekt.	MOL vzdržuje in obnavlja ter na novo vzpostavlja igrišča na zemljiščih, ki so v lasti MOL. Pokrito zunanje športno igrišče (rolkarski poligon) je predvideno v okviru javno-zasebnega partnerstva Revitalizacija športnega parka Savsko naselje. Predlog glede obnove igrišča v Zeleni jami je bil posredovan pristojnemu oddelku MOL.
3	Nadja Medvešek, nadja.le.nain@gmail.com	Naj se dvigne meja mladih. To smo vsi, ki po diplomi ne dobimo služb - kar vodi do nesamostojnosti (npr. ni denarja za stanovanjske najemnine), depresivnosti in še bi lahko naštevale. Meja se bi morala dvigniti do 35. leta.	Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju v 3. členu definira mlade kot osebe med 15. in 29. letom.
6	SMC Rakovnik, Domen Strmšnik	Po pošti, 8. 6. 2015 Da delujejo kot mladinski center z dolgoletno tradicijo na območju Rakovnika, da k njim gravitirajo mladi iz širše okolice in da je to pomembno področje, ki bi moralo biti umeščeno v strategijo. V analizi stanja prepoznano in ena od lis, ki je zapolnjena (Rakovnika tudi ni bilo med lisami).	Pripomba upravičena. Mladinski center bo umeščen v analizo v točko Stanje 2. točke IV. poglavja Strategije.
7	Marjana Marn, marjana.marn@siol.net	Oglašam se vam z Janč, kjer poleg poučevanja skrbim tudi za kulturno in družabno življenje na podeželju. Leta 2007 sem mlade pritegnila za gledališko dejavnost in osnovali smo skupino ART.ECO., ki pa je trenutno v mirovanju. Glede na dejstvo, da smo del Mestne občine Ljubljana z zelo nizko pokritostjo z avtobusnimi povezavami, bi bil moj predlog, da se za mlade na našem območju poskrbi tudi v prostorih VAŠKE UČNE TOČKE, ki se nahaja v prostorih Podružnične šole Janče.	Glede na pobudo in glede aktualne dejavnost mladih na Jančah ter tudi od nedavnega urejenih prostorskih pogojev se Janče doda med prednostna področja, na katerih se bo poskušalo oblikovati mladinske centre. Takšen center bi lahko opravljal tudi širše naloge, povezane z spodbujanjem mladinskega dela med podeželsko mladino.

		<p>V njej bi lahko ob pomoči vašega sofinanciranja izvajali različne delavnice: računalništvo, družabne igre, plesne večere, debatne delavnice o tegobah najstniškega obdobja, odvisnosti, gledališke zadeve, skrb za sadovnjak, ki je postavljen ob šoli, ...</p> <p>S tem bi poskrbeli za izboljšanje kvalitete preživljanja prostega časa mladih, poskrbeli za kulturni prispevek h kraju ter jih osveščali o pomembnih problemih, v katerih se lahko znajdejo mladi.</p> <p>DOPOLNITVE K STRATEGIJI MLADIH_MOL</p> <p>Ukrep 4: Prednostno oblikovanje novih mladinskih centrov na območjih, ki so danes glede potrebe po kontinuiranem in sistematičnem delu z mladimi v Mestni občini Ljubljana pripoznane kot sive lise: dodati Janče, ki lahko pokrivajo 12 okoliških naselij, kjer je tudi mladina in jo je potrebno usmeriti v različne dejavnosti, ki se lahko izvajajo v novih prostorih v VAŠKI UČNI TOČKI, ki se nahaja v Podružnični šoli Janče</p>	
8	<p>Andreja Čeligoj, magistra umetnosti, diplomirana oblikovalka vizualnih komunikacij, sola@art-tecaji.com ajaceligoj@hotmail.com</p>	<p>Kako boste izbirali centre, ki bodo del mreže?</p> <p>Mladinski centri - vem, da je odprto vsem tako zavodom, ki spadajo pod Mol kot ostalim pravnim osebam, ki nudijo mladinske dejavnosti. Vendar nekako se bo potrebno prijaviti in nekatere kriterije bo potrebno izpolnjevati. Verjetno?</p> <p>Ob vsej poplavi letakov, delavnic za mlade, ki jih lahko najdemo v knjižnicah in različnih lokacijah nisem nikjer našla informacije o projektu strategije MOL. Se vam ne zdi pomembno, da se natisne letak / brošura in se jo da ciljni publiki projekta, da bodo z dejavnostmi, ki jih planirate sploh obveščeni?</p> <p>Ciljna publika od 14 do 25 let se mi zdi zelo široka. Mislim, da bi morali v programu narediti vsaj tri lome: osnovnošolci, srednješolci in študentje. Prav tako bi se usmerila že na 12 letnike, saj npr. alkohol se ne rodi, ko si star 16 let. Mislim tudi, da je čas da se posvetimo v projektu mladim in ne več toliko starejšim od 22 let. Pa saj za njih obstaja Zavod za zaposlovanje in veliko programov, ki jih financira MOL.</p> <p>Predlagala bi vam, da se gre s strategijo v šole med mlade, ki nimajo nobene izkušnje z zavodi, ki izvajajo dejavnosti ter tudi med mlade, ki se udeležujejo dogodkov in dejavnosti v centrih za mlade.</p>	<p>Strategija bo določila minimalne kriterije za podelitev statusa Mladinskega centra Ljubljana. Centri bodo izbrani preko javnega poziva.</p> <p>Glede na to, da gre za prvo celovito Strategijo za razvoj mladih v MOL pričakujemo, da je to začetek kontinuirane javne razprave in da bodo tu svojo vlogo pri obveščanju in angažiranju mladih odigrale tako mladinske organizacije kot MSL. Vsekakor soglašamo, da bo mlade potrebno nagovarjati na različne in inovativne načine ter jih spodbujati k temu, da podajo predloge in kritike glede izboljšanja njihovega položaja.</p>
		POSVET S STROKOVNO JAVNOSTJO NA MAGISTRATU	
9	<p>Vojko Vavpotič, JZMZ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - k ukrepu 2: programi v ČMC-jih naj delujejo najmanj do 17. ure (poleg tega da vsaj 20 ur tedensko...), - potrebno je zagotoviti vključevanje mladinskih organizacij v mladinske centre in programe (da dobijo mesto za širjenje svojega poslanstva), - v programe MC naj bodo vključeni prostovoljci in praktikanti, domači in iz 	<p>Pogoji za delovanje mreže mladinskih centrov so bili potrjeni s strani večine ključnih deležnikov. Strategija vključuje minimalne zahtevane pogoje za umestitev v mrežo Mladinskih centrov Ljubljana, podrobnejša opredelitev kriterijev bo izvedena v javnem razpisu. Skupni del programa vseh centrov mora biti kakovosten in mora vključevati kar največ</p>

		tujine in čim več mladih – jamstvo za mlade, Erasmus +,...	mladinskih organizacij, saj se tako doseže kar najširšo paleto različnih mladih.
10	Matjaž Vodeb, Zavod BOB	Kratek čas za pripombe na strategijo - Mlade je potrebno vključevati v družbo - Mesto prvi in edini prostor kjer se to da mlade nagovoriti/povabiti k ustvarjanju prihodnosti, - MSL naj močneje stopi kot deležnik v prostor mladih v Ljubljani - dela na združevanju mladih v skupni prostor.	Javna razprava je podaljšana do 15. 7. 2015. Soglašamo, da je kontinuirana javna razprava z mladimi ključna in da je potrebno vzpostaviti zanj ustrezne mehanizme. Pristojnosti MSL so določene z zakonom o mladinskih svetih, konkretna aktivnost in teža MSL v sooblikovanju mladinskih politik je stvar angažmaja vodstva MSL. Vsekakor je potrebno dejavnost civilne družbe v mladinskem sektorju vseskozi spodbujati in krepiti. Strategija nagovarja vse mladinske organizacije, tudi nacionalne, med njimi ne dela razlik.
11	Jan Pelosa, Brez izgovora	- večji poudarek na področje zdravja, - kazalci strategije so zastavljeni v pravi smeri, a primanjkuje podatkov iz lokalnih skupnosti – vključiti več raziskovanja, - veliko poudarka je na področju zlorabe alkohola – preprečevanje zlorabe, preventivno delovanje premalo izpostavljeno, - zmanjševanje težav pri rabi in zlorabi alkohola, - ne naslavlja nacionalnih MO, ki imajo vse sedež v Lj - ne naslavlja se začasnih prebivalcev – študentov - premalo poudarka na socialnem podjetništvu.	V osnutku strategije na str. 4. je zapisano, da MOL na določenih področjih ne razpolaga s kazalci glede stanja mladih, obenem je opredeljeno, kako se bo MOL tega problema lotila in zagotovila čim boljše spremljanje stanja mladih. Želja MOL je, da se raziskavo Mladina 2010 ponavlja v izvirem obsegu oziroma se na kak drug način spodbudi kontinuirano raziskovanja položaja mladine ter da se za posamezne skupine obstoječih podatkov vpelje tudi regionalne kazalce. V povezavi s Statističnim uradom RS; Uradom RS za mladino in FDV bo v naslednjih dveh letih skladno s cilji strategije potrebno ustvariti optimalen inštrumentarij kazalcev, ki bo podal vpogled v dejansko stanje mladih v MOL. V osnutku strategije je 4. ukrep na področju zdravja usmerjen prav v problematiko prekomernega pitja alkohola, predviden način naslavljanja te problematike pa je podpora mladinskemu uličnemu delu, uličnemu delu na javnih površinah, kjer se mladi množično zbirajo, s podporo dejavnostim na šolah, z izvedbo kampanj osveščanja ter druge oblike preventivnega dela, zlasti univerzalne preventive, ob sodelovanju in vključevanju mladih v reševanje problematike.
13	Alenka Blazinšek, Nefiks	- pozdravlja pobudo za možnosti najema prostorov za delovanje MO (lahko občasno v MC za večje dogodke) - zaposlovanje mladih žensk – večji poudarek - kriterij: v MC vključiti 50 mladih oz. ali se kriterij št. lahko spremeni glede na kvaliteto izvajanja programa (50 otrok, ki igrajo rač. igrice ali 20 mladih, ki imajo karierni tečaj npr.) - jezik strategije – ali bi se dalo besedilo za javno razpravo skrajšati, prilagoditi besedilo, narediti povzetek.	Bistveno lažje bi bilo organizacijam, ki delujejo v javnem interesu v mladinskem sektorju zagotoviti prostore, če bi zato obstajala podlaga v krovnem zakonu, Zakonu o javnem interesu v mladinskem sektorju. MOL je pristojnemu Uradu in ministrstvu že posredoval predlog za dopolnitev zakona. Mreža mladinskih centrov kot eden osrednjih ciljev Strategije je zamišljena kot skupek zelo različnih akterjev, ki izvajajo dnevne programe, ki sledijo različnim ciljnim skupinam in potrebam mladih in so tudi v tem smislu med seboj precej različne. Kljub temu morajo minimalni pogoji veljati za vse, zato je pogoj »3. zagotavljanje najmanj 50 udeleženi osnovnošolcev in mladih tedensko« po našem mnenju utemeljen, tako kot

			<p>so bili skozi javno razpravo z veliko večino potrjeni vsi predlagani pogoji za umestitev v mrežo mladinskih centrov.</p> <p>Mladinski center razumemo kot središče za mlade, ki je umeščeno v določeno lokalno skupnost in zagotavlja prostor, opremo, redno delovanje, kader in raznoličen program. Namenjen je tako posameznikom in posameznicam, kot formalnim in neformalnim skupinam mladih, ki v njem uresničujejo svoje interese. Zato mora imeti tudi ustrezno notranjo organizacijsko shemo, ki omogoča sodelovanje in demokratično obravnavo.</p>
14	Jaka Fortuna, MZT Ljubljana	<ul style="list-style-type: none"> - predlog za podaljšanje roka za oddajo predlogov in pobud - prostovoljstvo bi moralo biti bolj zastopano v strategiji 	<p>Mol je javno razpravo o osnutku strategije podaljšala do 15. 7. 2015. Strategija poskuša spodbujati vrednote prostovoljstva, prostovoljstvo je notranje povezano s samim pojmovanjem mladinskega dela in ga prežema v vseh njegovih oblikah.</p>
15	Matjaž Medvešek, MISS	<ul style="list-style-type: none"> - poudarek na preventivnem delu - olajšati dostope do mladih – primarna preventiva – v šolah - MOL je zaostрил dostop do šol (ravnatelj mora podati izjavo, da nima strokovnjakov na področju, na katerem se dejavnost izvaja) - pogreša medresorsko sodelovanje na nacionalnem nivoju - ciljna skupina 10 do 29 let, kaj je razlog za tovrstno skupino, oz. zakaj se ne vključuje prve triade 	<p>Soglasja za delo NVO v šolah v času pouka: namen te zahteve šolam je preprečevanje dvojnega financiranja.</p> <p>Ukrepi, ki jih predvideva strategija, so v pretežni meri namenjeni mladim (del se nanaša na njihove družine in na obiskovalce mladinskih centrov, ki jih ne moremo tako strogo starostno ločevati). Mladi so opredeljeni z zakonom kot tisti, ki so stari med 15 in 29 let. Praksa kaže, da so uporabniki obstoječih mladinskih centrov tudi mlajši, otroci od 10 let dalje, zato predvideno merilo vključuje tudi njih. Mlajši otroci imajo drugačne potrebe in za delo z njimi se uporabljajo drugačne metode. To specifično ciljno skupino v okviru MOL pokrivajo drugi projekti in programi, nikakor pa ni izključeno, da ne bi organizacije, ki so sicer aktivne na področju mladinskega dela, v okviru ostalih dejavnosti, izvajale tudi projektov za otroke.</p>
17	Miha Mohorko, JZMZ, MSS	<ul style="list-style-type: none"> - pri nastajanju strategije pomanjkanje participacije tistih, ki se ukvarjajo z mladinskim delom - cilji so primerno zasnovani - pripombe na zaposlovanje mladih, opravljanje pripravništva, štipendiranje: potrebno bi bilo več mladih zaposliti v mladinskih organizacijah in NVO) - potrebno se je bolj ukvarjati s tistimi, ki niso vključeni v organizacije, z neorganizirano mladino Predlog, da se oblikuje poseben inštrument manjših projektov, ki bi bili pretežno namenjeni neorganizirani mladini in za katere bi mladi na enostaven način pridejo do sredstev - manjka sistemska podpora za ključne mladinske organizacije MOL za 	<p>Osnutek strategije daje mladinskemu delu veliko težo in ga bistveno krepi. Cilj 2 in ukrepa 1. ter 2. v poglavju Mladinsko delo, programi in projekti za mlade.</p> <p>Participacija mladih je zagotovljena s tem, da bodo mladi sami definirali 10 ključnih ciljev strategije, vsekakor pa je participacija mladih pri oblikovanju lokalnih politik proces, ki ga bo sprejem strategije za mlade bistveno spodbudil.</p> <p>Predlog za oblikovanje posebnega fonda za manjše projekte po vzoru projekta »Mladi v akciji« je zelo dobra ideja, zato je vključena v predlog strategije: Cilj 4, ukrep 1.</p>

		redno delovanje (zaposlovanje, prostori) - potrebno je vključiti več deležnikov in podaljšati čas za pripombe	
18	Vasko Simeunović, MSL	1. prav tako pripombe na čas razprave (čas izpitov in mature) 2. mladinsko organiziranje na lokalni ravni je potrebno definirati, spodbujati participacijo mladih in jih spodbujati, da se udeležujejo volitev 3. izboljšati je treba pogoje za delovanje mladinskih organizacij 4. v strategijo je potrebno vključiti letno sofinanciranje (se že dela, ampak dat tudi v strategijo) 5. MSL si želi več vključevanja k pripravi strategije 6. Ustanovitev večjega MC, ki bo pokrival mlade, v Centru (po vzoru Ajdovščine, Velenja) 7. šport mladih: igrišča po ČS niso urejena in potrebno je izboljšati pogoje za šport v zimskem času	Javna razprava je bila podaljšana do 15. 7. 2015. Pripombe so smiselne, nekatere so v osnutku strategije že zajete (2., 3., 4.), druge bodo upoštevane v predlogu.
19	Miha Maček, MZT Ljubljana	- del sredstev naj se nameni že obstoječim organizacijam, ki se ukvarjajo z vključevanjem neorganizirane mladine - MC morajo nuditi infrastrukturo organizacijam, da bodo tudi obstoječe org. lahko koristile prostore - svetovalec za mlade pri pomoči za organiziranje dejavnosti - sredstva za manjše projekte neformalnih skupin - ustanovitev mladinskega parka (velik MC – analogija s Tehnološkim parkom) - oprostitev taks, možnost brezplačnega najema stojnic - večja promocija prostovoljstva, MOL naj podpre in promovira prostovoljstvo - letni razgovori UM in MSL za izboljšanje stanja	Strategija daje podlago in zavezo, da mladinske organizacije v naslednjem obdobju okrepijo svoje delovanje. Cilj 2. Strategije govori o podvojitvi mladih, ki bodo vključeni v program mladinskih organizacij in v podvojitvi obsega njihovih programov, ki potegne za seboj tudi podvojitve financiranja s strani MOL do leta 2020. Mladinski centri morajo biti vsekakor odprti za programske in drugo sodelovanje z mladinskimi organizacijami, ki delujejo v njihovi lokalni skupnosti.
20	Katja Rakovec, Zavod BOB	- okrepitev mladinskega uličnega dela - ni javnih površin za mlade, ki bi bile namenjene samo njim – ni parkov za mlade in javnih površin - že obstoječe površine bi lahko uredili na način »bottom Up«, mladi se rajši zadržujejo na tako nastalih in urejenih površinah	Predlogi so na mestu, strategija sledi njihovem duhu. Prav ulično mladinsko delo bo MOL zagotovilo ustrezne informacije o tem, kaj si mladi želijo in kaj potrebujejo, zato bo MOL posledično lažje definiral konkretne ukrepe.
21	Ksenja Perko, TiPovej	- zaposlovanje mladih in podjetništvo; niso vsi mladi podjetniki, start up ni edina pot, je trenutni trend, ki ne prinaša želenih rezultatov, spodbuja tekmovalnost, na dolgi rok ni trajnostno - moti jo konkretno poimenovanje organizacij na določenih področjih - pozdravlja idejo za majhne in ad hoc projekte neorganizirane mladine - proces ni bil oblikovan tako, da bi omogočil večjo participacijo	Doslej se so ukrepi MOL glede zaposlovanja, ki sta jih uspešno uresničevala TP in RRA LUR, res pretežno osredotočali na razvoj podjetništva mladih. Strategija se v poglavju o zaposlovanju mladih osredotoča tudi na zaposlovanje osipnikov in na druge kategorije mladih. Posamezne organizacije so poimenovane zgolj tam, kjer je to nujno za oblikovanje ciljev (mladinski centri), pa še to zgolj v analizi stanja.
22	Andreja Čeligoj, Art:Tečaji	- potrebno bi bilo delati s čim mlajšimi, od 11. leta naprej - potrebno bi bilo združiti info. o vseh centrih.	Delo Urada za mladino se osredotoča na mlade, kot jih opredeljuje področni zakon: od 15. do 29. leta. Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje je tisti, ki izvaja programe za mlajše od 15 let. Informacijska podpora mladinskih centrov Ljubljana je nujna predpostavka enotnega

			delovanja mreže.
23	Center za pomoč mladim (CPM) po mailu 9. 7. lj-info@cpm-drustvo.si	<p>- Pri nekaterih opisih stanja se pojavljajo konkretno izpostavljene organizacije, ki pa zagotovo ne predstavljajo celotnega mladinskega sektorja v MOL. Naš predlog je, da se pri opisih stanja izognemo poimenskih imenovanj oziroma kadar izpostavljamo konkretne primere dobrih praks v to vključimo vse predstavnike teh primerov, saj z obstoječo dikcijo ne predstavljamo realne slike stanja mladinskega sektorja v MOL – (cilj 1 in cilj 3).</p> <p>- Pri cilju 1 (ukrepu 2) predlagamo, da se jasneje zapiše kaj pomeni 50 udeleženi osnovnošolcev in mladih tedensko – realno se nam zdi pričakovati, da govorimo o povprečju, saj se v praksi dogaja, da je v nekem obdobju mnogo večja udeležba, spet v drugem obdobju mnogo manjša. Prav tako menimo, da je število obiskovalcev zelo pogojeno z načinom dela določene organizacije – ali se ponuja samo prostočasne aktivnosti ali se ponuja tudi npr. terapevtsko delo.</p> <p>- Pri kazalcih cilja 1 predlagamo, da se jasneje zapiše kaj pomeni večanje kakovosti mladinskega dela – kako, kje je opredeljena kakovost? Na kakšen način se bo večanje kakovosti kazalo? Predlagamo zapis standardov in normativov kakovosti na področju mladinskega dela, ki naj bodo medresorsko usklajeni (URSM, MDDSZ, Nacionalna strategija ipd.).</p> <p>- Ob tem predlagamo tudi, da se k oblikovanju osnutka in končnega dokumenta standardov in normativov kakovosti v mladinskem delu povabi vse mladinske organizacije v MOL, saj verjamemo, da lahko skupaj ustvarimo bolj univerzalne in trajne dogovore v dobrobit mladih.</p> <p>- Prav tako je po našem mnenju smiselno ohranjati konkurenčnost akterjev v mladinskem sektorju – to pa bi dosegli z jasno postavljenimi standardi in normativi kakovosti - tisti ki jih bodo dosegali, naj bodo tudi več let podprti, tisti, ki so »zaspali na lovorikah« pa naj bodo zamenljivi. Tako bi se izognili občutku favoriziranja posameznih organizacij in hkrati skrbeli za karseda kakovostno ponudbo programov.</p> <p>- Cilj 2: Podpiramo večanje obsega programov NVO v MOL, vendar ne za ceno padca kakovosti izvedbe že obstoječih – bolj smiselno bi bilo že obstoječe in prepoznano kakovostne programe (skladne s standardi in normativi kakovosti) najprej ustrezno finančno podpreti. S prenizko finančno podporo s strani MOL smo nekatere organizacije primorane iskati alternative za preživetje, s katerimi se moramo prepogosto oddaljiti od svojega primarnega poslanstva, namenjenega mladim v MOL. Posledično smo primorani vključiti manj mladih, kot bi jih ob ustreznih podpori lahko in se s tem oddaljujemo od tega istega cilja.</p>	<p>Zgolj pri dveh področjih (mladinski centri in kultura) navajamo konkretne organizacije in projekte, ker bi sicer kontekst ciljev ostal nejasen.</p> <p>Mišljeno je povprečje.</p> <p>Kazalec kakovosti mladinskega dela bo določen opisno: Opredelitev standardov glede mladinskega dela (NPK) so v pristojnosti države.</p> <p>Sodelovanje mladinskih organizacij je ključ do razvoja področja in večanja kakovosti mladinskega dela.</p> <p>Transparentni kriteriji in pogoji razpisa so način, kako bo MOL zagotavljal konkurenčnost med mladinskimi organizacijami.</p> <p>Povečan obseg programov kot cilj jasno potegne za seboj podvojitev financiranja NVO, ki delujejo v mladinskem sektorju.</p> <p>To ni stvar strategije, vprašanje zahtevane usposobljenosti mladinskih uličnih delavcev je potrebno prepustiti stroki.</p> <p>V program usposabljanja in zaposlovanja osipnikov bodo seveda vključene ključne organizacije, ki delujejo na tem področju. Na izvedbeni ravni tega cilja bo postavljena ustrezna organizacijska struktura.</p>

		<p>- Cilj 3: Jasneje opredeliti kriterije usposobljenosti uličnih mladinskih delavcev. Tudi to naj bo vključeno v standarde in normative kakovosti, kjer naj bo mladinsko delo nadpomenka mladinskemu uličnemu delu.</p> <p>- Cilj 8 (ukrep 4): Jasneje oblikovati kdo bo izvajal dvomesečno intenzivno usposabljanje in v oblikovanje in izvajanje dvomesečnega intenzivnega usposabljanja vključiti organizacije, ki imajo izkušnje z delom z osipniki, neformalnim izobraževanjem ter z mehкими veščinami (timsko delo, postavljanje ciljev, samopodoba, jasna komunikacija...). Predlagamo da se za izbor izvajalcev tega izobraževanja pripravi javni razpis.</p> <p>- Cilj 10 (ukrep 1): Zapisano je, da bodo pristojni za razpise sodelovali s ključnimi izvajalci programov – v izogib občutku favoriziranja posameznih organizacij predlagamo, da se k sodelovanju povabi vse tiste organizacije, ki delajo na tem področju in naj se odločijo same, če želijo sodelovati že v preliminarni fazi.</p> <p>- Cilj 10 (ukrep 4): Jasneje opredeliti kdo so »vsi na tem področju« in kdo jih izbira. Predlagamo možnost sodelovanja v tej skupini preko javnega poziva.</p>	<p>Vprašanje problematike alkohola med mladimi je kompleksno in večplastno. Oblikovanje programa bo temeljilo na objavi javnega razpisa.</p>
24	<p>Vasko Simeunović, MSL, vasko.simeunovic@mslj.si</p> <p>Po mailu 1. 6.</p>	<p>1. Mladinski center Ukrep #: Umestitev večjega mladinskega centra v centru Ljubljane V Ljubljani bomo ustanovili en večji, osrednji MLADINSKI CENTER LJUBLJANA, ki bo namenjen kreativnim, kulturnim, izobraževalnim in kariernim aktivnostim mladih. Hkrati se v ta mladinski center umesti servis za mlade – informacijsko točko, Mladinski svet Ljubljane.</p> <p>2. Mladinsko organiziranje Mladinske organizacije kot učno polje demokracije gradijo na mladem posamezniku kot aktivnem in odgovornem državljanu, ki bo ta odnos ohranil tudi kasneje v življenju. Zato mora lokalna skupnost prepoznati interes v vzgajanju odgovornih državljanov in spodbujanju avtonomije s pridobivanjem kompetenc za neodvisno življenje.</p> <p>1. Strateški cilj: spodbujanje participacije med mladimi Ukrep 1: Povečanje udeležbe mladih na lokalnih volitvah nad 30% Kazalnik: povečanje udeležbe na lokalnih volitvah</p> <p>2. Strateški cilj: izboljšanje pogojev za delovanje organizacij v mladinskem sektorju Ukrep 1: letno sofinanciranje mladinskih organizacij, organizacij za mlade</p>	<p>1. Predlog glede umestitve »osrednjega mladinskega centra« v mrežo mladinskih centrov se upošteva.</p> <p>2. Mladinsko organiziranje je vključeno v predlog strategije v poglavju, v katerem so mladi definirali 10 prioritetenih usmeritev. Sicer je to tudi ena od nalog Mladinskega sveta Ljubljana, ki je ustanovljen skladno z zakonom o mladinskih svetih in sofinanciran s strani MOL. Predlagani ukrep, povečanja udeležbe mladih na volitvah za 30 % je sicer všečen, a njegovo doseganje je splet številnih dejavnikov, na katere MOL večinoma nima bistvenega vpliva. Namesto tega se podpre drug predlog iz javne razprave, namreč predlog, da se za obravnavo vseh gradiv na mestnem svetu MOL, ki zadevajo in vplivajo položaj mladih, oblikuje posvetovalno telo, ki ga bodo v kar največji meri sestavljali mladi do 29 let. S tem mladi dobijo možnost dejanskega vpliva na sprejemanje vseh političnih odločitev v Mestnem svetu.</p> <p>3. Predlogi so deloma že vključeni v strategijo, saj kažejo na pomen športa za razvoj mladega človeka, pri tem je ključen cilj, da se v program športa MOL vključijo tudi telovadnice srednjih šol.</p>

	<p>in drugih nevladnih organizacij Ukrep obsega sofinanciranje mladinskih programov in projektov v Mestni občini Ljubljana. Kazalnik: redno letno sofinanciranje projektov in programov mladinskih organizacij</p> <p>Ukrep 2: vključitev lokalnega mladinskega sveta v vsa oblikovanja politik za mlade v Mestni občini Ljubljana in vse odločevalske procese. Mladinski svet lokalnega okolja spodbuja dejavnosti mladinskih organizacij, skrbijo za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade. Preko mladinskega sveta lahko mladi povedo, kar mislijo, in vplivajo na odločitve, ki so za njih pomembne. Kazalnik: vključitev mladinskega sveta Ljubljana v oblikovanje politik za mlade v MOL Časovni okvir: Trajna naloga. Viri financiranja: MOL. Nosilci: Urad za mladino, Mladinski svet Ljubljane, Mestna občina Ljubljana, mladinske organizacije, nevladne organizacije in organizacije za mlade.</p> <p>3. Šport mladih Cilj 1: Obnova športnih prostorov in igrišč Ukrep 1: letno obnoviti vsaj tri športna igrišča v četrtni skupnosti v Mestni občini Ljubljana. Kazalnik: redna letna obnova vsaj treh izmed igrišč v MOL</p> <p>Cilj 2: izboljšanje pogojev za rekreacijo mladih v zimskem času. Cilj je razširiti možnosti za športno rekreacijo mladih, katerim okoliščine onemogočajo raznovrstno športno rekreacijo na zunanjih površinah, z zagotovitvijo dostopa do notranje športne infrastrukture. Ukrep 2: zagotavljanje možnosti uporabe pokrite športne infrastrukture za mlade. Ukrep obsega sofinanciranje programov, ki zagotavljajo možnosti uporabe notranje športne infrastrukture v občini mladim med 15. in 29. letom starosti za namene športne rekreacije v zimskem času. Kazalnik: mesečno število ur uporabe pokrite športne infrastrukture v zimskem času Časovni okvir: vsako leto. Viri financiranja: MOL, šport Ljubljana. Nosilci: Urad za mladino, Mestna občina Ljubljana, šport Ljubljana.</p>	
--	--	--

25	<p>Ksenja Perko in Sonja Čandek, TiPovej, ksenja@tipovei.org po mailu 2. 6. 2015</p>	<p>razmislek 1: KAKO VKLJUČITI MLADE, KI SO UMAKNILI V ZASEBNOST IN SKRILI V SVOJE SOBE? Pri svojem delu srečujemo veliko obupanih staršev, ki ne vedo, kako pomagati svojim otrokom. In mislimo, da je treba prav preko njih oziroma skupaj z njimi ponuditi možnosti. Torej preko staršev priti do mladih, ki ždijo v svojih sobah in jih povabiti na treninge, delavnice, dogodke. Drugi kanal, ki je pomemben je internet...oblikovati vsebine, platforme, ki odpirajo priložnosti. Na drugi strani rabimo organizacije, podjetja, mentorje, ki so pripravljeni mladim ponuditi priložnost za delo in zaslužek, za osebni in profesionalni razvoj. Trenutno je na trgu ogromno programov za aktivne mlade, malo ali nič pa je teh, ki znajo motivirati neaktivne. Oblikovati je potrebno programe, ki bodo služili kot priprava, motivacija za nadaljnje korake. Ukrepi: - projekti za podporo staršem, da bodo lahko svojim otrokom pomagali pri vstopu na trg dela - treningi, delavnice, dogodki, mentorstvo za mlade in njihove starše, da definirajo svoje želene službe in pot kako do njih priti, da bodo poiskali svoje prednosti in talente - predpriprava za vključevanje v programe, ki že obstajajo kot so izzivi spirita, start up dogodki, coworking prostori, nevladne organizacije... - priprava za delo v podjetjih, javni upravi, nvo: treningi, ki te pripravijo/opremijo za pričetek dela, ki ti pomagajo oblikovati držo, ki je potrebna za opravljanje služb danes (samoiniciativnost, odgovornost, organiziranost..) - projekti za podporo organizacijam, podjetjem, ki potrebujejo nove sodelavce in ki so pripravljeni vzeti mladega človeka, npr. usposabljanje ljudi znotraj organizacij, da bodo lahko mentorji mladim, priprava orodij za mentorstvo...</p> <p>razmislek 2: KAKO LAHKO DAMO VREDNOST MLADINSKEMU DELU? Mladinsko delo, programi in projekti za mlade Poleg razširitve programov in projektov ter finančne podpore mladinskemu sektorju na prostoru MOL je potrebno izdelati profil mladinskega delavca, kurikulum izobraževanja za MD ter povečati prepoznavnost in pomembnost mladinskega dela, tako na lokalnem kot na nacionalnem nivoju. Povezovanje z Uradom RS za mladino ter konkretizacija preddispozicij zgoraj omenjenega, lahko prinese še dodatno poklicno kvalifikacijo, večjo kakovost na področju dela z mladimi ter širše razumevanje tega področja.</p>	<p>Podani razmisleki izpostavljajo nekatere pomembne dileme znotraj delovanja mladinskega sektorja v MOL.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategija predvideva močno okrepitev mladinskega dela, ki je edini način, da lahko dosežemo tovrstne ciljne skupine mladih. 2. Predlog je utemeljen, a v pristojnosti države. 3. Niso vsi mladi podjetniki in kreativci, zato smo v poglavju o zaposlovanju zasnovali programe, ki so usmerjeni v ranljive skupine mladih, v osipnike in dolgotrajno brezposelne. 4. Konkretno organizacije se navajajo zgolj v dveh poglavjih (mreža mladinskih centrov in kultura), kjer brez primerov dosedanjih dobrih praks cilji sicer ne bi bili jasni. Se pa navedba organizacij lahko dopolni, če ni korektna.
----	--	---	--

Ob tem pa je potrebno še dodatno povečati prepoznavanje formalnega in priložnostnega učenja pri mladih.

razmislek 3:

ALI SO RES LAHKO VSI MLADI PODJETNIKI, KREATORJI SVOJIH SLUŽB? ALI JE RES ZAPOSLOVANJE MLADIH TAKO ZELO POVEZANO LE S PODJETNIŠTVOM?

Zaposlovanje mladih in razvoj podjetništva Ena izmed poti, da mladim pomagamo na poti do preživetje je podpiranje razvoja podjetništva. Predkorak pa je uvajanje in osvajanje veščin podjetnosti med mladimi, saj bodo le na ta način najprej prepoznali svoje potenciale, talente in ideje, ki jih bodo lahko kasneje uporabili za podjetniške ideje in start up –e. Menimo, da je prepoznavanje in gojenje lastne podjetnosti predpogoj za uspešen korak in realizacijo zaposlitvenih ciljev na trgu dela. Pomembno je tudi izpostaviti in promovirati principe coworkinga, ki posameznike povezuje v projekte in mladim omogočajo realizacijo idej v sodelovanju z drugimi. Pomembno je predstaviti vse coworking inicative, ki so dobra platforma za inkubacijo idej in prihodnega razvoja podjetništva in podjetnosti. Strategija predvideva razvoj zaposlovanja in podjetništva, ne pa vpliva na primarno spodbujanje podjetnosti med mladimi. Zato predlagamo, da se poveča obseg programov iz vsebin podjetnosti tako za mlade kot za mladinske delavce, kar bo lahko pozitivno vplivalo na razvoj podjetništva. EU strategija vključevanja mladih z manj priložnostmi, EU2020.

razmislek 4:

ALI JE SMISELNO NAVAJATI POD POSAMEZNE UKREPE KONKRETNE ORGANIZACIJE KOT IZVAJALCE PROGRAMOV, PROJEKTOV?

V strategiji je omenjenih nekaj konkretnih organizacij, ki naj bi realizirale strategijo, pa takoj ko prebereš konkretna imena, pogrešiš kar nekaj njih, ki so aktivni na določenem področju. Koga napisati in koga spustiti?

26	<p>YHD, emil@yhd-drustvo.si po e-pošti, 14. 7. 2015</p>	<p>Pri YHD – Društvu za teorijo in kulturo hendikepa si že skoraj dve desetletji prizadevamo za neodvisno življenje hendikepiranih. Zato smo tudi z zanimanjem prebrali Osnutek strategije za mlade v MOL. Tudi v kategoriji mladih je v MOL kar precej hendikepiranih tako intelektualno, senzorno kot tudi gibalno oviranih. Žal ugotavljamo, da jih strategija skoraj ne omenja. Res je, da jih tudi nikjer izrecno ne izključuje, vendar je naša izkušnja taka, da se hendikepirane dostikrat prezre, če niso tudi izrecno omenjeni. Slovenija je že leta 2008 podpisala tudi Konvencijo OZN o pravicah invalidov, ki nas tudi zavezuje k participaciji gibalno, senzorno in intelektualno oviranih v družbi, hkrati pa tudi k arhitekturni in informacijski dostopnosti za omenjene skupine ljudi.</p> <p>Zaradi vsega navedenega podajamo v nadaljevanju nekaj razmišljanj in predlogov k Osnutku strategije.</p> <p>Načela so bolj ali manj splošna, vendar pa praksa kaže, da hendikepirani mladi niso enakovredno in enakopravno vključeni v mladinske aktivnosti na ravni MOL. To je verjetno tudi posledica tega, da se hendikepirane mlade (tako kot tudi vse hendikepirane osebe) običajno vključuje le v socialne politike, v smislu posebne skrbi zanje, storitev, varstva, posebnih prejemkov, posebnih načinov izobraževanja, posebnih programov zaposlovanja, ... prav takšne politike pogosto vodijo v povečanje izoliranosti in izključenosti hendikepiranih oseb. Da bi resnično lahko govorili o vključenosti, bi morale biti prilagoditve za hendikepirane osebe (arhitekturne, informacijske, vsebinske...) del splošnih politik in del vsakodnevnih praks.</p> <p>Da bi povečali aktivno participacijo hendikepiranih mladih v programih za mlade in pri vsebinah in programih, ki jih podpira Urad za mladino MOL predlagamo, da se na strani 4 dopolni opis »robnih skupin«, da se na strani 6 med načela uresničevanja strategije MOL doda novo načelo, ki bo vključevalo spodbujanje senzorno, intelektualno in gibalno oviranih mladih k aktivnemu sodelovanju in vključevanju v aktivnosti in procese odločanja.</p> <p>Konkretno pa predlagamo tudi, da se uresničevanje načela vključevanja vključi v predvidene ukrepe v strategiji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mladinski centri bi lahko imeli med pogoji za pridobitev statusa, aktivno prizadevanje za vključevanje hendikepiranih mladih v svoje programe in zagotavljanje ustrezne podpore in dostopnosti, ki bo to omogočala, kar bi morali izkazati v vlogi in pri poročanju. 	<p>Predlogi so na mestu. Gre za izrazito deprivilegirano skupino mladih, ki mora v Strategiji najti izrecno poudarjeno mesto, zato bo umeščeno v IV. Poglavlje.5. točka strategije. Uresničevanje kvot, določenih z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, je stalna naloga MOL, ki te kvote tudi dosega.</p>
----	--	--	---

		<p>- Javni razpis za sofinanciranje mladinskih projektov in programov bi lahko vključeval prednostno obravnavo vlog (npr. dodatne točke) za projekte in programe, ki izkažejo, da bodo vključevali oziroma da vključujejo tudi hendikepirane mlade.</p> <p>- V programe s področja zaposlovanja (tudi študentske prakse, štipendije, pripravništva,...), po analogiji z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, vnesti kvoto za vključitev hendikepiranih mladih.</p> <p>- V vse horizontalne politike (stanovanjsko, socialno, kulturno, športno,...) med cilje in ukrepe dodati aktivno prizadevanje za vključitev hendikepiranih mladih med koristnike ukrepov.</p>	
27	<p>EvaGračanin, Legebitra, eva.gracanin@legebitra.si po e-pošti, 14. 7. 2015</p>	<p>Predvsem je pomembno, da so različne skupine mladih ustrezno poimenovane, njihove osebne okoliščine in njihova medpresečnost pa ustrezno vključeni v ukrepe. S tem zagotovimo vidnost raznolikosti mladih. V dokumentu so na več mestih zapisane splošne diktacije, kot npr. vsi mladi, vsakršna diskriminacija, katerakoli osebna okoliščina. Mladi, ki imajo in/ali se identificirajo z nenormativnimi osebnimi okoliščinami, se v teh splošnih diktacijah ne prepoznajo, čeprav so namenjene ravno njim.</p> <p>Pomembno je tudi, da je jezik strategije nestigmatizirajoč, da uporabljamo najnovejše izraze za različne osebne okoliščine in različne skupine mladih. Torej jezik, ki kaže na norme, ki reproducirajo neenakosti, in ne na odgovornost mladih, ki imajo neko osebno okoliščino in/ali se z njo identificirajo. Strategija na več mestih že vključuje tovrsten jezik.</p> <p>Pri jeziku je pomembno tudi, da enakovredno uporabljamo vsaj oba slovnična spola, če zaradi jezikovne nenormiranosti še ne moremo uporabljati bolj vključujočih oblik za slovnični spol. Razumemo jezikovno normo, ki pravi, da se moški slovnični spol uporablja tudi kot nevtralni slovnični spol. Se pa s to jezikovno normo ne strinjamo, saj v družbeno privilegirano lastnost (moškost), označuje za nevtralnno, čeprav to ni. Eden od načinov, da skušamo zmanjšati vpliv te jezikovne norme na družbeno neenakost, je, da dosledno uporabljamo oba slovnična spola. To je sicer nezadostna rešitev, a boljša od npr. pogoste diktacije, da se v dokumentu uporablja moški slovnični spol in velja tudi za ženski. S tem se ženskosti zvedejo na opombo. Jezik je namreč edino orodje, s katerim sporočamo in s tem tudi oblikujemo realnost(i), zato je pomembno, da uporabljamo vključujoč jezik, kolikor je le mogoče.</p>	<p>Razmišljanje je umestno. Ustreznost poimenovanja različnih družbenih skupin in ustrezne jezikovne rabe je pomembna dimenzija, ki ji Strategija poskuša slediti. Načela Strategije so glede tega vprašanja kar najbolj neposredna: Strategija temelji na »načelih zagotavljanja enakih možnosti med spoloma, strpnosti in preprečevanja vsakršne diskriminacije«.</p>

28	<p>Ljubljanski lonec ljublanski.lonec@gmail.com po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>Organizacija je posredovala zelo natančno izdelano idejo. Povzemamo bistvo: Kulinarični coworking prostor bi mladim nudil fleksibilen vstop na trg dela brez večjih tveganj, saj bi lahko svoje kulinarične startupe začeli v varnem za to primerno urejenem prostoru (kuhinja), kjer bi lahko plačevali neprofitno najemnino (tekoči stroški ipd.) le za čas, ki ga uporabljajo, hkrati pa bi v istem prostoru vzporedno delali še drugi s podobnimi idejami, kar pomeni, da bi se ustvarjala skupnost in spodbujali pa bi tudi medgeneracijsko povezovanje ter deljenje izkušenj. Coworking prostori s takšnim ali drugačnim konceptom so trend v današnji družbi in gospodarstvu, saj ponujajo varen začetek posameznikove kariere.</p>	<p>Gre za konkreten in dober predlog zaključenega projekta. Za njegovo realizacijo je dovolj prostora znotraj ciljev strategije tako glede zaposlovanja mladih kot glede zagotavljanja prostorske infrastrukture, kljub vsemu pa posamičnih projektov ne moremo zapisati v besedilo strategije.</p>
29	<p>Brez izgovora, Jan Pelozan jan.pelozan@noexcuse.si po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>- (Dolgoročni cilji, alineja 7) Primanjkujejo podatki za Ljubljano, kar vodi v težko merljivost kazalcev. (poglavje 3, cilj 2) Premalo jasno opredeljeno kaj pomeni 50.000 mladih na letni ravni - ali to pomeni 50 tisoč obiskovalcev aktivnosti, 50 tisoč posameznikov, ki se na aktivnostih ne pojavljamo ali 50 tisoč aktivnih uporabnikov? Potrebno je definirati kaj so aktivni uporabniki oz. koliko ur morajo biti vključeni v program, da se jih šteje kot aktivne uporabnike. - (poglavje 7) Žal je Mladina 2013 nereprezentativna in neprimerljiva z Mladino 2010, zato predlagamo da jo izključite iz teksta. Namesto tega predlagamo podatke iz raziskave NIJZ in javno mnenje, ki vključuje tudi mlade od 15. leta dalje. - (poglavje 7) Pred kratkim je prišlo ven poročilo HBSC za 2014: http://www.nijz.si/publikacije/z-zdravjem-povezано-vedenje-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-hbcs-2014 - (poglavje 7) Dodati Ukrep 5: Sistematično in redno (iz)meriti delež porabe alkohola, tobaka in drugih drog med mladimi ter z zdravim življenjskim slogom povezanih navad (prehranske, gibanje, stres, reproduktivno zdravje). Po potrebi lahko tovrstne meritve opravimo v Brez izgovora Slovenija skupaj s partnerji - (Poglavje 8) Ukrep 3 se in sobesedilo na strani 29 se črtata, saj spodbujanje sodelovanja v maratonu: http://heart.bmj.com/content/99/8/516.full (ugledna revija British Medical Journal) - (Poglavje 10, cilj 15, ukrep 1) Povečati delež ločeno zbranih odpadkov na OSNOVNIH IN srednjih šolah</p>	<p>Ena od konkretno opredeljenih in časovno zamejenih nalog, ki izhaja iz strategije, je oblikovanje ustreznih podatkov o stanju mladih v MOL. V Strategiji zato uporabljamo obstoječe vire, največ Mladino 2010, v manjšem obsegu pa Mladino 2013. Ker slednjo, ki je žal močno skrčena glede na Mladino 2010 uporabljamo zgolj pri tistih kazalcih, ki sicer sploh ne bi imeli vrednosti, je vendarle ne moremo preprosto črtati. Cilj vključitve 50.000 mladih bo definiran jasneje. Kampanja glede zmanjševanja zasvojenosti z alkoholom, ki jo strategija predvideva, bo vsekakor morala temeljiti na empiričnih analizah. V poglavju športa se nam zdi pomembno, da spodbujamo udeležbo mladih v najrazličnejših športih ter na ta način odgovarjamo na njihove kar najbolj različne potrebe tudi v tem okviru.</p> <p>OZSV: Glede statističnih podatkov za Ljubljano in raziskav: Z ugotovitvijo se strinjamo. Podatke, ki se nanašajo na rabo alkohola, tobaka in drog zbira in obdeluje nacionalni Inštitut za javno zdravje za celotno državo, posebej za MOL pa teh podatkov nimamo.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predlagamo, da se o nereprezentativnosti raziskave Mladina 2013 opredeli UM MOL in ustrezno ukrepa s prilagoditvijo besedila strategije v tem delu, če je potrebno. - S predlogom, da se besedilo strategije posodobi s podatki iz raziskave HBSC 2014 se strinjamo. - Naloga merjenja deleža porabe alkohola, tobaka in drugih drog med mladimi ter z zdravim življenjskim slogom povezanih navad ni in ne more biti naloga MOL, zato tudi ni dopustno, da se jo v zapiše v strateški dokument, kakršna je strategija v obravnavi. Za potrebe načrtovanja svojega dela in strateških usmeritev MOL črpa podatke iz obstoječih raziskovalnih študij ter iz informacij, ki jih v kontinuirani

			komunikaciji z neposrednimi izvajalci storitev/ programov in projektov, pridobiva neposredno iz terena.
30	<p>DrogArt, Špela Dovžan spela@drogart.org</p> <p>po e-pošti 15. 7. 2015</p>	<p>1. Pri točki 3. Mladinsko delo, programi in projekti za mlade, 3. Cilj Okrepiti segment uličnega mladinskega dela in povečati obseg programov, ki jih izvajajo usposobljeni ulični mladinski delavci ter dvigovati kakovost uličnega mladinskega dela predlagamo, da se:</p> <p>a) besedilo dopolni z: Na javnih površinah v MOL, kjer se mladi zbirajo, družijo in popivajo, od leta 2012 deluje tudi program Izberi sam. Usposobljeni vrstniški terenski delavci mlade informirajo o tveganjih, povezanih z uporabo alkohola in načinih zmanjševanja le-teh ter svoje vrstnike spodbujajo k sprejemanju odgovornejših odločitev. V okviru programa imajo mladi na javnih površinah možnost sodelovati v različnih zanimivih aktivnostih (npr. žongliranje, akrojoga, slackline), ki prostoru za druženje dajejo vsebino, mladim pa predstavljajo priložnost za manj tvegano zabavo, druženje in pridobivanje novih znanj in spretnosti.</p> <p>b) vključi predloge udeleženk/cev strokovnega posveta "Popivanje mladih na odprtih javnih prostorih v Ljubljani", ki ga je oktobra 2013 v okviru programa Izberi sam organiziralo Združenje DrogArt, sofinancirala pa Mestna občina Ljubljana (84 udeleženk/cev, tudi dijaki/nje in študenti/ke). Udeleženci/ke so med drugim predlagali tudi oblikovanje novih, delno nadzorovanih prostorov za druženje mladih, pri čemer niso dovolj le prostori za popoldansko preživljanje prostega časa, ki so največkrat namenjeni mlajši populaciji, temveč prostor s sproščenim vzdušjem, kamor bi se mladostniki hodili družiti tudi zvečer. Izpostavili so željo po prostorih, ki omogočajo osebno izražanje, sproščanje in adrenalinske izkušnje (npr. mestni adrenalinski park v Tivoliju, prostor, kjer bi mladi sami izvajali svojo glasbo). Povezovalni element tako ne bi bil alkohol, ampak različna izkustva (adrenalinske aktivnosti, glasbena doživetja itd).</p> <p>2. Dopolnitev besedila: Ukrep 2: V letu 2016 oblikovati ločen javni razpis ali ločeno področje razpisa, ki se nanaša na podporo uličnemu mladinskemu delu in/ali vrstniškemu terenskemu delu.</p> <p>3. Dopolnitev besedila pri Ukrep 4: Spodbujati promocijo podpornih programov in projektov za mlade. Poleg podpore mreženju mladinskih organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju, bomo s premišljenimi promocijskimi akcijami in intervencijami v posamezne ciljne skupine mladih v naslednjem obdobju intenzivneje širili</p>	<p>Podatki raziskave HBSC iz leta 2014 bodo vključeni v poglavje o mladih in zdravju. Ostale pripombe se smiselno upoštevajo, tako kot praviloma v ostalih poglavjih se konkretnih programov ne navaja.</p> <p>Ukrep 4. v okviru cilja 10. Bo v praksi razdelan postopno, saj gre za kompleksno problematiko uživanja alkohola med mladimi, zato načina izvajanja v tem trenutku še ne moremo podrobno navesti, ampak bo to nasledek premisleka z deležniki in zbora podatkov. Posamičnih konkretnih projektov ne vključujemo v besedilo strategije, prostora za njihovo realizacijo znotraj ciljev pa bo tudi v prihodnje veliko. Predloga glede uvedbe termina »vrstniško terensko delo« sicer ne zavračamo, vendar se držimo trenutno veljavnih terminoloških definicij oblik dela v mladinskem sektorju (ZJIMS) oziroma pri delu z mladimi (socialno delo, socialne pedagogika, psihologija itd.). Strategija MOL za mlade ni prostor za teoretično "razvijanje" strokovne terminologije. Dotične organizacije pa lahko spodbudimo, da svoje predloge glede definicij podkrepijo s strokovnimi članki, kar bi lahko v nadaljevanju predstavljalo podlago za opis definicij in njihovo uveljavljanje v praksi.</p> <p>K b) Predlog za vzpostavitev prostorov za večerna druženja mladostnikov, na katerih potrebe obstoječi dnevni centri ne odgovarjajo, podpiramo in je zajet med drugim tudi v poglavju Šport mladih, kjer se načrtuje projekt večjega skate parka, pri večji vlogi mladinskega dela, v mreži Mladinskih centrov Ljubljana itd.</p> <p>K 3.) Konkretnih programov ni mogoče posebej posebej promovirati, MOL sistematično z različnimi ukrepi krepi informiranost mladih na vseh področjih, ki so zanje pomembna, je pa to problem, na katerega je treba stalno in inovativno odgovarjati.</p> <p>K 4. a) S predlogom, da se besedilo strategije v zgoraj navedenem delu posodobi s podatki iz raziskave HSBC 2014 se strinjamo.</p> <p>K 4. b) Predlagatelj je besedilo strategije dopolnil v označenih delih (sivo obarvano), s čimer se v celoti strinjamo.</p> <p>K 4. c) Ocenjujemo, da je predlog glede na dolgoročnost strategije (do leta 2024) preveč specifično oblikovan. V kolikor bi se v prihodnje izkazalo, da je vzpostavitev takšne koordinacije nujna, se lahko vzpostavi tudi v okvirih in na osnovi obstoječega besedila strategije, zato predloga ne podpiramo.</p>

	<p>informacije o podpornih mehanizmih, ki so mladim na voljo. Ugotavljamo namreč, da mladi z njimi niso dovolj seznanjeni. Potrebo po večji promociji programov, prostorov in organizacij za mlade so izrazili tudi udeleženci strokovnega posveta »Popivanje mladih na odprtih javnih prostorih v Ljubljani«, organiziranega v okviru programa Izberi sam.</p> <p>4. V točki 7. Mladi in zdrav način življenja:</p> <p>a) pri opisu stanja predlagamo posodobitev statističnih podatkov z rezultati raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBCS) iz leta 2014. Publikacija je dostopna na http://www.nijz.si/publikacije/z-zdravjem-povezano-vedenje-v-solskem-obdobju-med-mladostniki-v-sloveniji-hbsc-2014.</p> <p>b) predlagamo dopolnitev besedila pri Ukrep 4: V naslednjem obdobju MOL prednostno podpre programe in projekte, usmerjene k problematiki prekomernega pitja oziroma zlorabe alkohola med mladimi.</p> <p>Pri načrtovanju konkretnih pristopov na tem področju je nujno upoštevati visoko družbeno sprejemljivost uživanja alkohola v Sloveniji, ki se jasno odlikava tudi v mnenju in vedenju mladih. Po izsledkih raziskave Mladina 2013 74 % mladih v Sloveniji meni, da je pitje alkohola sprejemljivo (CEPYUS in FES, 2014, str. 14). Učinki nacionalne alkoholne politike (predvsem imamo v mislih omejitve prodaje in dostopa do alkohola) ne prinašajo vidnih rezultatov, zato je k pojavu potrebno pristopiti konkretno, na terenu. Tudi izsledki Raziskave o značilnostih uporabe alkohola med učenci ljubljanskih osnovnih šol in iskanje odgovorov za preprečevanje in zmanjševanje tveganj, ki jo je v 2009 po naročilu MOL izvedla Fakulteta za socialno delo, pravijo, da je nujno intenzivirati stik z mladimi in ostalo skupnostjo skozi skupnostne akcije in terensko delo, vzpostaviti zaupen in enakopraven odnos ter mladim z refleksijo vsakdanjih situacij omogočiti izkušnje, da bodo v ključnih trenutkih sprejemali dobre odločitve. Te bodo mogoče le takrat, ko bodo mladi prepoznali in razumeli situacije in možne posledice ter ko bodo imeli dostop do virov, da bodo tveganja lahko regulirali (Grebenc, V. in drugi, 2009, str. 109-110). V MOL bomo ukrep usmerjen k problematiki prekomernega pitja oziroma zlorabe alkohola med mladimi izvajali s podporo mladinskemu uličnemu delu, uličnemu delu oz. vrstniškemu terenskemu delu na javnih površinah, kjer se mladi množično zbirajo ter vrstniškemu terenskemu delu na drugih prizoriščih nočnega življenja, s podporo dejavnostim na šolah, z izvedbo kampanj osveščanja mladih ter organizatorjev prirediteljev za mlade) ter z drugimi oblikami tako preventivnega dela, zlasti univerzalne preventive, kot tudi</p>	<p>K 5. Strategija MOL za mlade določa strateške vsebinske usmeritve in daje podlago za oblikovanje vseh ukrepov na različnih področjih delovanja MOL, tudi infrastrukturnih, zato gre za nalogo konstantnega dialoga med mladimi, strokovnimi organizacijami v mladinskem sektorju in strokovnimi službami MOL za iskanje ustreznih rešitev.</p>
--	--	---

		<p><u>zmanjševanja škode na področju alkohola</u> ob sodelovanju in vključevanju mladih v reševanje problematike.</p> <p>c) V skladu z zaključki posveta »Popivanje mladih na odprtih javnih prostorih v Ljubljani« predlagamo ustanovitev medresorske delovne skupine, ki bo k reševanju problematike in realizaciji predlogov s posveta pristopila z vključevanjem vseh deležnikov (npr. MOL kot koordinatorka medresorske delovne skupine, MZ, MDDSZEM, MIZŠ, mladi, starši, organizatorji prireditev, meščani/ke Ljubljane, Policija, Mestno redarstvo, nevladne organizacije, mediji).</p> <p>5. Udeleženci posveta so izrazili tudi potrebo po ureditvi infrastrukture na javnih odprtih prostorih (pitna voda, javna stranišča, koši za smeti, klopce) ter po prisotnosti strokovnjakov (npr. mladinskih delavk/cev), ki so mladim v nočnem času na terenu na voljo za pogovor, vprašanja in pomoč.</p>	
31	<p>Polona Žehelj, Mestna zveza tabornikov Ljubljana polona.zehelj@gmail.com po e-pošti 15. 7. 2015</p>	<p>PODROČJE: MREŽA MLADINSKIH CENTROV Kvalitetno preživljanje prostega časa, aktivno participacijo, varno in kreativno okolje za razvoj otrok in mladih poleg mladinskih centrov lahko nudijo tudi že uveljavljene mladinske organizacije. Nikakor ne nasprotujemo večanju števila mladinskih centrov, ker se zavedamo, da so zelo potrebni za določen segment otrok in mladih. Predlagamo pa, da se ponovno razmisli o smiselnosti tako hitre širitve mladinskih centrov in številu teh centrov. Če bi bila širitev bolj postopna in bi na koncu bilo v Mrežo mladinskih centrov Ljubljana vključenih manj lokacij, bi lahko več finančnih sredstev namenili mladinskim organizacijam, ki za pol manj finančnih sredstev v svoje aktivnosti vključujejo enako število otrok in mladih, kot jih je vključenih v delovanje mladinskih centrov. Zavedamo se, da je v Strategiji MOL za mlade napovedano tudi višanje sredstev za mladinske projekte, vendar je ta znesek še vedno majhen, če ga primerjamo s fiksnimi stroški delovanja mladinskih centrov (stroški zaposlitve in programa) in če k temu prištejemo še vse ostale stroške vzpostavitve teh centrov (nepremičnine, oprema, vzdrževanje...). Hkrati pa pozivamo, da se tudi za mladinske organizacije nameni več sredstev, saj glede na svoje delovanje zajamejo veliko število otrok in mladih, z njimi delujejo na redni osnovi ter na dolgoročen način, kar pozitivno prispeva tako h kakovosti njihovega življenja, izobraževanju mladih, doseganju potencialov, kot tudi na druga področja, ki so omenjena v strategiji (zaposljivost, zdrav življenjski slog, šport...).</p> <p>PODROČJE: MLADINSKO DELO, PROGRAMI IN PROJEKTI ZA MLADE</p>	<p>Dinamiko povečevanja števila mladinskih centrov je konkretno težko opredeliti, saj terja tako zagotovitev prostorskih pogojev kot tudi dodatna proračunska sredstva za izvedbo programov. Po drugi strani pa Cilj 4 in Ukrep 1 nedvoumno govorita o krepitvi mladinskega dela in programov ter projektov za mlade v obsegu podvojitve financiranja do leta 2020. Strategija je zelo jasna v ciljih, da želi nagovoriti kar največ mladih in zajeti kar največ ciljnih skupin mladih, zato daje celo večjo težo nevladnim organizacijam v mladinskem sektorju kot pa javnemu sektorju. Uvedba projektov manjših vrednosti je odličen predlog, ki bo vključen v strategijo. Hiša mladih, kot se predlaga, je predlog, ki je na mestu in bo vključen v strategijo v okviru načrtovanje osrednjega mladinskega centra znotraj mreže Mladinskih centrov Ljubljana. Predlog Sveta za mlade, ki je bil podan tudi s strani drugih predlagateljev z namenom, da mladi v MOL pridobijo večjo možnost sooblikovanja odločitev na ravni lokalnih politik, bo vključen kot predlog mladih v poglavju I., da se do vseh vprašanj, ki so pomembna za mlade in o katerih odloča Mestni svet MOL, opredeli posvetovalno telo, ki ga v kar največji možni meri sestavljajo mladi do 29 let. MOL v zelo velikem obsegu spodbuja programe športa o katerih govorijo taborniki. Sofinanciramo pa programe izvajalcev, ki imajo status športnega društva. Prednost imajo programi športnih društev, ki ponujajo programe celotne piramide tako športne rekreacije (nacionalni program športa jih poimenuje interesni programi športa otrok in mladine) kot tekmovalnega športa. Glede na to, da se bo v naslednjih mesecih oblikovala Strategija športa MOL, bo v okviru javne razprave mogoč še kak širši premislek o prioritetah MOL na tem področju.</p>

	<p>Mladinske organizacije, ki jih vodijo mladi lahko bolje odgovarjajo na potrebe le-teh. Mladinski projekti, ki jih pripravijo in izvedejo mladi, bi morali biti zaradi tega ovrednoteni z več točkami v fazi izbora sofinanciranja s strani MOL. Princip »mladi, z mladimi za mlade« skrbi za večanje participacije mladih, prevzemanje odgovornosti s strani mladih, kar ima pozitiven vpliv na izobraževanje mladih, pridobivanje kompetenc ter večanje zaposljivosti, zato menimo, da bi ga lahko MOL še dodatno podprla, na način, da ga krepi tudi preko lastnih razpisov</p> <p>Cilj 1: Povečanje števila mladih, ki so vključeni v mladinske organizacije in jih tudi vodijo. Ukrep 1: MOL na razpisih za mladinske programe dodatno ovrednoti programe prijaviteljskih organizacij, ki jih vodijo mladi, in sicer s 5 točkami.</p> <p>Mladi dostikrat za izvedbo izjemnih idej zaradi svoje kreativnosti potrebujejo zelo malo sredstev. Potrebno jim je (tako organizirani, kot tudi neorganizirani mladini) omogočiti kandidiranje za sredstva majhnih vrednosti, s pomočjo katerih bi lahko uresničili svoje ideje. S tem se bo širšemu krogu mladih v občini omogočilo naslavljanje lastnih potreb ter realiziranje lastnih idej, ki bodo imele pozitiven učinek tako na tisto skupino mladih, kot na širšo skupnost.</p> <p>Cilj 2: Povečanje števila mladih, ki pripravljajo in izvajajo mladinske projekte Ukrep 2: Uvedba projektov majhnih vrednosti (npr. 400 EUR) za katera se lahko potegujejo tako organizacije, kot tudi posamezniki.</p> <p>Hiša mladih bi bila stičišče mladinskih organizacij, ki delujejo na območju MOL, v njej bi imele pisarne in prostore, kjer bi lahko izvajali sestanke, izobraževanja in izvajanje različnih projektov. V okviru te hiše bi bila lahko tudi kavarna, kjer bi se mladi (tako člani organizacij, ki imajo pisarno na lokaciji, kot tudi neorganizirana mladina) srečevali in mrežili. V Hiši mladih bi bil na voljo tudi administrativnih servis za mladinske organizacije (skupna služba). Služila bi lahko tudi kot info točka za mlade iz tujine, ki obišejo Ljubljano.</p> <p>Ker Hiša mladih ne bi mogla zadovoljiti potreb vseh mladinskih organizacij v MOL (npr. oddaljenost Hiše mladih od prostora delovanja mladinske organizacije), je potrebno narediti korake k zagotavljanju čim boljših delovnih pogojev za te mladinske organizacije. Poleg prostorov za izvajanje aktivnosti (predavalnice, računalniške učilnice, telovadnice,</p>	<p>MOL že izvaja določene aktivnosti za promocijo prostovoljnega in mladinskega dela med mladimi (npr. baza mladinskih organizacij) in podpira projekte in programe organizacij in mrež, ki si prizadevajo za tovrstno promocijo (npr. mreža L'MIT, Slovenska filantropija). Prav tako MOL ljubljanske šole o projektih in programih, ki so pomembni za lokalno skupnost, obvešča. Šole so v odločanju o sodelovanju v tovrstnih projektih in programih avtonomne, prav tako pri izbiri izvajalcev projektov in programov. Organizacije se na osnovne šole obračajo same, na odzivnost šol za takšno sodelovanje pa vplivajo različni dejavniki (predhodne izkušnje, obremenjenost z rednim programom, obseg tovrstne ponudbe ...)</p>
--	---	--

igrišča itd.), ki so načeloma na voljo v že obstoječih centrih ali šolah, vsaka mladinska organizacija potrebuje tudi prostor/pisarno za svojo tehnično podporo (prostor za delo ljudi, ki vodijo organizacijo, shranjevanje pisarniškega materiala in dokumentov, prostor za računalnik ...).

Cilj 3: Povezovanje mladinskih organizacij v Ljubljani in zagotovitev prostorskih kapacitet za mladinske organizacije.

Ukrep 3: Ustanovitev Hiše mladih v Ljubljani, kjer bodo imele mladinske organizacije svoje prostore (pisarne), predavalnice oz. sejne sobe različnih velikost ter skupne prostore namenjene druženju.

Ukrep 4: Ob načrtovanju mladinskih centrov se preveri katere mladinske organizacije, ki delujejo na področju mladinskega centra, bi potrebovale prostore za svoje delovanje. MOL pri iskanju primerne lokacije za mladinski center upošteva potrebe mladinskih organizacij in jim poizkuša zagotoviti potrebne prostore v okviru nastajajočega mladinskega centra.

Ukrep 5: V mladinskih centrih Ljubljana se izvede bolj intenzivno sodelovanje z mladinskimi organizacijami v okviru uporabe prostorov mladinskih centrov za samostojno izvajanje programskih vsebin mladinskih organizacij.

Pri aktivni participaciji mladih v procesih odločanja na nivoju MOL je potrebno zagotoviti, da se bo glas mladih slišal tudi na operativni ravni, ki pripravlja in izvršuje različne naloge ter ukrepe, se pravi znotraj oddelkov mestne uprave. Poleg že zapisanega, bi mladi v Svetu za mlade MOL pridobilo izkušnje, ki bi jim koristile pri zaposlovanju.

Cilj 4: Boljši pretok informacij med mladimi in oddelki mestne uprave Ljubljana ter aktivna participacija mladih v procesih odločanja na ravni MOL.

Ukrep 6: MOL bo ustanovil posvetovalno telo Svet mladih MOL, ki bo štel 10 članov. Mladinske interese bodo zastopali en predstavnik Mladinskega sveta Ljubljana (MSL), trije predstavniki mladinskih organizacij in en predstavnik neorganizirane mladine. Vsi mladinski predstavniki bi bili voljeni in bi morali biti v času izvolitve mlajši od 30 let. Volitve bi speljali s pomočjo MSL.

MOL bo predstavljalo pet predstavnikov iz uprave MOL oz. svetnikov, ki bodo zadolženi za naslednja področja: za kulturo, predšolsko vzgojo in izobraževanje, zdravje in socialno varstvo, šport, varstvo okolja.

Mandat Sveta mladih MOL bo trajal 4 leta. Sestajal bi se 3 krat letno.

		<p>Obravnaval bi vse tematike, ki se tičejo tudi mladih. Na seje Sveta mladih MOL bi bili lahko vabljeni tudi predstavniki drugih služb MOL, ki bi predstavili teme z njihovega področja delovanja, ki bi vplivale tudi na mlade.</p> <p>Tehnično in organizacijsko podporo delovanju Sveta mladih MOL bi predstavljal Urad za mladino MOL, na strani mladinskih organizacij pa bo pomoč mladinski strani nudil MSL.</p> <p>Svet mladih MOL bo vodil načelnik za kulturo ali načelnik za predšolsko vzgojo in izobraževanje.</p> <p>Ukrep 7: Letni posvet Urada za mladino MOL, MSL in mladinskih organizacij, kjer bi se posvetovali o temah, ki so pomembne za mlade v MOL. Na ta način bi pozitivno prispevali k boljšemu poznavanju težav in potreb mladih v Ljubljani ter k mreženju med organizacijami.</p> <p>V Ljubljani je veliko mladinskih prostovoljnih organizacij, ki pa zaradi trenutno veljavnih družbenih vrednot in norm ne dosegajo primerne priznavanja s strani družbe, v kateri živimo. Posledica tega je manjša vključenost otrok/mladih, ki bi lahko izkoristili program teh organizacij oz. se vanje aktivno vključili (aktivna participacija). Poleg težav v družbi se pri priznavanju pomena svojega dela mladinske organizacije srečujejo tudi z nepotrebni birokratskimi ovirami.</p> <p>V preteklih letih je bil številnim organizacijam, ki svoj program predstavljajo na osnovnih šolah, dostop onemogočen zaradi okrožnice, ki je prišla z MIZŠ na pobudo ZPS in njihovega projekta Za šolo brez oglasov. Pozdravljamo zmanjšanje izpostavljenosti otrok komercialnim vsebinam, vendar menimo, da organizacije, ki temeljijo na prostovoljnem delu, ne sodijo v isti sklop kot aktivnosti podjetij, ki so pridobitno naravnana.</p> <p>Cilj 5: Povečanje prepoznavnosti mladinskega prostovoljnega dela.</p> <p>Ukrep 8: MOL kot soustanoviteljica ljubljanskih osnovnih šol mladinskim prostovoljnim organizacijam omogoči dostop do otrok v osnovnih šolah, kjer bodo mladinske prostovoljne organizacije lahko predstavljale svoje aktivnosti za otroke in mlade.</p> <p>Ukrep 9: MOL izvede različne promocijske aktivnosti za dvig ugleda (mladinskega) prostovoljnega dela.</p> <p>Ukrep 10: Urad za mladino MOL v komunikaciji z mladinskimi organizacijami poudarja svojo pripravljenost za pomoč mladinskim organizacijam pri premagovanju različnih tehničnih ovir pri izvajanju aktivnosti (npr. svetovanje pri pridobivanju dovoljenj, posredovanje ali</p>	
--	--	--	--

vzpostavljanje kontaktov s službami MOL, ki so zadolžena za posamezna področja, ki se nanašajo na aktivnosti mladinskih organizacij ...).

PODROČJE: MLADI IN IZOBRAŽEVANJE TER USPOSABLJANJE

Za kvalitetno delo z mladimi je potrebno imeti čim bolj izobražen kader. MOL je v preteklosti že sofinanciral izobraževanja, kar je bilo zelo pozitivno za mladinske prostovoljne organizacije, ki zaradi narave svojega dela nimajo zagotovljenih (zadostnih) stalnih finančnih prihodkov, saj so na ta način lahko izobrazila in strokovno usposobila večje število mladih.

Cilj 6: Povišanje kakovosti neformalnega izobraževanja mladih.

Ukrep 11: Sofinanciranje izobraževanj, na katera mladinske organizacije pošiljajo svoje člane/kader.

PODROČJE: ZAPOSLOVANJE MLADIH IN RAZVOJ PODJETNIŠTVA

Mladi, ki se v mladinskih organizacijah udeležujejo kot vodstveni kader, pri tem pridobijo bogate izkušnje. Ker je en od namenov Strategije MOL za mlade tudi priznavanje mladih kot kompetentnih sogovornikov, je smiselno izkušnje mladinskih vodstvenih kadrov vključiti tudi v delovanje služb in ustanov MOL. Ti mladi bodo zaradi svojih specifičnih znanj lahko postali most med mladimi na eni strani ter formalnimi strukturami MOL na drugi.

Cilj 7: Povečevanje možnosti zaposlovanja mladih, ki imajo izkušnje z delom v mladinskih organizacij.

Ukrep 12: Predlagamo, da se v upravi MOL-a se zaposli več mladih, ki imajo izkušnje vodenja v mladinskih strukturah.

Ukrep 13: MOL omogoči finančno podporo mladinskim prostovoljnim organizacijam pri zaposlovanju mladih v teh organizacijah.

PODROČJE: ŠPORT MLADIH

Razpisi na področju športa (trenutno) omogočajo pridobivanje sredstev za kategorizirane športe, na pa tudi za rekreativne športe s katerimi se ukvarja veliko mladih v Ljubljani. MOL naj spodbuja tudi rekreativno udeleževanje mladih, saj s tem doseže bistveno širši krog mladih.

Cilj 8: Povečevanje števila udeležencev v rekreativnih športih na področju MOL.

Ukrep 14: Razpis za sofinanciranje športnih aktivnosti se odpre tudi za rekreativne športe (npr. orientacijski tek ...).

Ukrep 15: Mladinske organizacije imajo prednost pri najemu športne

		<p>infrastrukture v Ljubljani.</p> <p>PODROČJE: MLADI IN VARSTVO OKOLJA TER OHRANJANJE NARAVE</p> <p>Varovanje okolja je zaradi občutljivosti te teme potrebno implementirati v delovanje čim več mladinskih organizacij. Varovanje okolja ni vezano samo na organizacije, ki delujejo v naravi ali so ekološko naravnane, ampak je vezano na aktivnosti vseh organizacij (npr. prevozi, ločevanje odpadkov, urejanje okolice ...).</p> <p>Cilj 9: Povečanje zavedanja pomena varstva okolja in ohranjanja narave.</p> <p>Ukrep 16: MOL na razpisih za mladinske programe dodatno ovrednoti programe prijaviteljskih organizacij, ki so povezani z vsebino, ki se nanaša na varstvo okolja ter ohranjanje oz. vsebinskimi točkami, in sicer s 5 dodatnimi točkami.</p>	
32	<p>Sindikat Mladiplus, info@mladiplus.si po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>UKREPI:</p> <p>Področje 1: Zaposlovanje mladih</p> <p>Mladi v Evropi, Sloveniji in s tem tudi v Ljubljani, se na področju zaposlovanja soočajo z dvojnim problemom – po eni strani z visoko stopnjo brezposelnosti in po drugi s slabšanjem pogojev dela. Pri oblikovanju ukrepov na področju mladih moramo tako nujno upoštevati to dejstvo, da preprečimo nadaljnje slabšanje situacije prek ukrepov samih. Iz analize stanja v strategiji je jasno, da obstaja razumevanje o škodljivih učinkih spodbujanja nadaljnje fleksibilizacije delovne sile – kar za delavke in delavce pomeni prekarizacijo. Smiselno je torej, da so ukrepi MOL tako usmerjeni v ustvarjanje stabilnih in dolgoročnih zaposlitev za mlade. Negativni učinki prekarnosti dela, ki pomeni posledično tudi prekarnost celotnega življenja, so na tej točki že več kot dobro dokumentirani. Predvsem na primeru mladih imajo nestabilne oblike dela, delo s skrajšanim delavnim časom, prek študentske napotnice, prisilnega s.p. in podobno pomemben vpliv na to, da mladi nimamo možnosti se osamosvojiti od staršev, najeti ali kupiti stanovanja, celo oblikovati dolgoročnih načrtov na sploh. Živimo v času, kjer je zaposlitev postala sprejeta kot privilegij, medtem ko bi morala biti pravilo, skupaj z njo pa tudi pravice iz dela, ki zaposlenim nudijo zaščito in varnost. Od tega smo vedno bolj oddaljeni in nujne so zaveze, da javne institucije prakse kršenja pravic in prekarizacije ne bodo podpirale. Zato želimo, da se spodbude in ukrepe na področju zaposlovanja usmerja v dolgotrajno zaposlovanje, ki mladim omogoča samostojno oblikovanje sedanjosti in načrtovanje prihodnosti.</p> <p>Predlagani ukrep:</p> <p>Zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah; predlagamo, da se</p>	<p>Predlogi so utemeljeni, tudi poudarek na zaposlovanju mladih v mladinskih organizacijah bo vključen v predlog strategije. Enako velja za predlog spodbujanja pripravništva zgolj na področjih, kjer je le-to obvezno, na ostalih se spodbuja prve zaposlitve. Cilj ukrepov glede zaposlovanja je ustvarjanje čim več trajnejših zaposlitev za mlade. Glede participacije mladih pri odločanju v MOL je v poglavju prednostnih ciljev, ki so ga predlagali mladi, vključeno oblikovanje posvetovalnega telesa, ki ga bodo sestavljali v kar največji meri mladi do 29 let. S tem mladi dobijo možnost dejanskega vpliva na sprejemanje vseh političnih odločitev v Mestnem svetu. Podobno bo MOL v strategijo vključila tudi predlog Hiše mladih oziroma osrednjega mladinskega centra. Ostale pripombe se smiselno upoštevajo.</p>

spodbuja zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah v MOL. Dejstvo je, da v primerjavi z evropskim povprečjem zaposlitveni potenciali nevladnega sektorja (nevladnih nepridobitnih organizacij) v Sloveniji še zdaleč niso izkoriščeni, saj je v državah EU v nevladnem sektorju v povprečju zaposlenih 8,1% vseh zaposlenih, medtem ko je v Republiki Sloveniji ta delež le 0,74% (2004).

V Sloveniji, s čimer seveda tudi v Ljubljani, kjer deluje ogromno organizacij, ki lahko delujejo na lokalnem, ali nacionalnem nivoju, je mladinski sektor, še posebej finančno in kadrovske (profesionalni kader), podhranjen in ne more izkoristiti svojega zaposlitvenega potenciala. Posledično se zaradi tega ne more kvalitetno razvijati, še manj pa lahko razvija storitev za skupnost.

Namen projekta je izkoristiti potencial zaposlovanja v mladinskih (torej tistih, ki so tudi vodene s strani mladih, ne samo npr. znotraj mladinskih centrov) z nepovratnimi finančnimi vzpodbudami za zaposlitev mlade osebe (18-35 let z naslednjimi predlogi:

- čas trajanja zaposlitve naj bo čim daljši oz. za nedoločen čas, v kolikor je to možno, ali vsaj najmanj 18 mesecev pri čemer je pogodba sklenjena za polni delovni čas (40 ur na teden);
- stroške zaposlitve financira MOL v polni višini celotnega stroška zaposlitve mlade osebe v višini dostojnega plačila za določeno stopnjo izobrazbe
- delovno mesto oz. naloge lahko sovpadajo z drugimi načrti oz. cilji, ki so določeni v Strategiji, saj se bo s tem doseglo sinergijske učinke. V izvajanja oz. implementacijo Strategije naj bodo tako vključeni tudi mladi in mladinske organizacije, ki že z rednim delovanjem prispevajo k ustvarjanju boljših pogojev za življenje v MOL, s profesionalnim kadrom pa bodo to lahko počeli še bolj kakovostno, povečali obseg svojega delovanja, naslavljali večje št. mladih, razširili svoje delovanje tudi na druga področja, itd...

Področje 2: Participacija mladih

Predlagani ukrep:

Ustanovitev Komisije MOL za mladinska vprašanja

Ustanovi se komisija MOL, ki bo namenjena za sodelovanje mladih pri vseh vprašanjih, ki se dogajajo v MOL in se tičejo mladih. Komisija naj bo sestavljena iz predstavnikov mladih (ki naj bodo predstavniki raznolikih

skupin mladih a naj bodo skupaj v večini), mestnih svetnikov ter pomoči iz mestne uprave (zaposleni).

Komisija naj se ustanovi kot redno telo/organ ter naj se tudi redno srečuje. Obravnava naj tako izvajanja Strategije za mlade, kot tudi ostale teme, ki se tičejo mladih.

Pristojnosti komisije so: posvetovanje ter podajanje mnenj občinskemu svetu glede tem, ki se tičejo mladih.

Področje3 : Mladinsko delo, programi in mladinski projekti

Predlagani ukrep:

Zagotavljanje sredstev tudi za pilotne projekte; pobude mladih, lahko tudi neformalnih skupin mladih (ne nujno društvo/organizacija/pravna oseba).

Vsako let naj MOL zagotovi finančna sredstva, s katerimi se bo financiralo manjše pilotne projekte, ki lahko nastanejo tudi kot pobuda s strani »neorganizirane« mladine; torej tistih, ki niso nujno združeni v društva, ali organizacije.

MOL naj pripravi vse potrebno za osveščanje mladih o teh možnostih, (npr. priprava natečaja za prva leta) ter za olajšano razpisno dokumentacijo pri prijavi na projekt.

Vzpostavitev Hiše mladih

Glede na izraženo potrebo, da veliko mladinskih organizacij nima svojih lastnih prostor, ali pa so te neustrezni, naj se preuči možnost za vzpostavitev infrastrukture, ki bi mladinskim organizacijam nudila prostor za lastno delovanje (program in administracijo), hkrati pa bi bilo to lahko tudi stičišče za druge mladinske programe, projekte, kulturni prostor, info-točka za mlade, socialni prostor, itd... združevanje mladinskih organizacij v enotni infrastrukturi ima lahko pozitivne učinke na področju mreženja, skupnega naslavljanja izzivov mladih, povezovanja mladinskih organizacij in projektov, informiranja mladih itd ...

Pri tovrstni zadevi je za uspešno ideje ključna lokacija in infrastruktura sama, saj ni namen, da se v njej zadržujejo samo že »aktivni mladi«, člani organizacij, temveč, da se prostor odpre vsem mladim, ki tam posredno pridejo do informacij, se srečujejo s temi temami, itd... Zato mora biti le-ta nujno mladim prijazna, privlačna in dostopna.

Področje 4: Mladi in stanovanja

Predlagani ukrep:

Stanovanjske kooperative/zadruge

Največji problem pri mladih na stanovanjskem področju je cenovna nedostopnost. Na to vplivajo tako visoke cene na izjemno omejenem slovenskem najemniškem trgu, kot tudi dejstvo, da so med mladimi vedno

bolj razširjene oblike dela, ki ne zagotavljajo dostojnega plačila ali stalnosti dela, ki bi pomenila zagotovljen dohodek. To pomeni težavo pri sami odločitvi o tem, da gre mlada oseba na svoje, kot tudi nezmožnost najema kredita. Predvsem v tujini lahko tako opazimo razmisleke o alternativah, o oblikovanju stanovanjskih zadrug, ki so za mlade precej bolj cenovno dostopne in dajejo možnost hitrejši osamosvojitve. V tujini obstaja tudi že večje število dobrih praks, zato pozivamo MOL, da na področju stanovanjske problematike upošteva tudi tovrstne pristope in spodbuja odpiranje tematike drugačnih možnosti (so)bivanja. Poleg že omenjene večje cenovne dostopnosti so zadruga vseh vrst povezane tudi z oblikovanjem skupnosti, ki temeljijo na sodelovanju in solidarnosti – vrednotah, ki so v današnjem času še kako pomembne.

KOMENTARJI vezani na trenutni osnutek:

Splošno: konkretizirati cilje in kazalnike, tam, kjer je mogoče. Npr.-v kolikor se že sedaj pričakuje predvideno povišanje sredstev za financiranje mladinskega dela/projektov, naj se jasno zapiše, do kakšne vsote, itd.

Kazalci morajo biti merljivi; primer: povečanje kakovosti mladinskega dela-kako se bo to merilo(/spremljajo, če v Sloveniji (tudi v MOL ne) še ni vzpostavljenega kakovostnega okvira znotraj mladinskega dela; ali se to meri preko izobraženosti izvajalcev mladinskega dela, ali preko, ali preko raznolikosti mladinskega dela, itd...

V implementacijo strategije vključiti tudi mlade, mladinske organizacije in organizacije za mlade; le v kolikor se bodo vsi akterji čutili del teh procesov in sprememb, ki so predvidene, lahko resnično pričakujemo pozitivne spremembe na področju mladine v Ljubljani. Prav tako je pristop: mladi, z mladimi, za mlade najbolj učinkovit pri mladinskem delu, v mladinski politiki ter za zagotavljanje participacije mladih. V tem duhu se lahko tudi podnaslov strategije dopolni z »z mladimi«.

Med (nekateri) nosilci ukrepov (ali med sodelujoče/partnerje) se tako lahko doda tudi mladinske organizacije, organizacije za mlade, mladinske centre in MSL.

Prav tako bo Strategija in implementacija le-te lahko dosegala boljše učinke, če bo več povezovanja z ostalimi sektorji; tako mladinsko delo, kot tudi mladinska politika sta namreč horizontalna, pri čemer je torej nujno, da se kot taka tudi implementirata. Strategija naj se tako povezuje z ostalimi strategijami na področju MOL, mladinsko delo npr. z šolami/formalnim izobraževalnim sistemom, s trgov delo, itd.. Za kar morajo biti vzpostavljeni ustrezni kanali za tovrstno povezovanje, pri čemer naj MOL odigra ključno vlogo povezovalca.

Vzpostavljanje, zbiranje gradiv/raziskav, s katerimi se bo spremljalo

		<p>položaj mladih v Ljubljani ter s tem tudi uspešnost ukrepov ter doseganje kazalnikov. Na področju mladine namreč primanjkuje raziskav ter podatkov, kar pa je nujno za oblikovanje primernih ukrepov in uspešno naslavljanje potreb mladih.</p> <p>Ukrep 1: Vzpostavitev mreže mladinskih centrov v MOL, in sicer do leta 2020 vzpostaviti najmanj 20 mladinskih centrov, ki bodo sistematično opravljali vse podporne naloge, povezane z mladimi</p> <p>KOMENTAR: Kakšen status bodo imeli ti mladinski centri – javni zavodi, ali v upravljanju s strani civilno družbenih organizacij? Kaj pomeni »opravljati vse podporne naloge, povezane z mladimi«? Kakšna je socialna struktura uporabnikov storitev mladinskih centrov? Kakšen je doseg do zares ranljivih skupin mladih preko mladinskih centrov?</p> <p>Za izvajanje kakovostnega programa v mreži bo potrebno za posamezni mladinski center letno zagotoviti najmanj 90.000 evrov, kolikor bo z njim upravljal Javni zavod Mladi Zmaji in v njem v polni meri in vsakodnevno izvajal program, najmanj 50.000 evrov pa za tistega, s katerim bo upravljala nevladna organizacija</p> <p>KOMENTAR: Zakaj takšna razlika (90 000 : 40 000)?</p> <p>V letu 2014 je Urad za mladino podprl sto tovrstnih projektov približno osemdesetih nepridobitnih organizacij, v te projekte pa je bilo vključenih okoli 25.000 mladih v MOL</p> <p>KOMENTAR: ali je številka 25 tisoč številka mladih ali število vključitev v aktivnosti (ena oseba je lahko seveda vključena v več aktivnosti)?</p> <p>V naslednjem obdobju bo MOL okrepila podporo in ustvarila pogoje za še stabilnejše delovanje nepridobitnih organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju v Ljubljani.</p> <p>KOMENTAR: Iz katerih sredstev? Seveda to ne sme pomeniti krčenje sredstev za javne programe (glej tudi spodaj).</p> <p>Zlasti nevladne organizacije so tiste, ki jim je potrebno v naslednjem obdobju zagotoviti še stabilnejše pogoje za njihovo delovanje in izvajanje programov ter projektov za mlade</p> <p>KOMENTAR: To ne sme pomeniti zniževanje sredstev za javne programe.</p> <p>CILJ 8, Ukrep1: Druga alineja govori o spodbujanju pripravništev za štipendiste MOL, kjer je to mogoče. Predlagamo, da se to zagotovi samo za tista področja, kjer je</p>	
--	--	--	--

		<p>pripravištvo obvezno (regulirani poklici) kot pogoj za pristop k strokovnemu izpitu oz. za dokončanje izobrazbe. Ne podpiramo namreč razširjanja pripravništev na področja, kjer to ni potrebno, temveč predlagamo, da se raje spodbuja (prve) zaposlitve mladih z običajno pogodbo.</p>	
33	<p>CSD VIČ, Jana Drobnič, jana.drobnic@msvic.si po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>Pri točki 2. Mreža mladinskih centrov Ljubljana pod Ukrep 1: Vzpostavitev mreže mladinskih centrov v MOL... kjer v zadnjem odstavku poudarjate, da bo mreža mladinskih centrov Ljubljana temeljna struktura, ki bo poleg kakovostnega preživljanja prostega časa nudila tudi pomoč z vidika socialno varstvenih (vključevanje ranljivih skupin mladih) in pedagoških programov; bi poudarili naslednje:</p> <p>Menimo, da ne more biti edino merilo oziroma kriterij število uporabnikov in uporabnic. Enako pomembna je kakovostna obravnava otrok ter mladostnikov in mladostnic, kar velja predvsem za dnevne centre v okviru centrov za socialno delo, kjer so ciljna populacija otroci in mladostniki, mladostnice z že zaznanimi težavami. Celostna obravnava letih vključuje tudi pomoč pri delu opravih znotraj nalog o preprečevanju nasilja v družini, pomoč pri delu opravih pri izvajanju kazenskih pripravljalnih postopkov in izvajanju vzgojnih ukrepov za mladoletnike.</p> <p>Vsled tega se nam ne zdi smiselno pogojevanje statusa s številom uporabnikov, uporabnic (ukrep 2, pod točko 3. zagotavljanje najmanj 50 udeležencev osnovnošolcev, osnovnošolk in mladih tedensko).</p> <p>Poleg tega se nam zdi, da predvideno število uporabnikov, uporabnic ni ustrezno glede na prostorski kriterij – 70m². Navedena površina ne zadošča za kvalitetno delo s predvidenim številom uporabnikov in uporabnic.</p> <p>Pri zagotavljanju kriterijev za pridobitev statusa je potrebno upoštevati tudi specifičnosti posameznih dnevnih centrov za otroke in mladostnike ter mladostnice.</p> <p>Predlagamo, da se kriteriji za pridobitev statusa člana mreže uskladijo s pogoji oziroma kriteriji za vstop v mrežo programov za otroke in mladostnike (V) na nacionalni ravni na podlagi Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti namreč kot sofinancer zahteva sofinanciranje lokalne skupnosti oziroma občine ter vpetost programa v lokalno skupnost, ki je verificiran s strani Socialne zbornice in s tem tudi v</p>	<p>Kakovost mladinskega dela je pri mreži mladinskih centrov prva predpostavka zastavljenega cilja. Minimalni pogoji za vstop v mrežo Mladinskih centrov Ljubljana bodo pred realizacijo pretreseni, vsekakor pa je osnova zamisel tega cilja, da se vsebinsko zelo različni programi dela z mladimi v obliki dostopnih dnevnih centrov povežejo v mrežo, ki bo odgovarjala na kar najrazličnejše potrebe mladih.</p>

		<p>mreži V.</p> <p>Predlagamo, da v osnutek strategije vključite tudi otroke in mladostnike, mladostnice s posebnimi potrebami in mladoletne prosilce, prosilke za azil brez spremstva.</p>	
34	<p>Slovenska filantropija, Nevenka Alja Gladek, <a href="mailto:nevenka.alja.gladek@filantr
opija.org">nevenka.alja.gladek@filantr opija.org po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>Prostovoljstvo v Strategiji Mestne občine Ljubljana za mlade 2015 – 2024 Prostovoljstvo sicer zaznamo nekje v ozadju Strategije, a verjamemo, da bi se morali do njega v tako pomembnem dokumentu za razvoj mladinskega sektorja jasneje opredeliti. Prostovoljstvo je namreč eden izmed primarnih elementov aktivne participacije mladih v družbi. Vedno kadar govorimo o programih mladih za mlade in kadar iščemo aktivne mlade med 14 in 30 let, jih bomo najprej našli med prostovoljci.</p> <p>V uvodu k Strategiji so zapisane smernice Evropske komisije, ki je opredelila dva splošna cilja: povečati enakost mladih na področjih izobraževanja in trga dela ter spodbuditi mlade k aktivni participaciji v družbi. Skladno s tem je eno izmed izpostavljenih področij prostovoljstvo. Predloge Slovenske filantropije k Strategiji smo zapisali spodaj.</p> <p>1. Cilj: Kontinuirano povečevati število mladih in otrok, ki v okviru mladinskih centrov aktivno, ustvarjalno in varno preživljajo prosti čas (delež otrok in mladih, ki se vključujejo v programe za mlade v MOL, povečevati za najmanj 5 % letno).</p> <p>K 1. cilju bi dodali naslednji ukrep: Povišati število mladih prostovoljcev v MOL in jim zagotoviti podporo mentorjev, usposobljenih na področju mladinskega dela, komunikacije, motiviranja in opolnomočanja mladih prostovoljcev.</p> <p>V kolikor želimo, da so mladi aktivni in vključeni, morajo mladinske organizacije pripraviti programe, ki bodo to omogočali ter imeti usposobljene mentorje, ki bodo vodili prostovoljce. V Ljubljani primanjkuje programov za mlade prostovoljce, še posebej mlajše od 18 let, kjer zakonodaja zahteva mentorstvo. Na Slovensko filantropijo se vsako poletje obračajo mladostniki in njihovi straši, ki želijo delati kot prostovoljci. V letošnjem letu smo pozvali organizacije k pripravi prostovoljskih programov za mlade. V Ljubljani se je odzvalo samo 13 organizacij, ki so objavile 15 prostovoljskih aktivnosti. Mladi ne potrebujejo samo programov, kjer bodo preživljali prosti čas, ampak želijo prispevati k družbi. Potrebujejo programe, v okviru katerih bodo lahko načrtovali in realizirali svoje ideje oziroma sooblikovali prostor. Takšni programi so uspešni in resnično delujejo, vendar potrebujejo usposobljen kader (mentorji prostovoljcem, mladinski delavci). Primer enega izmed uspešnih projektov: Obnova igrišča (Plata), Mladinski center Čamac (ČMC</p>	<p>Strategija poskuša spodbujati vrednote prostovoljstva, prostovoljstvo je notranje povezano s samim pojmovanjem mladinskega dela in ga prežema v vseh njegovih oblikah. Kljub vsemu je ključni cilj MOL v naslednjem obdobju zagotoviti večje možnosti za zaposlovanje mladih. Predlogi, ki zadevajo krepitev prostovoljstva in povečanje njihovega števila, so implicirani v ciljih Strategije, saj oblikovanje mreže Mladinskih centrov Ljubljana in krepitev mladinskega dela potegneta za seboj prav to. Enako velja za neformalno učenje.</p> <p>Osnutek strategije predvideva ustanovitev Mreže mladinskih centrov Ljubljana, to je ne le mreža, ki zagotavlja geografsko pokritost in dostopnost, ampak tudi programsko izmenjavo med člani mreže, sodelovanje na področju izobraževanja kadrov, skupno promocijo, skupen razvoj programov, obenem pa temelji na različnosti mladinskih programov in pristopov ter različnosti organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju ... Povezovanje v mrežo lahko spodbudi ali dodatno okrepi tovrstne aktivnosti in pobude, in tudi na ta način organizacije, ki sodelujejo v mreži lahko odgovarjajo na potrebe mladih.</p>

		<p>Zalog, Mladi zmaji).</p> <p>2.Cilj: Povečati število in obseg programov in projektov nevladnih organizacij v mladinskem sektorju ter z njimi do leta 2020 doseči najmanj 50.000 mladih v MOL na letni ravni.</p> <p>2. Cilj bi zapisali Povečati število in obseg programov in projektov nevladnih organizacij v mladinskem sektorju in prostovoljskih organizacij, ki vključujejo mlade ter z njimi do leta 2020 doseči najmanj 50.000 mladih v MOL na letni ravni.</p> <p>Glede na to, da je Strategija zastavljena po različnih sektorjih (zdravje, brezposelnost, šport, kultura, varstvo okolja in narave) je pomembno, da se okrepijo tako mladinske kot tudi druge nevladne prostovoljske organizacije iz različnih sektorjev, ki v svoje programe vključujejo mlade. Mladi kot prostovoljci pridobivajo kompetence na številnih področjih, ki niso vedno vezane na mladinski sektor. V prostovoljstvo se vključujejo na podlagi različnih motivov. Pri vprašanju o motivaciji za prostočasne aktivnosti so na prvo mesto postavili pridobivanje pomembnih znanj in izkušenj, želja pomagati drugim se je s 75% uvrstila pred smiselnostjo aktivnosti (74%). Pri vprašanju o odnosu do prostovoljskega dela sta prvi mesti, kot pri skupnih rezultatih, razdelili priložnost za pridobivanje novih izkušenj (81%) in plemenito dejanje (79%). Celotna anketa, ki je nastala leta 2014, se nahaja v Prilogi 1.</p> <p>Mladi prostovoljci v Ljubljani pomagajo posameznikom v stiski vseh generacij, delajo kot prostovoljci v javnih zavodih (UKC, vrtci, šole, domovi upokojencev ...), nudijo učno pomoč migrantom, se aktivirajo v športnih in turističnih društvih. Pomagajo v številnih humanitarnih organizacijah, se aktivirajo na področjih kakovostnega preživljanja prostega časa, medgeneracijskega sodelovanja, zdravja, ekologije in še bi lahko naštevali. Ta področja so pri študentih pogosto povezana s smerjo njihovega študija in pomenijo pridobivanje praktičnih izkušenj ter kasneje višjo zaposljivost. Na Slovenski filantropiji opažamo, da povpraševanje mladih po kakovostnih prostovoljskih aktivnostih pogosto presega kapacitete organizacij, saj lahko glede na število usposobljenih mentorjev in programov sprejmejo in mentorirajo le omejeno število prostovoljcev. Prav tako mentorstvo prostovoljcem ni ovrednoteno, kar največkrat pomeni, da mentoriranje prevzemajo javni delavci, zaposleni na projektih, preko študentskega dela itd., kader pa se pogosto menja. Na Slovenski filantropiji smo v okviru Evropske prestolnice mladih Maribor razvili kakovostno 40-urno usposabljanje za mentorje mladih prostovoljcev, še posebej mladih z manj priložnostmi.</p> <p>Dodali bi dva ukrepa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povišati število prostovoljcev med mladimi od 15. do 29. leta 	
--	--	---	--

preko podpore prostovoljskih programov za mlade, povišanja števila usposobljenih mentorjev prostovoljcev in ovrednotenja njihovega dela.

2. Vzpostavljanje povezav med šolami ter nevladnimi organizacijami, ki nudijo različne prostovoljske programe za mlade.

3. Povišanje števila mladih z manj priložnostmi, ki se vključujejo v prostovoljske aktivnosti.

K 4. cilju bi dodali kazalec: Število prostovoljcev med 15. in 29. letom ter število opravljenih prostovoljskih ur.

5. Cilj: V okviru pristojnosti MOL in ob aktivni lokalni politiki ohranjati visoko vključenost mladih v izobraževalni sistem, ki se nanaša na nacionalno raven (mladi med 15. in 24. letom 69,4 % v letu 2013, SURS). Dodali bi Ukrep:
Spodbujanje mladih, da se udeležujejo oblik neformalnega učenja in pridobivanja ključnih kompetenc preko udeleževanja programov mladinskih in drugih nevladnih organizacij ter vključevanja v mednarodno prostovoljstvo ali prostovoljstvo na lokalnem nivoju.

6. Cilj: Zmanjšanje deleža mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja (9,4 %, ReNPM 2013-2022).

Pod Ukrepom številka 2 bi v strategiji zapisali še.

- Spodbujanje prostovoljstva mladih za mlade v okviru šol in drugih javnih zavodov, ki bodo pripomogli k dvigu kompetenc različnih oblik pismenosti (ciljna skupina prejemnikov pomoči prostovoljcev so mladi migranti, Romi, drugi mladi z manj priložnostmi)
- Romi: preprečevanje porok mladoletnih deklic in delo z romskimi družinami s ciljem, da bodo romske deklice dokončevale osnovno šolo in da bodo vsi mladi Romi po končani osnovni šoli nadaljevali šolanje.

7. Cilj: Stopnjo brezposelnosti mladih v MOL zniževati pod povprečje EU in pod slovensko povprečje.

Opažamo, da so tudi v času krize mladi, ki so bili v študijskem času aktivni kot prostovoljci, veliko hitreje zaposljivi kot ostali mladi. Žal na tem področju ni narejene nobene raziskave, bi pa bila smiselna. Mladi, ki so delali kot prostovoljci, si niso obogatili le svojega življenjepisa, ampak tudi na razgovorih za službo izpadejo bolj kompetentni, saj govorijo iz lastnih izkušenj. Prostovoljstvo jim je namreč omogočilo, da so svoja znanja preizkusili v praksi (v kolikor je prostovoljsko delo povezano z vsebinami njihovega izobraževanja), da so se naučili projektne dela (prostovoljci v mladinskih organizacijah), da so se naučili nastopati pred publiko (izvajalci delavnic, usposabljanj), delati s skupinami otrok (letovanja, tabori...),

	<p>organizirati dogodke ...</p> <p>Samoiniciativnost je izjemno pomembna pri prostovoljskem delu in prostovoljci so pogosto proaktivni iskalci zaposlitve.</p> <p>Prostovoljstvo omogoča brezposelnim mladim, da si razširijo socialno mrežo. Mladi prostovoljci preko svojega dela razvijajo solidarnost in odgovornost do življenja v svoji lokalni skupnosti. V okviru prostovoljskih organizacij so med seboj omreženi v večjo skupino. Lep primer kompetenc in moči, ki jih takšna mreža premore, je vzpostavitev kriznega centra v Postojni v času žledoloma. Ko so javne službe obstale, so organizacijo pomoči prevzeli mladi prostovoljci – taborniki. Proaktivno so delovali tudi po žledolomu, in skupaj z Zavodom za gozdove organizirali prostovoljsko akcijo pogozdovanja, za kar so si v leti 2015 prislužili naziv naj prostovoljski projekt 2014. Mladi, ki preko prostovoljskih aktivnosti pridobijo vse te kompetence, so tudi mladi, ki hitreje najdejo zaposlitev oziroma so si jo sposobni ustvariti sami.</p> <p>Dodali bi ukrepe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povečati število mladih, ki se preko mladinskih in drugih nevladnih organizacij v času izobraževanja ali/in brezposelnosti aktivirajo kot prostovoljci tudi na način, da sodelujejo pri pripravi in razvoju projektov. 2. MOL naj pripravi razpis, na katerega se lahko prijavijo izključno mladi prostovoljci (po vzoru mladinskih pobud programa Mladi v akciji). <p>10. Cilj: Med mladimi v MOL krepiti zavest o pomenu zdravega načina življenja ter zavest o odgovorni skrbi za svoje zdravje.</p> <p>Prostovoljstvo prostovoljcem prinaša krepitev občutka lastne vrednosti, osmišljanje življenja ter spletnje socialne mreže.</p> <p>Prostovoljstvo deluje kot preventiva in tudi kurativa na področju duševnih stisk, ki so pogosto posledica brezposelnosti, nesprejetosti, slabe samopodobe, izgube življenjskega smisla ... Na Slovenski filantropiji že leta spremljamo pozitivne učinek prostovoljstva in te bi želeli razširiti tudi v druge sektorje družbe, kjer se kažejo potrebe. Da mladih, ki bi jim aktivacija v življenju koristila, ni malo, nam je povedalo tudi pismo zdravnice dr. Andreje Bahovec. Del njenega pisma se nanaša na mlade, ki jih zdravnica vse pogosteje srečuje v svoji ambulanti. Celotno pismo zdravnice dr. Andreje Bahovec je v prilogi 2.</p> <p>»Naslednja skupina so mladi odrasli (navadno z nekoliko višjo izobrazbo), zelo zaskrbljeni zaradi svojega zdravja, prepričani, da so težave, ki jih imajo, povezane z resno boleznijo. Želijo vedeti točen in s preiskavami potrjen vzrok njihovih občutkov ali bolečin. Ko končno pridemo do tega,</p>	
--	---	--

da se težave pojavljajo zaradi anksioznosti, si zaželejo psihoterapije in strokovnjaka, da bi jim povedal, kaj je z njimi narobe, kot so to videli v ameriških filmih. Seveda so obravnave pri psihiatru kratke (bodimo poštene; večina jih psihiatra niti ne bi potrebovala). Razna psihološka svetovanja pa je v glavnem potrebno plačati in po navadi že po nekaj srečanjih zmanjka denarja in povedo, da si tega ne morejo privoščiti. Večina želi individualno svetovanje in se ne bi priključili skupini (občasno obstaja ta možnost Ljubljani v Centru za izvenbolnišnično psihiatrijo na Polikliniki). Ko se pogovarjam s svojimi kolegi, mlade v glavnem doživljamo kot najtežje paciente, ki v veliki zaskrbljenosti za svoje zdravje zahtevajo kup preiskav, za katere v glavnem ni nobene podlage. So pa v splošnem zelo slabo opremljeni za srečevanje s težavami. Potem je tu skupina mladih nezaposlenih, ki so kar doma ali se vrnejo domov in so breme sebi in tudi staršem, ki se morajo soočiti s skupnim življenjem s svojim že odraslim otrokom. In zgodi se mi, da nimam vsem tem ljudem česa ponuditi (no, lahko pozdravim angino in z zdravili uredim pritisk). Včasih pa razmišljam, da bi morda lahko zdravstveni dom bil še kaj več. In da bi mreža prostovoljskega dela lahko marsikomu vrnila dostojanstvo ali da bi kakšno srečanje komu polepšalo dan. Hkrati pa se zavedam, da sem po koncu dela v ambulanti utrujena in imam velikokrat vsega dovolj in da so enako utrujeni moji kolegi. Kdo bo torej spreminjal stvari?« Celotno pismo: Priloga 2

K strategiji bi pod področje zdravja dodali:

1. Informirati mlade brezposelne in mlade v stiski o možnostih smiselnega preživljanja časa, nabiranja izkušenj ter večanja socialne mreže preko aktiviranja v prostovoljskih organizacijah. Informiranje poteka preko javnih zavodov MOL, ki jih ti mladi obiskujejo: CSD-ji, Zavod za zaposlovanje, knjižnice, zdravstveni domovi. Pomoč pri vključevanju v prostovoljske aktivnosti nudi Slovenska filantropija z drugimi prostovoljskimi organizacijami.
2. Vzpostaviti in finančno ovrednotiti mentorstvo mladim prostovoljcem. Organizacije, ki vključujejo med prostovoljce mlade, ki so se znašli v osebnih stiskah, potrebujejo usposobljene mentorje, ki ocenijo, katera dela in v kolikšnem obsegu so zanje primerna ter jim ob delu nudijo ustrezno podporo.

Mladi in medkulturnost

V strategiji pogrešamo področje medkulturnega dialoga, za katerega menimo, da bi spadalo v strategijo vsake evropske prestolnice.

		<p>Cilj: Spodbujati integracijo mladih iz drugih kultur z njihovim vključevanjem v različne programe mladinskih in drugih prostovoljskih organizacij.</p> <p>Ukrep 1.: MOL bo podpirala projekte medkulturnega povezovanja v okviru mladinskih organizacij, mladinskih izmenjav in spodbujala programe Evropske prostovoljne službe – tako gostiteljstvo prostovoljcev iz tujine pri organizacijah v MOL kot motiviranje in pošiljanje mladih iz MOL na EVS.</p> <p>Ukrep 2: Vključevanje mladih migrantov v prostovoljske in druge mladinske programe nevladnih organizacij ter javnih zavodov ter spodbujanje ustvarjalnega medkulturnega sodelovanja mladih migrantov z njihovimi vrstniki v okviru mladinskih iniciativ na kulturnem oziroma medkulturnem področju.</p>	
35	<p>Zavod BOB, info@zavod-bob.si</p> <p>po e-pošti, 15. 7. 2015</p>	<p>7.CILJ: STOPNJO BREZPOSELNOSTI MLADIH V MOL ZNIŽEVATI POD POVPREČJE EU IN POD SLOVENSKO POVPREČJE.</p> <p>Ukrep (dodati): Mestna uprava MOL in »javne službe« (Ljubljanske tržnice) omogočijo organiziranim ali neorganiziranim skupinam mladih, da v okviru »Odperte kuhinje«, brezplačno koristi dve stojnici na podlagi postavljenih pravil:</p> <p>Projektna skupina mladih (ali posameznik) se lahko na stojnici brezplačno promovira 15 krat znotraj koledarskega leta;</p> <p>ves ustvarjen dobiček (presežek prihodkov nad odhodki) se mora vračati v sektor z namenom zagotavljanja boljših pogojev delovanja projektne skupine in širše;</p> <p>poslovanje na stojnicah mora biti skladno z finančno in drugimi zakonodajami.</p> <p>Časovni okvir: trajna naloga.</p> <p>Viri financiranja: MOL preko ciljnih razpisov v različnih sektorjih; enako tudi na nivojih Republika Slovenija, EU.</p> <p>Nosilci: Mestna uprava MOL, »javne službe« MOL, Mladinski centri, Nevladne organizacije, drugače organizirana mladina.</p> <p>ZAPOSLOVANJE MLADIH IN RAZVOJ PODJETNIŠTVA/IZOBRAŽEVANJE MLADIH:</p> <p>ANALIZA:</p> <p>1) Formalni izobraževalni sistem neustrezno sledi trendom na trgu dela. Med ponudbo znanja in povpraševanjem na trgu dela so velika neskladja. Ne glede na (ne)uspešno zaključeno izobraževanje se mladi srečajo z dejstvom, da se trg dela manjša. Med dolgotrajno brezposelnimi in težje zaposljivimi so mnogi diplomanti.</p> <p>2) Imamo neustrezno poklicno svetovanje, ki pri nas že desetletja ni</p>	<p>Predlogi Zavoda BOB so zelo konkretni in segajo v več segmentov Strategije. So na nek način že predlogi realizacije nekaterih ciljev ciljev tako vezanih na nove prostore za mlade ter na večjo možnost mladih pri vplivanju na oblikovanje javnih prostorov kot tudi na programe za mlade, zato smo prepričani, da jim daje strategija dobro podlago za njihovo uresničitev. Projekt »Mladi na Odpri kuhni« je konkreten projekt, ki ga MOL pozdravlja, vendar gre za projekt zasebnega organizatorja, na katerega se velja obrniti s tem predlogom.</p>

doživelo preporoda. Šolski svetovalni delavci so vse manj svetovalci in vse bolj birokrati. Mladi ljudje se za poklice in šolanje pretežno odločajo na osnovi doseženega števila točk pri eksternem preverjanju znanja.

3) Priče smo strukturni brezposelnosti in popolnemu razvrednotenju mladega izobraženega človeka. Sorazmerno s trajanjem časa brezposelnosti mladim raste nezaupanje v njihovo delovno sposobnost. V času šolanja mladi razvijejo odvisnost od sistema. Izobraževalni sistem ne spodbuja razvoja kompetenc za uspešno reševanje problema brezposelnosti.

4) Nizka stopnja osipa, ki jo kažejo podatki v Sloveniji, je prikrita z naslednjimi mehanizmi, s katerimi ohranjamo dijake vpisane: popravni izpiti, ponavljanje letnika, pogojni vpis v višji letnik, štirikratna možnost vpisa v 1. letnik, ti. individualne pedagoške pogodbe, ko dijaki opravljajo šolske obveznosti pod posebnimi pogoji itd.

5) Današnji programi za spodbujanje podjetništva med mladimi vodijo posameznika do izdelave projektnega načrta, kar pa ni dovolj za uspešen nastop na trgu. Pomanjkanje izkušenj, birokracija, šibka socialna mreža so pasti pri katerih se mladim zatakne, da so pri uresničevanju idej neuspešni ali pa do izvedbe sploh ne pridejo. Ti programi so selektivni in favorizirajo posameznike, ki uspešno križarijo med birokracijo in klientelizmom. Uspeh zagotavljajo le peščici.

RAZVOJ IN IZVEDBA PROGRAMA:
Razvoj in izvedba programa, ki bo mladim iz ranljivih ciljnih skupin omogočal pogoje za:

- a) delovno (projektno) aktivacijo;
- b) izboljšanje kompetenc na zaposlitvenem trgu (dvig zaposlitvene perspektive),
- c) dvig zavesti o pomenu družbene aktivacije in
- d) povezava osebnega poslanstva s poklicno potjo.

V programu udeleženci z mentorsko podporo in celostnim pristopom krepijo kompetence za ustvarjanje zaposlitev, ki so neodvisne od trga dela (avtonomne zaposlitve).

Projekt rešuje problematiko, ki ni ustrezno obravnavana s strani ključnih akterjev (oblikovalcev in izvajalcev programov ter politik izobraževanja in zaposlovanja).

Posledično izvajanje programa pripomore ustvarjanje družbene klime v kateri se mladi zavedajo pomena proaktivnega delovanja, avtonomnosti in vrednosti neformalno pridobljenih znanj.

	<p>PODROČJE , UTEMELJENOST, VSEBINE IN UDELEŽBA:</p> <p>Program se dotika področja socialnih inovacij v podporo ranljivim skupinam – razvoj in izvedba novega programa neformalnega izobraževanja za razvijanje kompetenc za avtonomno zaposlovanje in večjo konkurenčnost na zaposlitvenem trgu.</p> <p>Temeljna filozofija, na kateri sloni ideja programa je, da vsak posameznik zmore in želi ustvarjati priložnosti za svoj razvoj, za razvoj lokalne skupnosti in družbe na splošno.</p> <p>Z vključevanjem v program bodo udeleženci razvijali konkretne projektne ideje, s katerimi bodo dolgoročno reševali svoje življenjske situacije. V programu je poudarek na implementaciji teh projektnih idej (ne zgolj snovanju), neposrednem spodbujanju osebne in družbene aktivnosti udeležencev in posledično preprečevanju povratka v stanje brezposelnosti in socialne izključenosti.</p> <p>Kot smo že izpostavili, današnji izobraževalni procesi ne poiščejo in vključijo posameznika kot tistega, ki sme in mora sooblikovati vsebine. Izvajalci izobraževalnih vsebin si podajajo in lastijo podeljeno avtoriteto brez upoštevanja interesov in potreb udeleženi.</p> <p>Dodana vrednost programa:</p> <p>V projektno skupino poleg pripadnikov ranljivih ciljnih skupin na trgu dela vključuje še druge skupine uporabnikov (iskalce novih zaposlitvenih priložnosti). S tem nudi okolje, kjer so zastopane različne ravni in vsebine znanj ter sposobnosti. Tako so vzpostavljeni pogoji za vrstniško in/ali medkulturno, medgeneracijsko, interdisciplinarno in podobno spodbujanje pri snovanju projektnih idej. Mešane projektne skupine zagotavljajo paleto ljudi z različnimi veščinami, odgovornostmi in pristojnostmi. Takšna skupina lažje dosega kompleksne projektne cilje in izvaja večje število vrstniško in/ali medkulturno, medgeneracijsko, interdisciplinarno in podobno prepletenih aktivnosti.</p> <p>Temeljna metoda dela je »learning by doing«. Udeleženci se takoj srečajo z aktivnim procesom dela, kjer so v ospredju praktična znanja (realna izkušnja). Ob stalni mentorski podpori pridobljena znanja sproti ozaveščajo in evalvirajo.</p> <p>CELOSTNI PRISTOP do udeleženca med procesom usposabljanja:</p> <p>Individualno delo: a) ob mentorski podpori prepozna svoje vrednote, potrebe, želje in na podlagi teh spoznanj oblikuje poklicne ambicije; b) udeleženec je soustvarjalec procesa učenja. Z mentorsko podporo išče zanj najustreznejši učni stil, ki ga prilagaja tako, da ustreza njemu in celotni projektni ekipi;</p> <p>teambuilding aktivnosti: spozna skupinsko dinamiko in prepozna timske vloge;</p>	
--	--	--

		<p>projektno delo: a) s pomočjo različnih metod (metoda razgovora, metoda razprave, viharjenje, študija primera, metode dela s slikami in video materialom) udeleženci (skupina) zasnujejo projektno idejo. Pri tem niso omejeni (na primer: z danimi resursi, znanjem in podobnim). Naloge za realizacijo projektne ideje si razdelijo na podlagi osebnih interesov in poklicnih ciljev; b) pri realizaciji projektne ideje posameznik in projektna skupina, v najboljčutljivejši razvojni fazi projekta, niso primorani iskati institucionalnih okvirov delovanja, ampak se najprimernejša oblika pravnega subjekta za projekt določa šele ob osamosvojitvi (avtonomnem nadaljnjem izvajanju) projekta.</p> <p>Udeleženec v procesu snovanja projektne ideje ne usklajuje osebnih interesov s potrebami trga dela, ampak nasprotno – sam ustvarja možnosti za realizacijo osebnih in poklicnih ambicij.</p> <p>PROJEKTNA SKUPINA (udeleženci programa) se ves čas izvajanja projekta povezuje s socialno sredino v kateri projekt nastaja ali se izvaja. Projektne ideje ali projektne skupine se po tem, ko v okviru programa dosežejo konkretno izkušnjo na »realnem trgu«, osamosvojijo in nadaljujejo lastni (socialno) podjetniški cikel.</p> <p>Število vključenih udeležencev v program(e) po fazah: V fazi razvoja programa bo v program vključenih najmanj 12 oseb iz ranljivih ciljnih skupin. V rednem izvajanju programa v okviru projektne aktivnosti je predvidena vključitev 15 udeležencev v vsaki izvedbi.</p> <p>Dolgoročno: po zagotovitvi trajnih finančnih in materialnih pogojev za izvajanje predvidevamo izvedbe v dveh terminih (v okviru šolskega leta). Cilj je izvajanje programa z mladimi brezposelnimi v različnih organizacijah (najprimerneje v Mladinskih centrih):</p> <table data-bbox="539 1018 1267 1075"> <tr> <td>oktober, november, december in januar</td> <td>45 udeležencev;</td> </tr> <tr> <td>marec, april, maj, junij</td> <td>45 udeležencev.</td> </tr> </table> <p>CILJI IN OSNOVA ZA UTEMELJITEV KAZALNIKOV: Na ravni razvoja socialnih storitev: – razvoj novega programa in zagotovitev pogojev za njegovo trajno izvajanje; – reševanje trenutno najbolj aktualne problematike v družbi (brezposelnost med mladimi, povečevanje revščine, zmanjšanje participativne demokracije ipd.); – razvoj skupnosti ('community development'), povezovanje z lokalnim okoljem in vključevanje lokalnih socialnih deležnikov;</p>	oktober, november, december in januar	45 udeležencev;	marec, april, maj, junij	45 udeležencev.	
oktober, november, december in januar	45 udeležencev;						
marec, april, maj, junij	45 udeležencev.						

– razvijanje socialno-podjetniških idej in projektov;

Na ravni ciljne skupine:

- opolnomočenje in aktivacija ciljne skupine;
- spodbujanje iniciativnosti, ustvarjalnosti in podjetništva;
- usposabljanje za večjo fleksibilnost in konkurenčnost na trgu dela s posebnim nagovorom za samozaposlitve v t.i. 'inovativnih zaposlitvah', ki obsegajo predvsem dejavnosti v kulturi in turizmu ter izvajanje kulturno-umetniških dejavnosti (angažirana kultura, medkulturni dialog);
- usposabljanje za načrtovanje med-vrstniških projektov pomoči in podpore uporabnikom, spodbujanje aktivnega državljanstva in mehanizmov neposredne demokracije;
- krepitev kompetenc udeležencev, ključnih za samostojno oblikovanje življenjskih ciljev (pridobivanje funkcionalnega znanja);
- zaposlovanje udeležencev iz ranljivih ciljnih skupin, medgeneracijsko sodelovanje in krepitev socialnih mrež;

Časovni okvir: trajna naloga.

Viri financiranja: MOL, Republika Slovenija, EU.

Nosilci: MOL Urad za mladino, Mladinski centri, Nevladne organizacije (sledječ utemeljitvam je lahko prostor razvoja programa in njegovo izvajanje zgolj in samo izveninstitucionalno okolje – delo s ciljno populacijo, ki jo znotraj formalnih okolji ni mogoče stimulirati, aktivirati ...).

10. MLADI IN JAVNI PROSTOR

Družbena dimenzija javnega prostora

UKREP 1: LIVADA – UČNI LABORATORIJ

OZADJE:

Vzpostaviti zeleni javni prostor za mlade

Mladi si želijo možnosti ustvariti in voditi prostor po svoji meri

CILJI:

- Zelena javna površina načrtujejo in oblikujejo mladi
- Zelena javna površina preide v upravljanje mladih – ustvarjanje novih delovnih mest za mlade
- Mladimi v MOL krepiti zavest o vlogi javnih urbanih zelenih površin .

KAZALNIKI: Vzpostavitev javnega zelenega prostora, ki so ga načrtovali in oblikovali mladi, vzpostavitev sistem mentorstva.

MOL sofinancira programe in projekte izkušenskega učenja in s tem

ozaveščanja na urbanih javnih zelenih površinah. Mladi ne preživljajo svojega prostega časa za računalniki, ampak se družijo in soustvarjajo v naravi, na svežem zraku ter se ukvarjajo z nevsakdanjimi aktivnostmi in klasičnimi športnimi aktivnostmi.

- Vzpostavitev zaposlitvenih možnosti (trajna zaposlitev, prostovoljstvo, poklicna praksa, pridobivanje različnih kompetenc), zaposliti vsaj eno osebo iz ciljne skupine.
- Raziskovanje potreb mladih in prilagajanje aktivnosti.

CILJNA SKUPINA: Mladi od 15-29 let, ne glede na izobrazbo, okoliški prebivalci, turisti.

IZVAJALCI: Zavod BOB, MOL Urad za mladino, MOL OGDP; mladi s pomočjo mentorstva; različne organizacije, podjetja, ki nudijo pomoč mladim pri soustvarjanju javnega prostora.

UKREP 2: OBLIKOVANJE IN UPRAVLJANJE JAVNIH POVRŠIN
OZADJE:
Mladi pri odločanju glede namena, izgleda, ... javnih zelenih površin praviloma nimajo možnosti sodelovanja in soodločanja.
CILJI:

- Vključiti mlade v načrtovanje infrastrukture javnih površin.
- Javne površine preidejo v upravljanje mladih, ki jih v skladu s svojimi (in širšimi) potrebami prilagodijo.

KAZALNIKI: Število javnih površin, ki so jih oblikovali mladi.
CILJNA SKUPINA: Mladi (v svoje zasnove vključujejo širšo javnost).
IZVAJALCI:

- Mladi z željo po sooblikovanju javnega prostora;
- Mladi strokovnjaki s področja krajinske arhitekture, arhitekture, agronomije, biologije, sociologije ... ;

Sodelavci: javna in zasena podjetja z izkušnjami in mehanizacijo za izvedbo večjih del.

UKREP: VZPOSTAVITEV MLADINSKEGA CENTRA Z ZELENO INFRASTRUKTURO
OZADJE:
Obstoj mladinskega centra z večjo javno zeleno površino je nujen za izmenjevanje dobrih praks, povezovanje med manjšimi enotami (m.c.). Mladinski center v naravi pomeni dodano vrednost k že obstoječim aktivnostim mladinskih centrov, ki delujejo na področju MOL.
CILJI:

- Priložnost mladim za vključevanje na več področjih (izobraževanje/usposabljanje, zdravo življenje, šport, kultura, varstvo okolja).
- Manjša družbena izključenost manjšin med mladimi.
- Mladimi v MOL krepiti zavest o vlogi javnih urbanih zelenih površin za razvoj zdravega načina življenja ter zavest o odgovorni skrbi za svoje zdravje in okolje.

KAZALNIKI: Povečanje števila sodelujočih mladih v akcijah, dogodkih, projektih M.C.; večja pestrost aktivnosti

CILJNA SKUPINA: Mladi z manj priložnostmi, osipniki, ki želijo krepiti kompetence na različnih področjih; mladi študenti, ki želijo preizkusiti teoretično pridobljeno znanje tudi v praksi.

Mladi iskalci zaposlitve, ki želijo raziskovati trg dela.

POGOJ ZA PRIDOBITEV STATUSA OSREDNJEGA MLADINSKEGA CENTRA:

Zemljišče v velikosti vsaj 0.5ha

Pokriti prostor za skupne družabne aktivnosti (min 60m²)

Sanitarni prostori (po potrebi možnost komunalne opremljenosti)

Kuhinja

PREDLOG ZA KLJUČNO PRIORITETO MLADIH V MOL (Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2015 - 2024): VEČNAMENSKI (POL)POKRIT PROSTOR

Organizacija: Zavod Bob

Projekt: Bob Geto ft. Tobalko Vila

PREDLOG (s cilji, nosilci in izvajalci, ciljno skupino)

Večnamenski (pol)pokrit prostor, ki se bi ga dalo poleti odkriti, bo služil mladim, ki bodo v prostor vnašali različne aktivnosti. Prostor bo spodbujal samoorganizacijo mladih, kar se tiče urejanja prostora, izvajanja aktivnosti in socializacije. Mladi se bodo s tem učili prepoznavati in izražati svoje potrebe, želje in interese. Prostor bo namenjen opolnomočenju mladih, prevzemanju odgovornosti, preživljanju prostega časa, iskanju možnosti (samo)zaposlitve, izražanju kreativnosti. Menimo, da je prazen prostor največje »gnojilo« za ustvarjalnost in izražanje potreb.

Nosilci te pobude za uresničitev ukrepa, smo mladi z Zavoda Bob, ki delujemo v projektu mladinskega terenskega dela. Naša skupina bo zagnala pobudo za uresničitev ukrepa. Pri zagonu prostora (1-3 leta) bomo mlade sprva animirali za vključitev in jim nudili podporo. Predvidevamo, da bodo že v tej fazi aktivni izvajalci mladi. Kasneje bodo prostor mladi (samo)organizirali brez večjega posredovanja mladinskih ali drugih strokovnih sodelavcev. Po tem mladinski delavci opravljajo le še

		svetovalno vlogo. Izvajalci in pristojne osebe v tem prostoru v najkrajšem možnem času postanejo mladi (in ne mestna oblast ali organizacije).	
36	Sezam, Združenje mladih, staršev in otrok Novi trg 1 1000 Ljubljana Po pošti, 16. 7. 2015	<p>Predlaga letna srečanja mladinskih organizatorjev na nivoju MOL (sprotno prilagajanje prioritet, glede na realnost).</p> <p>Sklad za podporo ad hoc projektom (pri mrežah ali NVOjih).</p> <p>»Razvojna banka za mikroprojekte« - namenjena podpori projektov mladih in žensk po vzoru Junusove banke iz Bangladeša.</p> <p>Potrebujemo tehnično-tehnološki center, ki ni vezan samo na startupe, kjer bodo mladi dobivali nova znanja ob izkušenih mentorjih.</p> <p>Zaposlovanje - Strategija premalo upošteva nove družbene oblike eksploatacije – prekarizma – tematske razprave na temo, kaj s praznim stanovanjskim fondom, o skupnostnih oblikah gradnje stanovanj, stanovanjskih zadrugah, deljenju stvari (oprema, avtomobili, pralni stroji,...).</p> <p>Manjka poglavje o neformalnem usposabljanju in izobraževanju mladih – novi poklici na področju mladine in urbanega življenja. Mesto potrebuje komunikatorje, povezovalce družbenega življenja, ...</p> <p>Premalo poudarka je na mednarodnih kontaktih in medmestnem sodelovanju (mladinske izmenjave).</p>	Spodbujanje javne razprave in sodelovanja stroke na področju mladinskega sektorja sta nujna za izboljšanje položaja mladih. V prvi vrsti je glede na zakonsko podlago to naloga Mladinskega sveta Ljubljane. Predlog je zato umesten. Prav tako bo tudi na podlagi drugih predlogov v strategijo vključena podpora manjšim ad hoc projektom po vzoru programa Erasmus + Mladi v akciji. Glede na zaposlovanje mladih strategija nikakor ni osredotočena le na startup-e, temveč enako težo daje ranljivim skupinam mladih, saj uvaja nove projekte dvigovanja kompetenc le-teh in spodbujanja zaposlovanja v povezavi z javnimi podjetji MOL.
37	ŠKUC, Ivana Naceva Info.skuc@lmit.org	<p>V drugem cilju »Mreža mladinskih centrov Ljubljana: strokovno, sistematično in kontinuirano delo z mladimi« so med nevladnimi organizacijami omenjene le nekatere. Društvo ŠKUC, ki deluje že več kot 40 let in je ena izmed najbolj aktivnih organizacij na različnih področjih (kulturna, umetnost, LGBT, informiranje ...), pa nikjer ni bilo omenjeno.</p> <p>4. ukrep v istem cilju govori o oblikovanju novih mladinskih centrov na območjih, ki so danes glede na potrebe pri delu z mladimi poznane kot sive lise. Osebnost sem mnenja, da morajo pobude za ustvarjanje novih mladinskih centrov in oblikovanje njihovega programa izhajati s strani mladih oziroma od spodaj navzgor. Urad za mladino MOL je v tej smeri dolžan oblikovati dolgoročne načrte na osnovi analize in v tesnem sodelovanju z mladimi. Mladi se morajo identificirati s takšnimi prostori in jih imeti za svoje. V nasprotnem primeru prihaja le do institucionalizacije in zapiranja teh prostorov, kar je mladim neprijazno in hkrati proti njihovim načelom. Tovrstna praksa pripelje do pomanjkanja zanimanja</p>	Konkretne organizacije se navajajo zgolj v dveh poglavjih (mreža mladinskih centrov in kultura), kjer brez primerov dosedanjih dobrih praks cilji sicer ne bi bili jasni. Pri analizi stanja na tem področju je sodeloval širok krog deležnikov, ki so vključevali različne skupine mladih, in skupaj z njimi se je ugotavljalo obstoj sivih lis glede delovanja mladinskih centrov. Pristop od spodaj navzgor je nujna predpostavka. Informiranje mladih je pomemben vidik, ki pa ga MOL že sedaj ustrezno podpira.

		<p>mladih in do neobiskanosti mladinskih centrov.</p> <p>Prav tako pa je potrebno definirati vlogo mladinskih centrov, s čimer je povezana tudi finančna podpora. Če centri zagotavljajo uresničevanje lokalnih potreb, je potem za njihov obstoj odgovorna občina oz. lokalna skupnost. Za mladinske centre, ki so usmerjeni v nacionalno povezovanje in mednarodno delovanje, pa se lahko finančno podporo zagotovi tudi na teh nivojih. To priporočilo je bilo med drugimi zapisano tudi v publikaciji »Mladinski centri v Sloveniji«.</p> <p>Naslednja stvar, na katero bi rada opozorila, je področje informiranja. V strategiji je le-to omenjeno samo enkrat, in sicer v okviru dejavnosti mestnih knjižnic (13. cilj, ukrep 4: Mladi v knjižnici dostopajo do znanja in informacij.). Ljubljanska mreža info točk – L'MIT, ki na področju informiranja deluje že več kot 15 let, ni nikjer omenjena. Še bolj pomembno se mi zdi izpostaviti samo področje informiranja, ki je eno izmed najbolj pomembnih dejavnosti za mlade. Informiranost mladih prispeva k aktiviranju njihovega potenciala, k večji družbeni vključenosti in aktivnemu državljanstvu ter omogoča ustrezne izbire na poti k samostojnosti. Pomanjkanje informacij pa lahko nasprotno prispeva k večji socialni izključenosti mladih.</p> <p>Informiranje mladih je v svetu poznano kot posebna veja mladinskega dela, stara več kot 40 let. Urad za mladino MOL mora preko nove strategije opredeliti informiranje kot mladinsko dejavnost in se zavzeti za vzpostavitev učinkovitega sistema informiranja mladih.</p>	
--	--	--	--

Mestna občina Ljubljana
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
Datum: 18. 6. 2015

ZAPISNIK

javne panelne razprave na temo osnutka strategije za mlade Mestne občine Ljubljana
ki je bila 18. junija 2015 ob 12. uri v Veliki sejni dvorani Mestne hiše Ljubljana

Moderatoriki: Nežka Agnes Vodeb, Katja Rakovec

Dnevni red:

1. UVOD
2. UVODNI POZDRAV ZORAN JANKOVIĆ, župan MOL
3. NAGOVOR DR. UROŠ GRILC, sekretar, vodja urada
4. NAGOVOR VASKO SIMEUNOVIČ, predsednik MSL
5. PREDSTAVITEV PREDLOGOV, PRIPOMB, OPOZORIL
6. POSTAVLJANJE PRIORITETNIH PODROČIJ
7. ZAKLJUČEK
8. PROSTOR ZA VPRAŠANJA

AD1

Moderatoriki povesta, da je današnja razprava priložnost mladim, da dodajo predloge in ukrepe, prioriteta področja strategije. Predstavita dnevni red ter opozorita, da se razprava snema. Sledi uvodna aktivnost s predstavitvijo udeležencev.

AD2

Župan Zoran Janković pozdravi prisotne.

AD3

Dr. Uroš Grilc pove da je razprava priložnost, da slišijo kaj si mladi v Ljubljani želijo. Z osnutkom želijo pokazati, kako se da povezati različne strukture (stanovanjske, itd), da tudi v tem manj zavidljivem času za mlade pridobijo nova delovna mesta oz. projekte, ki bodo mladim na dolgi rok omogočali kvalitetno bivanje v MOL-u.

AD4

Vasko Simeunovič začne s predstavitvijo MSL, katerega ključne naloge so, da navzven usklajuje interese članic organizaciji in vseh mladih; deluje kot krovna organizacija; je informativno in posvetovalno telo vsem članicam in mladim, da povezuje mladinske svete po lokalnih regijah in mednarodno ter nudi infrastrukturo. Pozdravi urad za Mladino in MOL, da sta se prvič v samostojni državi lotila pisati strategijo za mlade.

MSL-jevi predlogi za strategijo:

- poudarek o mladinskem organiziranju – to je učno polje, ki mladim pomaga kasneje v življenju in jim ponuja edino alternativo. Spodbujali bi participacijo mladih na lokalnih

volitvah. Urad za Mladino letno financira mladinske organizacije in organizacije, bi pa radi, da to pride v strategijo in, da se tako urad zaveže za financiranje preko razpisov.

- mladinski center je potreben, kljub temu, da obstaja JZMZ saj ne pokriva vseh.
- obnavljanje športnih igrišč in izboljšanje pogojev za športne aktivnosti v zimskem času, predvsem za srednješolce, kajti osnovnošolci imajo večji del športnih aktivnosti vključenih v kurikulum.

5AD

Nežka predstavi predstavitev procesa razprave in uporabo listkov. Pozove po čim večji konkretnosti pri artikuliranju.

Vasko Simeunovič (MSL) predlaga, da bi Urad za Mladino bi imel budget za mladinske projekte, ki se sicer niso prijavi na občinski razpis, pa jim manjka financ.

Oseba x (Sindikata) predlaga ukrep pri zaposlovanju mladih; da se MOL zaveže, da bo spodbujala dolgotrajnejše zaposlitve in ne zgolj kratkotrajne, saj te negativno vplivajo na zdravje in psihično stanje mladih. Zaposlovanje sedaj je samo najemanje preko kratkotrajnih pogodb, podobno je z zaposlovanjem iz evropskih sredstev, kjer gre prav tako za kratkotrajne zaposlitve, za katere naj MOL poskrbi za zaposlitev tudi po prenehanju zaposlitev iz evropskih sredstev.

Ivan Jačimovič (podpredsednik MSL) poda komentar na razpise in podjetništvo; veliko projektov se prijavi na MOL-ovske razpise, vendar se je potrebno vprašati kaj se zgodi s temi projekti; zakaj se ne razvijejo v tovarne, podjetja. Predloga, da bi MOL prispevala večji finančni vložek in podporo, da bi projekti lahko zaživel in razvijali delovna mesta.

Predlaga, da bi se ukrep 4 nanašal tudi na projekte.

Teja Jarc (Mladi plus)pravi, da bi si v sklopu zaposlovanja mladih želeli nek razpis, ki bi zaposloval mlade - MOL tako lahko spodbuja dolgotrajno delovanje mladinskega sektorja in zaposlovanje mladih. Z vidika participacije mladih poda predlog po ustanovitvi stalnega telesa – mladinske komisije MOL – kjer bi bilo možno ves čas participirati in imeti pregled nad dogajanjem.

Sara Erjavec Tekavec (Kuharski lonec) želi odprtje kulinaričnega co-working prostora, kulinaričnega inkubatorja, ki je odprt za mlade, ki bi prišli tja preizkusiti svoje ideje, saj obstoječe infrastrukture niso odprte za vse, novi prostori pa so zelo dragi. To je prostor, kjer bi povezovali lokalne pridelovalce z lokalni kmeti in promovirati sezonsko hrano, je prostor za izobraževanje, delavnice za kulinariko, srečevanje in druženje, kasneje pa tudi star-up s cateringom.

- Ivan Jačimovič (podpredsednik MSL) takšne aktivnosti so v sklopu mladinskega centra že predvidene. Doda, da so tako zagnani, da bi zadevo zagnali sami, potrebujejo le prostor, zadovoljni bi bili tudi s prostorom, ki trenutno ni v uporabi.

Oseba y na področju šport mladih, ukrepu 4 predlaga, da bi se postavila orodja, kjer bi se izvajali street work-up delavnice. Organizirana ekipa bi nudila vodenje in mentoriranje, manjka infrastrukture, ki pa bi jo mladi soustvarili.

Špela Železnikar (Biotehnična fakulteta, projekt Livada)pove, da bi z mladimi soustvarili zeleno površino, ki bi jo občina v celoti prepustila v upravljanje mladih. Prostor bi nudil prostor izobraževanja, dolgoročneje tudi zaposlovanja, Livada pa bi dolgoročno postala del mladinskih centrov. Želeli bi si infrastrukture, ter zaupanje inštitucij in občine, da znajo mladi prostor sami ustvariti.

Luka Žvokelj (Livada) pove, da po opravljenih dosedanjih raziskavah, želijo vzpostaviti prostor za druženje ter hkrati prostor za vzgajanje in pridelovanje zelenih površin. Potrebovali bi nek pokrit prostor, kjer bi hranili pridelke in jih kasneje prodajali. Livada bi bil prvi mladinski center, ki bi deloval na odprti zeleni površini, ki ga mladi soustvarjajo, kasneje pa v celoti prišel v upravljanje mladih, ustvarile pa bi se zaposlitve. Hkrati gre za pobudo, da bi se Livada vključila v mrežo mladinskih centrov.

- Nežka Agnes Vodeb predlaga, da se predlog poveže z predlogom Tee Jarc, ki poudari naj se ne spodbuja delovnih mest le v mladinskih centrih, ampak tudi mladinskih organizacijah.

Anže Rovnanšek (Livada) izpostavi, da mladi sedaj niso vključeni v oblikovane zelenih površin v lokalnem okolju, zato želijo omogočiti vključevanje in dolgoročno samoupravljanje. Lokacija Livade je na južnem robu Ljubljanskega barja in bi lahko služila tudi kot model predstavitve ljubljanskega barja. Dopolnitev cilj 9, ukrep 2, da se nujno vključi mlade v oblikovanje javnih površin.

Igor M_____ (MSL) pravi, da je zaznati je potrebo po novih Mladinskih centrih ter predlaga pobudo da se razdeli predlog strategije po ustanovitvi novih mladinskih centrov. Da se ti prostori namenijo za delovanje raznovrstnih mladinskih organizacij, brezplačen najem pisarn, večnamenske dvorane, vključujejo pa se kulturne vsebine in karierno orientirane vsebine, coworking prostor. Ideja, da se tja umesti tudi neke nastanitvene možnosti, ugodne za mednarodno sodelovanje, vse skupaj pa omogoči zaposlitvene možnosti. Predlog, da se tak mladinski center umesti v strategijo ter poziva po ponovnem skupnem srečanju, kjer bi se izoblikovale vsebine.

Mojca_____ (Zavod bob) pove, da bi si želeli mladinski prostor na obrobju Ljubljane; prostor s pridelovanje lastne hrane samooskrbe; nehierarhično organiziran prostor mladih, s priložnostmi za izmenjavo izkušenj mladih, spodbujanju obrti, ki bi generirale dohodke za izdelke.

Moderatorica Nežka Agnes Vodeb ponovno izpostavi, da se porajajo ideje, ki bi se lahko združevale in so-kreirale večjo idejo, katero bi MOL lažje podprl.

Oseba z (Mreža Urša) poda mnenje za področje kulture. V Ljubljani ni prostora za neodvisno kulturo, ki se izvaja brez vez in poznanstev, zato predlaga, da bi v sklopu mladinskega centra zagotovili prostore tudi za te mlade ljudi, ki sicer ne bi dobili te priložnosti.

Disa Disdarevič (Brez izgovora Slovenija) predlaga analizo ponudbe obstoječih nevladnih organizacij, da se vidi kaj se ima in na katerih področjih je manko. Pregleda naj se delovanje mladinskih organizacij in ne izpostavlja uličnega dela in zgolj nekaterih organizacij, ne pa tudi drugih s področja zdravja in varstva.

Za področje izobraževanja predlaga spodbudo mladim usipnikom, da bi dosegli vsaj peto stopnjo izobrazbe.

Predlog na bivanjsko problematiko, za katero se zaveda, da ni izključno v rokah MOL. Gre za problem popisovanja neprijavljenih stanovanj in utaje davkov, ki se oddajajo študentov. Ta neizkoriščen denar bi se lahko prispevalo v mladinske organizacije.

Helena Ločniškar (Mestna zveza tabornikov LJ) poda predlog na področju Mladi in izobraževanje, da se doda cilj povišanja kakovosti neformalnega izobraževanja mladih.

Komunikacija med MOL, uradom za Mladino in mladinskimi organizacijami naj poteka bolj pogosto, v okviru letnih posvetov, tako da bi sproti odpirali preče teme. Povečuje naj se število mladih vključenih v mladinske organizacije.

Neža Repanšek (Socialna akademija) na področju stanovanjske problematike poda predlog po dodatku k devetemu cilju; omogočiti neke vrste prehodni dom, ki bi bil namenjen aktivnim mladim -nevezano na njihov status- ,ki si želijo ustvariti življenje in zaposlitev v Ljubljani in si tega ne morejo privoščiti.

Saša _____ (Nefiks) pravi, da na področju zaposlovanja v strategiji ni konkretnega predloga po reševanju problema visoke brezposelnosti žensk, zato poda pobuda po manjši krovni organizaciji, ki bi se ukvarjala za zaposlovanjem žensk.

Tine Kreft (Mestna zveza tabornikov LJ) predlaga dodelitev 5-ih dodatnih točk na razpisih za organizacije oz. projekte, ki jih vodijo mladi.

Šport infrastruktura naj se da tudi v uporabo tudi tistim, ki se z športom ne ukvarjajo profesionalno.

Maruša Gorišek (SDM) opozori na problem mladih, ki sicer še so vključeni v izobraževalni sistem, vendar nimajo izdelane karijerne orientacije in najverjetneje ne bodo dokočali izobraževanje. Predlaga, da bi se projekti karijerne orientacije izvajale že prej na OŠ in SŠ.

- Ivan Jačimovič (podpredsednik MSL) ima pomislek, da je težko te mlade zajeti v okviru MOL-a, problem je širši.
- Moderatorica Nežka Agnes Vodeb doda, da so ranljive ciljne skupine so zelo ozko zastavljene, predlog, da bi se te cilje skupine širše zasnovali.

Nina Keserič (Zavod bob) za naslednjo panelno razpravo predlaga bolj neformalni prostor. Po pogovoru z mladimi v okviru mladinskega uličnega dela predlaga: pokrit in dostopen prostor, ureditev športnih igrišč, zbiralnico užitne hrane, ki ostane v trgovinah in gostilnah, več klopnic in košev za smeti na javnih površinah.

- Ivan Jačimovič (podpredsednik MSL) odvrne, da oddelek za šport Ljubljana te stvari že počne; potreben je pogovor in jih soočiti z realno sliko na terenu.
- Nežka Agnes Vodeb dodaja, da je to hkrati je poziv, da se konkretizira katera igrišča so potrebna obnove in kaj tam konkretno želijo.

Oseba xy ima komentar o terminu panelne razprave, saj so študentje so na faksu, srednješolci so pri pouku.

Pred časom je po šolah šla okrožnica o prepovedi predstavitve nevladnih organizacij, kar znižuje informiranost mladih o dogajanju v mladinskem sektorju, hkrati pa otežuje pridobivanje novih članov. Pobuda, da se najde način kako bi se to omogočilo.

Oseba xz ima predlog o novem mladinskem centru; Livada ima prva predlog o zelenih površinah, pri čemer predlaga vključevanje raznovrstnih organizacij pri vključevanju v nove mladinske centre.

- Nežka Agnes Vodeb dodaja, da je to že vključeno v strategijo.

Katja Rakovec (Zavod Bob) predlaga, da se na področju Mladi in varstvo okolja 14. cilju doda, da se mladim da zelene površine v souporabo.

6AD

Prisotni so pozvani, da predstavijo njihova prioriteta področja.

Ivan Jačimovič (podpredsednik MSL):

- področje mladinskih organizacij
- vprašanje mladinskega centra; potrebno bo stopiti skupaj in uskladiti ideje.
- športne aktivnosti; razmisliti ali se spodbuja individualne ali skupinske športe, ki imajo tudi element druženja; oddajanje športnih prostorov

Beno Čorbić (Livada):

- Prostor za mlade, kjer ti lahko uveljavljajo svoje ideje; prostor bi samoupravljali mladi

Manica Markelj (Nefiks):

- Dolgotrajne zaposlitve mladih med 25-29 letom

7AD

Rok za oddajo pobud se je podaljšal do 15.7. 2015, dostopen je tudi mail.

Moderatorica Nežka Agnes Vodeb še enkrat pozove po sodelovanju sorodnih idej.

8AD

Prisotni nimajo dodatnih vprašanj.

Zapisala: Anja Manja Segulin

Priloga: Prioritetna področja

Priloga

Prioritetna področja oblikovana na Javni razpravi o strategiji za mlade, dne 18. 6. 2015.

Postopek oblikovanja prioritetnih področji

Na Javni razpravi so mladi v moderirani diskusij in na listih predstavili prioritetna področja, skupaj 23. Sledila je transkripcija predlogov in nato kategoriziranje predlogov. Vsak predlog je imel svojo vrednost, od 1 do 10, 1 najmanj pomembno, 10 najbolj pomembno, ki so jo določili mladi sami. Vrednosti so se seštevale znotraj ustvarjenih kategorij, da se je ustvarila hierarhija med izpostavljenimi področji. Na zadnje so se posamezne kategorije utemeljile s konkretnimi predlogi iz transkripcije.

V nadaljevanju utemeljena prioritetna področja v hierarhičnem zaporedju (od najbolj izpostavljenega področja, do najmanj).

Prioritetna področja

Mladinski centri in infrastruktura za druženje mladih

- vzpostavitev mreže mladinskih centrov na podlagi analize potreb mladih skozi participatoren proces (mladi so vključeni v projekt od načrtovanja do evalvacije) in vzpostavitev osrednjega, večjega mladinskega centra, ki povezuje različne projekte (npr. Livada, Ljubljanski lonec, osrednji mladinski center)
- zagotavljanje infrastrukture za mladinske centre in za mlade
- prostori v mladinskih centrih namenjeni sprostitvi, druženju, izmenjavi mnenj, idej, povezovanju, projektному delu, izvajanju aktivnosti – delavnic, izobraževanj, seminarjev, debat
- povečanje participacije mladih v aktivnostih mladinskih centrov in ciljno vključevanje mladih z manj priložnostmi, osipnikov in neorganizirane mladine ter spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa
- podpora co-working in kulturnih prostorov (npr. Poligon, Metelkova, Rog)
- delovanje mladinskih centrov po principu interdisciplinarnosti in povezovanja, mreženja (npr. vključevanje dejavnosti mladinskih organizacij v dejavnosti mladinskih centrov), avtonomnosti in emancipacije mladih ter 0,0% alkohola in drugih psihoaktivnih substanc

Zaposlovanje in karierna orientacija

- povečano zaposlovanje, ustvarjanje dolgotrajnejših zaposlitev in boljših pogojev zaposlovanja mladih v Ljubljani za dolgotrajno reševanje problema brezposelnosti med mladimi, tudi ranljivih ciljnih skupin
- ciljno zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah in subvencija mladinskim organizacijam za zaposlovanje mladih
- vzpostavitev sistema plačanih pripravništev in mentorstva v javnih podjetjih MOL in zagotavljanje pridobivanja prvih izkušenj na trgu dela
- vzpostavitev centra za karierno orientacijo in ozaveščanje mladih o kariernih poteh (preventiva, programi v OŠ) ter svetovanje o alternativnih kariernih možnostih (ustanavljanje zadrug, co-working in podjetniški prostori)
- izvajanje kadrovske politike, ki izboljšuje položaj mladih (npr. plačana pripravništva, razpisi namenjenim prvim iskalcem zaposlitve, mentorstvo v javni upravi ...)

Mladinsko organiziranje

- podpora dejavnosti mladinskih organizacij s subvencijami za zaposlovanje mladih v mladinskih organizacijah, bonitetami na javnih razpisih za mladinske projekte, sklad za financiranje pilotnih projektov mladih in dodatni sklad za financiranje manjših projektov ter pomočjo pri prijavljanju na javne razpise, zagotavljanjem prostorov za mladinske organizacije, podporo tradicionalnih mladinskih organizacij in večletnim kakovostnim programom
- vzpostavitev mladinskega organiziranja po načelu avtonomnosti mladih
- povečana participacija mladih v aktivnostih mladinskih organizacij

Stanovanjska politika

- reševanje stanovanjske problematike z zagotavljanjem ugodnih stanovanj za mlade in rabo praznih občinskih prostorov
- vzpostavitev skupnostnih bivalnih prostorov, ki jih mladi samoupravljajo in soustvarjajo ter stanovanjskih zadrug
- vzpostavitev prehodnega doma za mlade iskalce zaposlitve

Javne površine

- urejanje javnih površin: igrišča in parki, zelene površine in javni prostori (več košev za smeti, klopi, 24/7 dostopen javni WC, pokriti prostori za preživljanje prostega časa)
- pri urejanju javnih površin se upošteva potrebe mladih in se jih vključuje v proces
- nekaj javnih površin namenjenih za mlade, ki jih sami upravljajo

Dialog

- vzpostavitev redne komunikacije med deležniki (letni posveti, komisija za mlade MOL)
- novo metno mladinsko telo, komisija za mlade, ki redno sodeluje z mestnim svetom in odločevalci v mestu

Izobraževanje

- spodbujanje neformalnega izobraževanja: spodbujanje programov in projektov, ki izvajajo neformalno izobraževanje (tečaji, krožki, usposabljanja), financiranje izobraževanj članom mladinskih organizacij, priznavanje neformalnega izobraževanja
- usposabljanje mladinskih delavcev za delo z neorganizirano mladino
- večje kadrovske štipendiranje s strani Mestne občine Ljubljana
- omogočanje (finančno) višje izobrazbe

Šport:

- spodbujanje rekreativnega športa med mladimi
- vzpostavitev športnega parka in osnovne infrastrukture za skupinske športe
- urejanje in obnavljanje zapuščenih ali starih igrišč v sodelovanju z mladimi in
- ponudba športnih aktivnosti in infrastrukture, ki je mladim dostopna
- poziv društvom, zvezam, podjetjem in prejemnikom javnih sredstev, da omogočijo določeno število kvot (ur), kjer bi bila vadba za mlade brezplačna

Kultura

- vzpostavitev neodvisnega kulturnega dogajanja: več glasbenih dogodkov na alternativnem področju, brezplačne prireditve (oz. cenejše), kvalitetni dogodki za mlade
- ohranitev KUD France Prešeren in financiranje Trnfesta
- več zaposlitvenih možnosti v kulturi

Varovanje okolja:

- spodbujanje stika za naravo
- ozaveščanje o pomembnosti narave ter našega vpliva na njo
- očistiti Ljubljano in narediti kopališče

Še nekaj drugih predlogov, ki so jih mladi uvrščali med prioritete, pa zaradi raznolikih želja niso dobili zadostno število točk, da bi se uvrstili med deset prioriternih področji oblikovanih na Javnem posvetu. Predlog, da se ta področja umesti pod druga prioriteta področja, cilje ali ukrepe.

- Informiranje: večja informiranost o mladinskih centrih med mladimi in dostopnost informacij o dogajanju v Ljubljani (na enem mestu, pregledno, uporabniku prijazno)
- Več bonusov za mlade
- Promet: subvencije za LPP za vse mlade do 29 let (ne samo študente), urejanje parkirišč v centru mesta
- Legalizacija marihuane
- Zdrav način življenja: spodbujanje zdravega načina življenja, spodbujanje lokalne pridelave hrane, vzpostavitev zbiralnice hrane in kulinaričnega inkubatorja
- Transparentnost javnih financ
- Decentralizacija: prednost pri razvoju ostalih mestnih četrti v prid mladim, večja aktivnosti v obmestnih četrtih izven centra
- Prostovoljsko delo: vključevanje mladih v prostovoljno delo
- Logistična mreža
- Avtonomija mladih
- Medgeneracijsko vključevanje mladih v skupnostne programe (medgeneracijski aspekt)
- Župan mol: vzpostavitev projekta za otroke in mlade "župan MOL", ko mladi za en dan postanejo župan in prevzamejo druge vloge dela v mestu (po zgledu Dunaja)
- Mednarodno druženje

Zapisali in uredili: Katja Rakovec in Nežka Agnes Vodeb

Mladinski svet Ljubljane in Zavod Bob

Obrazložitev

Predloga Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025

Pravni temelj

Pravni temelj za sprejem predlaganega akta je:

- 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 42/10), ki določa, da »samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni tako, da sprejme lokalni program za mladino«, in
- 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12), ki določa, da ima Mestni svet Mestne občine Ljubljana med ostalimi pristojnostmi tudi pristojnost, da sprejema statut, odloke in druge akte Mestne občine Ljubljana ter da izvaja ustanoviteljske pravice do javnih zavodov.

Ocena stanja ter razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben

S pričujočo Strategijo MOL za mlade 2016-2025 (v nadaljevanju: v nadaljnjem besedilu: Strategija) vzpostavlja celovito in trajnostno naravnano lokalno politiko v mladinskem sektorju, ki sega na vsa področja, ki vplivajo na položaj in perspektivo mladih v družbi. Ko je Evropska komisija aprila 2009 oblikovala dokument Mladi – vlaganje vanje ter krepitev vloge in položaja, se je evropski pogled na položaj mladih spremenil. Mladi so bili v primežu gospodarske krize prepoznani kot ena najbolj ranljivih skupin v družbi, to pa je imelo za posledico korenito spremembo evropske mladinske politike. Posledično so se pričele spreminjati tudi nacionalne in lokalne politike. Evropska komisija je v EU Strategiji za mlade 2010-2018 opredelila dva splošna cilja: povečati enakost možnosti mladih v EU na področjih izobraževanja in trga dela ter spodbuditi mlade k aktivni participaciji v družbi. Skladno s tem je evropska komisija v strategiji določila prioritete na osmih področjih: izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje in podjetništvo, zdravje in dobro počutje, participacija, prostovoljstvo, socialna vključenost, mladi in svet ter mladi in ustvarjalnost. Državni zbor Republike Slovenije je leta 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013-2022, ki je temeljni strateški akt države na področju razvoja mladinskega sektorja, nanaša pa se na šest sklopov: 1. izobraževanje, 2. zaposlovanje in podjetništvo, 3. bivanjske razmere mladih, 4. zdravje in dobro počutje, 5. mladi in družba ter, 6. pomen mladinskega sektorja, 7. kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji.

MOL je doslej strateške cilje, povezane z mladimi, uresničeval v okviru drugih strategij, zlasti Strategije razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za obdobje 2009-2019, Strategije razvoja kulture v MOL za obdobje 2012-2015 in Strategije razvoja socialnega varstva v MOL od 2013-2020. Pomembna prelomnica v izvajanju mladinske politike se je v MOL zgodila leta 2009 z ustanovitvijo Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, ki skrbi za delovanje štirih četrtnih mladinskih centrov.

Potreba po celoviti in aktivnejši mladinski politiki MOL izhaja iz vizije razvoja Ljubljane, ki kot Zelena prestolnica Evrope 2016 stremi k trajnostnemu razvoju mesta in nenehnemu dvigovanju kakovosti življenja. Brez vključevanja mladih in brez tega, da mladi dobijo možnost aktivnega sooblikovanja mesta, takšnega razvoja ne moremo pričakovati. Zato želi biti Ljubljana ne le mesto mladih, ne le mladim prijazno mesto, temveč tudi mesto za mlade: mesto, v katerem imajo mladi dobre možnosti za izobraževanje, ustvarjanje, delo, zabavo in kakovostno življenje. Ljubljana želi postati mesto prihodnosti mladih in za mlade.

Poglavitne rešitve

Mladinske javne politike so izrazito horizontalne in zadevajo praktično vsa področja življenja v lokalni skupnosti. Temu sledi tudi pričujoča strategija. Sledi pravilu, da na področjih, na katerih obstajajo mestni dolgoročni strateški dokumenti MOL (kultura, sociala, izobraževanje), izpostavlja cilje, ki te razvojne usmeritve nadgrajujejo, na posameznih področjih, kjer takšnih dolgoročnejših

razvojnih dokumentov še ni (zaposlovanje, zdravje, šport, stanovanjska politika), pa načrtuje nove razvojne cikle in ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev. Strategija posebno pozornost namenja neorganizirani mladini in integraciji robnih skupin mladih in večanju kakovosti mladinskega dela.

Iz pričujočega predloga Strategije znotraj horizonta celovitosti pristopa do položaja mladih izstopata dve prednostni usmeritvi:

- okrepitev mladinskega dela tako v smislu izgradnje mreže Mladinskih centrov Ljubljana kot opolnomočenje izvajalcev v mladinskem sektorju glede doseganja kriterijev mladinskega dela, kot jih definira pričujoča strategija,
- poudarek na povečanju možnosti za zaposlovanje mladih, ki je ključna prelomnica na poti do njihove samostojnosti, obenem pa se ta razvojni vidik v celoti sklada s prednostnimi usmeritvami novega Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike 2014-2020 ter cilji Nacionalnega programa za mladino 2013-2022.

Finančne in druge posledice sprejetja akta

Finančne posledice sprejema Strategije se bodo uresničevale v okviru sprejemanja vsakoletnih proračunov MOL in v okviru uspešnosti pridobivanja evropskih sredstev. Iz obrazložitve posameznih ciljev izhaja, pri katerih cilj gre za načrtovanje povišanja proračunskih sredstev. Druge posledice Strategije so vezane na cilj oblikovanje mreže Mladinskih centrov Ljubljana in zadevajo večjo in v delu drugačno vlogo javnega zavoda Mladi zmaji, kar bo potegnilo za seboj potrebo po spremembi ustanovitvenega akta zavoda.

Priloge:

Dr. Uroš Grilc,
vodja Urada za mladino

Mag. Mateja Demšič
vodja Oddelka za kulturo